

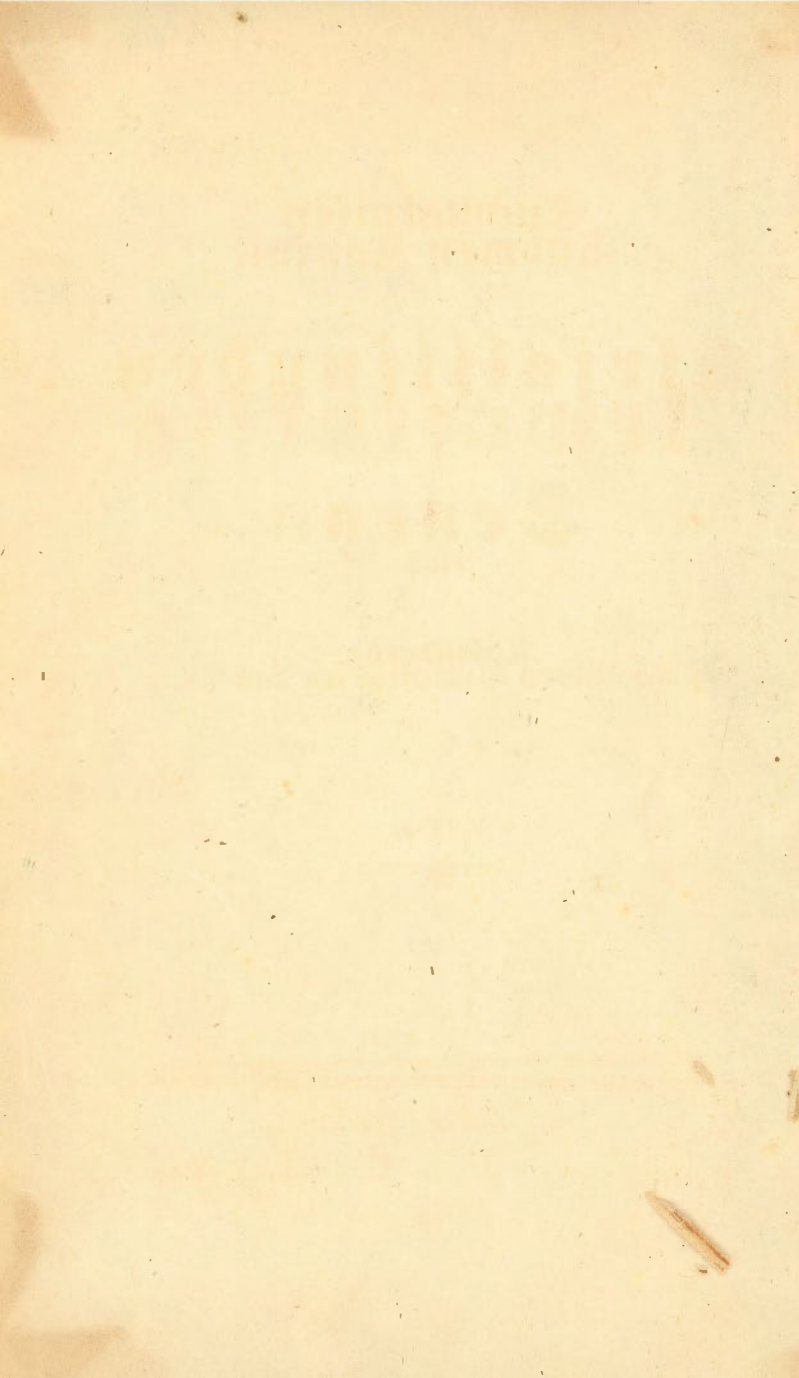

D. L. F. C.

SUOMALAISEN
KIRJALLISUUDEN SEURA
HELSINGISSÄ.

N° 1266

SUOMALAISEN
KIRJALLISUUDEN SEURA
HELSINGISSÄ.

Suomalaisen
Kirjallisuuden
Seuran

Toimituksia.

5 Osa.

Helsingissä.

Präntätty J. Simeliuksen perillisten tykönä.

1844.

Suomen Kansan

Arvoituksia

ynnä

135 Wiron Arvoituksen Kanssa.

Helsingissä.

Präntätty *J. Simeliuksen* perillisten tykönä.

1844.

Summa Rationum

Praxis

1811

Imprimatur:

G. Rein.

Verlag

Verlag des Verfassers

1811

Alkulause.

Kuusikymmentä vuotta on nyt kulunut siitä ajasta, kuin Frantsilan senaikainen kappalainen, majisteri Christofrid Ganander, toimitti kokouksensa Suomalaisista Arvoituksista prääntäytyksi seuraamalla esipuheella a).

Että Suomalaiset Arvoitukset eli tapaukset nyt u-lošannetaan, se tapahtuu seuraavaišten syitten vuosksi.

-
- a) Gananderin Arvoituskirjan nimilehti: «Aenigmata Fennica. In solo meo Patrio Ostrobotnia usitatissima ac tritissima, quæ inter confabulationes vespertinas, Fenni nostri, ad acuendum ingenium juvenile, more veterum Gothorum, solvenda proponunt.

Suomalaiset arvoitukset, Wastausten kansa. Kootut Kahdeksan toista Wastasta Christofrid Gananderilta, Philos. Mag.

Sphingis erat ænigma: Quodnam esset animal, mane quadrupes, meridie bipes, vespere tripes. Hoc qui solvere non possent, ab illo sunt interempti. Solvit autem illud Oedipus, hominem esse dicens.

Hoc ænigma tibi conjectandum relinquo, ego Sphingem præstiti, Tu Oedipus esto. Erasmus.

Wasa, Prääntäty Georg Wilhelm Londicerildä».

Winoastansa kirjoituslaatua atomma Gananderin esipuheesta wäbin korjaella, sanat jätämmä sllensä. Sulkimisin (—) pannut numerot wllttaawat jälleenpäin tehtäwiin lisäyksiin ja muihin muistutuksiin.

Ensin arvoitusten iän ja vanhuuden vuoski: ne ovat jo Wanhaassa Testamentissä olleet tavalliset; ja edespantiin pidoissa ja muissa tiloissa wastattaa. Tuomarein kirjan 14 luvussa, w. 12—15, luetaan, kuinka se sankari Simsoni edespani Philistealaisille tämän tapauksen: ruoka läksi syömäristä ja makeus wäkevästä a). Ne wanhat Göthit, meidän esisämme b) tässä waltakunnassa, koettelivat arvoituksilla twinen toistansa, kuinka tarkka peränajatus, hyvä äly ja taito itsellullakin oli, niinkun wanhat ikuiset sadut sen näyttävät. Ei ainoastansa wälinsä pidoissa ja juomingeissa, ja muutoin aamu- ja ehtoopuhuteilla arvoituksia arwoiteltiin, mutta myös, koska ylkä eli nuori mies tuli tyttäätä pyytämään, niin hänen eteensä asetettiin kolme eli usampi arwoitus, koetella niillä hänen tajuansa, ja jos hän ne osasi wastata ja selittää, niin hän sai tyttäären, mutta muutoin ei, waan luettiin typeräksi ja kelwottomaksi (1). Samoin nähdään Jothein c), meidän esi-isämme Suomalaisista ja Ruotsalaisista saduista, että kolme eli yh-

- a) Tässä ehkä sopinee mainita, mitä Sananderi jälkeempain kirjassansa muistuttaa arwoituksensa 149 (tässä kokouksessa 730) alla, sen jo wanhoilla olleen ja kuuluneen näin:

«In densis silvis bis venor quinque catellis,

Quod capio, predo, quod non capio, mihi servo». Joka Suomeksi kääntynä olisi:

Kymmenen pentuni kanssa ma metsästä salomailla,

Heltän pois mitä saan, tuon sen kotihin mitä en saa.

- b) Wanhat "Göthit" eli Kyötit, Kyöttiläiset, eivät ole Suomen waan Ruotsin kansan esi-isiä.

Toimittajan muistutus.

- c) Arwattawasti sama tarun-omainen kansa, jota wanhoissa runois-samme nimitetään milloin juuteiksi, juuttaiiksi eli juuttilai-

deksän arvoitusta laskettiin kuoleman ansaanneille wangeille, jotka olivat henkensä rikkoneet, ja jos he osasivat ne wastata, niin he henkensä säilyttivät (2).

Sitäläkin niin erinomattain näistä Suomalaisista arvoituksista tutaan Suomen kansan syvä perään-ajatus ja hyvä äly, että somaisiin wertauksiin, jotka luonnon tunnoista otetut ovat, sisälle kietoa ja peittää asiat. Ja nähdään näistä arvoituksista, että Suomen wäki ajattelee ja kuwailee niin tarkasti kuin suinkin joku muu kansa maan päällä, eikä heidän ajunsa ole muita halwempi (3).

Wielä niin näistä arvoituksista opitaan Suomen kielen runsaus ja soweliasuus kaikenlaisia asioita ulostoimittaa. Näissä, niinkun myös runoissa ja Suomalaisissa sananlaskuissa, on Suomen kieli vanhassa puhtaudessaan säilynyt (4).

Edespäin niin nämät arwoitukset sinä tarkoituksessa ulosannetaan, että nekin, jotka on hitaammattain älymään, ja kehnot kirjamiehet ja huonot lukijat, erinomattain lapsi-ikästä ja nuorista, tulisivat haukutelluksi ja yllätetyksi vähintänsäkin näitä haluisemmasti lukemaan, niinkun lyöstin wuoksi ja huwiksi, ja niin huomattamatta oppisivat kirjaa lukemaan.

Wihdoin niin lukija taitaa hawaita, että monta arwoitusta on yhdenkaltaiset, mutta wäähä toisilla sanoilla. Ja minä olen aistannut näitä kootessani, että ne muuttelawat maanpaikkain puheenparren jälkeen, jonka tähden

siksi, milloin hiisiksi, hiiden wäeksi, hiitolaisiksi j. n. e., ja jonka muutamattain oppineet ehkä perustuksesta owat luulleet Suomalaissten esi-isiksi; katso: Finland och dess inwånare — — af A. J. Arwidsson S. 165—168.

minä ne olen waikka yhdet ja samat ylöskertonut; jota ei lukija taida pahaksua (5). Monta arwoitusta kuuluumumalta ja riwolta, mutta ei merkitse niin pahaa. Usiammat niistä olen peräti ulosjättänyt (6); ja se on uskotawa, että monta muuta arwoitusta vielä meidän maassamme on, joita en ole tainnut tavoittaa. Kootkoot ja lisätkööt muut toiste ne, kun jäljillä löytää taitaan (7). On kuitenkin meillä Suomalaisilla nyt tässä koossa usiammat arwoitukset, kun yhdelläkään toisella kansalla, esimerkiksi Ruotsalaisilla, joista muutamia kymmenkuntia on präänttiin tullut ja ulosannetut (8).

Koska he ja muut kansat owat arwoituksiaan säilyttäneet ja arwossa pitäneet, miksikäs ei Suomalaiset arwoitukset olisi sitä ansainneet, että ne tallella pidettäisiin ja eivät jäisi ikuisen unhohtukseen ja mies mieheltä ulkomuistilla aisehtimaan. Ei ne ole halwemmat sentähden, että ne kamalalta kuuluvat, waan juuri siinä asianshaarassa ne syukän itäisen maan puheenpartta lähestywät.

Viimeiseksi, niin waari otetaan, että nuori wäki, pojat ja tyttäret, vielä nytkin meidän maakunnassamme toinen toistansa näillä arwoituksilla koettelewat. Se luetaan häpiäksi, jos ei toinen saata wastata kolme edespantua arwoitusta, ja näyttäwät he silloin toinen toisensa häpiäpihaan, ja tietäwät wähet lapsetkin vielä tänäpäiwänä sanoa toisilleen, jos ei hän (kumppali) tiedä wastata kolmea arwoitusta: "hyis, hyis Hywölään! Hywölän koirat haukkumaan, mee'pä tyttö katsomaan, mikä sieltä tulee" — "Tuleepa hänestä yksii tyttö repale, ryyfyyssä räähyyssä, hiiri hewosena, kapusta korjana, se on refenä, j. n. e." (9).

Hywölä on wisssiin aina pakanain ajasta joku

paikka, jossa häwetään, niinkun metsä on Tapiola, Mehtola, ja niin monta muuta a).

Jos nämät arvoitukset halulla vastaan otetaan maanmiehiltä, niin tästäedes Suomalaiset sanalaskut pian minulta ulosannetaan b). Niitä minä olen lisännyt myös kahdeksantoista ajastaikaa. Elä hywin, rakas lukija!

Frantsilasta s. 1 p. Huh-
tikuussa wupna 1783. Toiwottaa sinun maanmiehesi,
Christfrid Ganander.
Philos. Mag.

a) Tästä paikasta eli paikannimestä meillä ei ole sen parempata tietoa, waan sitä sanotaan myös Hyweläksi ja tavallisemmasti Hymyläksi. T. m.

b) Sanalaskut eivät näytä Gananderilta ulosannetuiksi tulleen, katso Åbo Stifts Herdaminne, jälkim. osa, s. 176. — Muuten rakasti hän suuresti ja kartutti paljon kotimaan suomalaisista kirjallisuutta aikoinansa, joka on hänelle sitä suuremmaksi ansioksi luettava, mitä vähemmin niinä aikoina oli tapana suomen kielestä ja kirjallisuudesta mitään huolla. Sitä palawasta rakkautestansa, moninaisten kirjainkin toimittamalla osotetusta, häntä useinkin muistelemma yhdessä Turun senaikuisen mainion professorin Porthaanin kanssa, josta syystä myös Juteini muutamassa runossansa lausuu heistä molemmista yhdessä sanoen: ”pois on mennyt Porthaanimme, kadonnut Gananderimme”. — Syntynyt w. 1741 Haapajärwen kappelissa, Kalajoen pitäjätä Pohjanmaalla, vihittiin Gananderi w. 1763 papiksi, ja ylettiin kolme vuotta jälkeen filosofian majisteriksi. Loppuitänsä eli 15 ajastaikaa kap-palaisena Frantsilassa, joka on Siikajoen pitäjätä, eikä erittäin kaukana syntymäpaikastansa Haapajärwestä. Poislähtönsä täältä tapahtui 49 vuoden iässä w. 1790. Toimittamista kirjoistansa nimittämää tässä ainoastansa: uudempiä uloswalituita satuja; eläinden tautikirja; maanmiehen huone- ja koti- apteeki; mythologia Fennica; Suomalainen ja Ruotsalainen sanakirja, jota jälkimäistä ei kuitenkaan saanut rääntäytyä. Täydellisemmän tiedon Gananderin kirjoituksista antaa C.

Lisäykstä edelliseen esipuheeseen ja muita muistutuksia.

1. Siitä tawasta, että kofijoille asetettiin arwoituksia wastattawaksi, mainitsee myös 59:äs wirsi Kanteletaren 3:mannessa osassa, siwuilla 221—227, waikka muuten arwoitukset silloinkin kyllä taittiin pitää enemmin lasten leikkinä, ja esi-isillämme olla tapana määrätä niiden anojille kolme tinki eli urakkatyötä, niinkun wähintäkin Wäinämoiselle, Lemminkäiselle ja Ilmariselle Pohjolaassa määrättiin.

2. Muiden kansain arwoituksista puheen ollen emme saa mainitsematta jättää, että Suomen kansa niin arwoituksissaan, kuin wanhan aikuisissa runoelmisissaan ja muissa tarinoissa on likempänä Wenäjän, kuin Ruotsin kansaa. Wiron kansa, eteläpuolen Suomen merta asuwa, haastaa melkein yhtä kieltä Suomalaiusten kansa, ja on silläkin lauluja, sanalaskuja, arwoituksia ja muita tarinoita, jotka niin wähän erowat niistä meillä tawallisista, että melkein taittaisim yksin kokouksiin ottaa. Ja olemmakin tämän kirjan lopulla toisintojen jälkeen panneet meille tutut

N. Kockmannin Förteckning å härtills wetherligen tryckte Finska skrifter, tun myöskin edellä mainittu Herdaminne, jossa kuitenkin on nimittämättä idännyt Gananderilta toimittettu "Runo-Kirja, joka sisällänsä pitää 1 R. Salomonin Korkea Weisun. 2 R. Dawidin 96:den ja 100 Psalmit. 3 Hjobin Kirjan 3:mas ja 7:mas Luku j. n. e. Wasasa 1786"; eikä nimitä Kockmanniaan, että Gananderi on sen toimittanut.

L. m.

wirolaiset arwoitukset, jonka moni luki, jolla ei ole tilaisuutta Wiron kieltä muissa kirjoissa nähdä, mahtaa hyväksensä ottaa, eikä muutaakaan siitä meille pahaksua a). Sälkeen löytyvillä numeroilla on osotettu, mitkä kirjan suomalaisista arwoituksista niille vastaavat, ja niitten, joilla ei ole vastaawata suomalaista ollut, on wastaus erittäin pantu.

3. Muutamat arwoitukset kyllä owat sywemmästi mietityt, toisissa koetaan wastaajata sanain kaksimielisyydellä erehdyttää (313) ja muutamissa haetulla tuhmudella, s. t. s. arwoitus on laitettu sille kannalle, että pettäisi wastaajan juuri sentähden, kun ei luullut kenenkään niin tuhmasti eli yksinkertaisesti kysyneen (350, 862). Muuten totta haastaen, niin moni näistä arwoituksista tuskin lienee rântin weroinen, ja olisi kaipuutta tainnut pois jäädä, ellei kokouksen noudettawa täydellisyys olisi waatinut niitäkin ottamaan.

4. Sanalaskut owat ei kauwan sitte ulostulleet siinä täydellisyudessa, johon näihin asti owat koottuna. Myös runoista ja lauluista on saatu erityisiä kirjoja rântätyksi. Niinoasti loih turunot, kun myöskin talonpoikaisilta tehdyt nykyisemmät runot ja laulut, ja wanhain sekä nykyisempäin aikain sadut ja tarinat odottawat vielä korjuuta ja rânttiä. Jos saataisiin vielä nekin ulosannetuiksi, niin jo wähin alkaisi olla'kin lukemista sille, joka haluaisi kirjoista oppia Suomen kieltä rahwaan puheen mukaan.

5. Edellä luettawaan Gananderin toiwotukseen on meillä sitä suurempi syy, mitä moninkertaisempi arwoi-

a) Ne owat otetut kirjoista: Hupels Ebstnische Sprachlehre, 2:te Aufl., ja Rosenplänters Beiträge ... 3 ja 6 wisko.

tuksen luku tässä kirjassa on hänen arvoitustensa rinnalla. Gananderin kokouksessa löytyy kaikkiaan 337, tässä 1679 arvoitusta, s. o. lähes viisi sen vertaa. Niiden seassa tavataankin useampia, jotka waan sanoissa, ei mielessä, poikkeawat toisistaan: katso esimerkiksi niitä, jotka alkawat sanoilla jänis, jänkkö, kassi, lyhyt. Eräät toiset taas muuttelemat ainoastansa sanain järjestyksessä, esimerkiksi: Unikki ammo, Suonikki joikuu — —, jonka toiset sanovat: Suonikki joikuu, Unikki ammo — — — Sitä huolellisemmin olemmalla tavoin eroavaiset erinumeroihin ottaneet, jos eroitus koski alkusanoihin, waikk'emme siinä siassa ole koko arvoitusta täysillä sanoillansa kirjoittaneet, kun yhteen paikkaan, johon toisista olemmalla wiittoneet; katso esimerkiksi alkawia sanoilla ken, kellä, kestä, kuka, mikä, millä, mistä, kummanko, paljoko, minkä ennen, kuinka paljon. Emmekä epäile siitä, että arvoitusten luku olisi vähennyt kyllä kolmannella osalla poisheitettyä kaikki semmoiset toissanaiset. Mutta siitä ei olisi ollut mitään voittoa, kun ne täydellishyden wuoksi kuitenkin olisimat tähtyneet toisintoihin otettaa, waan se siitä olisi ollut haittaa, että moni tässä kokouksessa ei olisi löytänyt jollakulla eritawalla kuultua arvoitustansa, jos ei juuri olisi tiennyt toisinnosta etsiä.

Siitä olemmalla kyllä kahda'päin miettineet, mihin järjestykseen näitä arvoituksia olisi sopivammasi pitänyt toimittaa, aapilliseenko wai aineelliseen. Edellisessä oli se wastuksena, että yksiaineelliset arvoitukset olisimat tulleet hajalle, jälkimäisessä se, että monta arvoitusta olisi pitänyt kertoa wälistä wiiteen kuuteen eli wäläin useampaan paikkaan, kun nimittäin koski niin monen eriaineesen. Wiimein kuitenkin katsoimma parem-

maksi walita aapillisen järjestykselaadun, ja samassa päättimä kirjan lopulla toimittaa jonkunlaisen ainehiston, niin muiden lukijain, kuin erittäinkin niiden hyväksi, joiden aineellinen järjestys olisi ehkä enemmän mieltä myöten. Joka ainehisto pikaisuudessa tehty ei kyllä ole'kaan täydellinen, mutta kuitenkin parempi, kun jos sitä ei ollenkaan löytyisi. Waiillinainen on se siinäkin kohdassa, että kun yhdestä arwoituksesta monasti'kin olisi saanut useampia aineita, niin siihen emme kuitenkaan ole ottaneet kun yhden pääaineen.

6. Riwosanaisten arwoitusten poisheittämisestä olemme tässä kokouksessa tarikan huolen pitäneet. Jos kuitenkin johonkukuhun arwoitukseen näyttäisi sopiwan riwosanaisten wastaus, niin on riwosanaisuus lukijan eli kuulijan omassa luulossa ja mielivallassa, ei arwoituksissa, jotka kaikki ovat semmoisia, ettei niille tarvitse kun siistisanaisista wastauksista miettiä. Muuten kyllä löytyy wastauksien seassa semmoisia, jotka mielestämme ovat vähemmän sopivia, taikka eivät oikein selwitä arwoitustansa, waikka meidän ne on pitänyt wastauksiksi panna, missä emme ole sopiwampia kuulleet.

Muutamia arwoituksia, joille Gananderi on sanon kokouksessansa antanut, ovat niin typerää mielestämme, että olemme ne kerrassaan poisheittäneet, a) emmekä usko

a) Niin esimerkiksi Gananderin kokouksessa 47:mäs arwoitus: "Minikätähden Ruottis pannaan kahdet kynttelin saret arkuun kans kuin joku kuolee? Wast. Sentähden ettei saa formia pois hakata". — 52 "Minikätähden herneet toissansa hakoo pahas? Wast. Ett on wahan, ja pata lujasti kiehuu niin yri huutaa; täällä minä olen; toinen missä sinä olet". — 53 "Kuinka eli millä Drengi Hannu woitti huhdan pirulta? Wast. Sentähden, että hän ajo äm mällänsä huhdalle". — 54 Min-

kenenkään niitä kaipaawan ja meitä niiden poislykkäämästä moittivan, sillä vähäpätöisiä arvoituksia on tyllin ilman niitäkin jäljillä, ja joku raja piti kuitenkin vähäpätöisten ja peräti mieliwajaiusten välillä asettaman.

7. Nytkin vielä footfoot ja lisätkööt muut toiste ne arvoitukset, mitä Suomen kansassa jäljillä löytään. Tähän kokoukseen owat Inarin kappalainen, nimi-kirkoherra Joseph Durkmanni, Siuntion kirkoherran apulainen, Joh. Fr. Rajaani, ja Muonion kirkoherran sianen Sak. Fr. Liljebladi arvoituksia lähettäneet, joka kiitollisuudella mainitaan. Myös on Suomen kirjallisuuden seuralta saatu ne arvoitukset, jotka sillen on tullut lahjoitetuksi Ruotsin kuninkaan kirjastohoitajalta, majisteri A. J. Arwidssonilta ja Lappajärwen kirkoherralta, nimiprowasti J. Fellmannilta, ja ne läänin lääkäriltä Gwäskylässä, tohtori Wolm. Kilpiseältä footut arvoitukset, jotka luettiin Sanansaattajasä Wiipurista, w. 1836, N:roissa 14, 15, 16, 21, 25, owat samasta tähän kokoukseen tulleet. Syy siihen, että niin monelta kokoukselta ei ole vielä enemminkin arvoituksia syntynyt, on osiksi sekin, että eri kokoujat, tietämättömät toistensa kokouksista, owat monasti yksii arvoituksia, kun toisetkin keränneet. Arwidssonin ja Kilpisen kokoelmat owat Sawosta, Durkmannin, Fellmannin ja itsensä Sananderinkin Pohjanmaalta ja aina Lapinkin rajoilta, Rajaenin ja Liljebladin Rajaenin läänistä, edellä nimitetyn myös Wenäjän Karjalasta, josta, niinkun myös Rajaenin läänistä ja Suomen Karjalasta itsekin olen ar-

Tätähden tää elättäjänsä syö? Wast. Sentähden että hän luuloo elättäjänsä panneen hänen werta sylkemään?.

woitukſia kerännyt. Hämeen, Uudenmaan, Turunpuolen, Satakunnan ja Wiipurin tienontin arwoitukſet vielä odottawat warſinaista kerääjätänſä.

8. "Mirum igitur videtur, quod in actis Litterariis, quæ inſcribuntur: Kongl. Historie och Antiquitets-Academiens Handlingar, 7:de Del. pag. 283, Fennonibus ſua eſſe negantur ænigmata, quamvis Aeschillus Petrus in libro ſuo Linguae Finnicæ brevis inſtitutio nominato, Aboæ edito MDCXLIX 8:o in pagina Dv hæc jam commemorat" C. A. Gottlund, Diſſert. de Proverbiis Fennicis, Uſſaliæ MDCCCXVIII, pag. 12, ſ. o. Suomekſi tulkittu: muuan Ruotſalainen on hotaſinut kirjoittaa Suomen kansalla ei ollenkaan arwoitukſia olewan, waikka niistä jo aikojä häntä ennen oli muutamassa kirjassakin mainittu.

9. Arwoitukſille ruweteſſä määrätään jo edeltäpäin kuinka monelta waſtaamatta jääwältä arwoitukſelta pitää Hymylään lähteä. Tavallinen määrä on kolme arwoitukſta, waikka kuitenkin muutamat ei ota, kun kuudelta Hymylään lähteäkſenſä. Kun ſitte alkaa määrätty luku waſtaamatta jäädä, niin joukoſta jo ykſi ja toinenkin piſtelee: "aha, joko alkaa ſilmät Hymylään päin kääntyä!" Sitte ſuoſtutun määrän täyteen tultua rupeaa arwoittaja waſtaajata matkalle laittamaan. Niin jos ne waſtaamatta jääneet arwoitukſet oliſſwat olleet eſimerkikſi ne täſſä kirjassa numeroilla 421, 659, 1091 merkityt, ſano arwoittaja:

"Hyys, hyys Hymylään! kun et ſitäkään tiennyt, mikä kolmijalkanen paikallaan pyörii".

"Hyys, hyys Hymylään! kun et ſitäkään tiennyt, mikä maalla kaatuu, wedeſſä ſeiſoo".

"Hyys, hyys Hymylään! kun et sitäkään tiennyt, mitä pikkulintu liinahäntä läpi seinän lenteslee".

Sitte kertoo hän itse eli joku toinen seurasta vielä kerran: "hyys, hyys Hymylään! hiiri sulle hewoseksi, kisansuolet suitsiksi, koiransuolet päitsiksi, sontalapio reeksi, kapusta korjaksi, huhmar lakiksi, petkel piiskaksi, forento ruoskaksi" a).

Rehno vastaaja niillä eli muilla mukaisilla sanoilla Hymylään b) lähetetty lähtee sitte ulos seurasta, ja Hymylätä lähenewinään, kun koira siellä rupeaa haukkumaan, käskee hymylän isäntä saapuilla olewata lasta eli palkollista katsomaan sanoen: "käyppä Ritti katsomaan, mitä halli haukkuu, luppakorwa luuputtelee".

Ritti katsomasta tultua lausuu: "tuota halli haukkuu, luppakorwa luuputtelee, tulee tuolta muuan poika tolwana (tulee tuolta muuan tyttö repale), Wirstalammin wierellä, Rapalammin laiteella, ryysyihinsä ryykistynyt, likoihinsa liikistynyt, räkihinsä rääkistynyt, hiiri hewosena, kisansuolet suitsina, koiransuolet päitsinä, sontalapio rekenä, kapusta korjana, huhmar lakkina, petkel piiskana, forento ruoskana — So nyt ajoi kujalle — So nyt on weräjällä — So on pihalla — So astuu reestä ja tulee porstuahan".

Isäntä kuultua jo porstuahan tulleen käskee laskea häntä sifälle.

a) Tämä Hymylän-matka-loru muuttelehtaa eripaikoilla, waan kuitenkin taitaisi olla joutawata työtä, sen toisunnoilla tätä alkulausetta pitkittää.

b) Näyttää kun wanhaan aikaan joku osa seurasta olisi erinnyt ja tekennyt Hymylän taloksi eli paikaksi.

Emäntä parahillaan leipiä uuniin luodesaan säikähtää sifääntulijata, oudonnäköistä wierasta niin, että pu-dottaa "leipänsä lieteen, lapionsa lattialle", ja wanha akka uuniin sopesessa welliä syöden hyppää hädišsään halfoorsille (pāretorsille) ja kaataa wetelän wellinsä wieraan filmille.

Woi, woi, walittaa tämä, — kun tuli silmäni likaiseksi, misä saisin pestä?"

Siihen wastataan hänelle: "pese tuolla wirstaloorsissa!"

Sen tehnyt olewinaan kysyy: "joko nyt olen puhdas?"

Siihen wastataan: "ohoh, ei sinnepäinkään; mene uudelleen ja pese tuolla terwapuolikossa!"

Senkin tehtyä kysyy: "joko nyt wälttäisi?" ja siihen wastataan: "jo nyt wähän wälttänee".

Sitte pyyhettä kysyen neuotaan häntä pyyhkiymään ensin ruumenhinkalossa, ja siitä ei apua ollen, toisen keran höyhenpuolikossa; taikka käskkee isäntä Ritin noutaa hänelle wanhan nokisen koiranhännän kodan orrelta pyyhkeeksi.

Nyt kysytään mitä hänelle kuluu? Wieras wastaa ei kuuluwan erittäin mitään, ainoasti kolmella (eli kuudella) arwoitufsella voitetun olewansa, joihin läksi wastausta etsimään, sanoen: "jo olen paljon kulkenunna, kysellyt kyllä myöten, pitkin teitä tiedustellut, enkö saisi wastausta".

Hymyläsä käsketään sanoa mitkä arwoitukset ne olivat, joita ei tiennyt.

"Kysyttiin minulta ensiksi, mikä kolmijalkainen paikallansa pyöri; en tiennyt sitä".

"Woi, woi sinuasi, kun sitä et tiennyt; rukkan se on".

"Sitte kysyttiin minulta, mikä maalla kaatuu, wedessä seiso; jota myös en tiennyt".

"Woi, woi sinuasi, kuin et sitäkään tiennyt werkkohan se on".

"Wielä minulta kysyttiin, mikä pikku lintu liinähäntä läpi seinän lentelee, ja se oli kolmas, jota en woinnut arvata".

"Woi, woi sinuasi, kun et toki sitäkään arwannut; neula han se on".

"Suuri kiitos neuwomastanne, waan olisi minun wäjäsen nälkäkin; saissinko mitä syödäkseni".

Olis tuolla kodan orrella wanha kisasanhäntä, hiiret hiukan kalunneet, siin' on sinulla syödäksesi, tadetwettä tanhualla, siin' on juomista sinulle".

Wiikommen tällä matkalla wiiwyttynsä jo alkaa yksi ja toinenkin arwoitusseurasta wirkellä: "mitäpä meidän Hymylän wieraalla, kun jo ei ala takasin kuulua". Wiimen palattuansa asettautuu owisoppeen, jossa seisoesaan häneltä kysytään, mitä Hymylässä kuuluu, johon pistää wastaukseksi mitä milloinkin johtuu mieleen, usein seuraawankin lorun:

Kuulin kummat, näin imehet,
Hymylässä käydesäni:
Drawa ahoja kynti,
Hepo hännin puuhun juoksi,

Hirsi weti, härkä notkui
 Keki kesti, tie hajosi;
 Kirwehellä keitettiin,
 Kattilalla leikattiin,
 Lammas lattian lakasi,
 Piiat pahnassa makasi,
 Lehmät leipoi taikinata,
 Porsahat pani olutta,
 Ukat ammoi kyttyessä,
 Emännät sikana röyki j. n. e. a).

Taikka kertoo hän matkastaan toiseen tapaan sanoen:
 ”syötettiin minua siellä ja juotettiin, minun yhä nälkä.
 Vielä lähteisäni annettiin piirainen; otin käteeni, kah
 kädessä ei mitään, panin suuhuni, suussa tyhjä. Sa an-
 nettiin minulle sininen takki ja werkainen lakkki, jäinen he-
 wonen ja nauriinen satula ja hernehinen ruoska. Istuin
 minä hewoselle ja ratsastin, ratsastin. Lintunen lauloi
 tien wieresä: sininen takki, sininen takki, minulle
 kuului: sinun ei takki, sinun ei takki. Minä otin
 takin ja ripustin oksalle. Sitte ratsastin, ratsastin, lin-
 tunen lauloi: werasta lakkki, werasta lakkki, minun
 forwiini kuului: warastuslakkki, warastuslakkki.
 Otin minä lakin ja nakkasin metsään. Vielä ratsastin,
 ratsastin, jo näjin, riihi palaa. Minä seisotin hewoseni,
 menin riichtä sammuttamaan. Hewonen sillä aikaa sulii.
 Otin sitte satulan olalleni ja ruoskan wyön alle, astuin,
 astuin, näjin lakkki sikaa tappelmasssa. Minä niitä sa-
 tulallani lyöböä kolhasin, siat söiwät koko satulan. Siitä

a) Katso: Kanteletar, 1 osa, sivuilla 184—188.

läksin matkaani, astuin, astuin, jo näjin kaffi kuffoa tap-
pelemašsa. Minä ruoškalla lyöddä sutkasin, he minulta
ruoškän söiwät. Siitä sitte tulín kotia ja niin nyt olen
täšsä”.

Sitte taikka jo ennen matkakertoelmataan kysytään
Hymylästä tulleešta, joko nyt tietäisi ne waštaamatta
jääneet arwoitukset, joihin sitte sanoo waštaukset ja pää-
see sillä itse toissa, jos taitaa, Hymylään laittamaan.

Rajaaništa 13 päivä Joulukuuta 1843.

Elias Lönnrot.

1. Namun neljällä, päivän kahdella, illan kolmella ja lalla?
2. Aidan rakoön mahtuu pieneen, pirttiin ei suureenkaan?
3. Aidan raosta katsowainen, kiven päältä kiiltäväinen?
4. Nistiffi ammoa, Toistiffi toiwoo, keskellä linnaa, parasta paikkaa?
5. Nitta alla, mies päällä, sinä lyöbä kalkuttaa?
6. Nitta alla, mylly päällä, tihku wiita myllyn päällä, tihku wiidasfa orawa?
7. Nitta kulkee, mies sisäsfä?

1 Ihminen, joka lasna konttaa ja wanharia pitää sauwan kolman-
tena jalkana. 2 Uittopuu; salko, jolla talwinnottaa jään alatsi kulje-
tetaan awannosta toiseen — käärme. 3 a Jywätähkä, b käärme. 4
Pappi messuaa ja saarnaa kirkossa. 5 Huoneen salwaja nurkalla —
wäkkärä, tuulimylly. 6 Ihmisellä watsa, suu, hlukset ja eläwät pääs-
sä. 7 Lääwa; alus; haaksi; pürsi; wene.

8. Nitta liikkuu, mies tuutti sisänsä?
9. Nittanen mäellä, ovetonna, iffunatta?
10. Nkan rättsinä aidalla täitä täytehen pakattu?
11. Nkka aholla, olkifupu peränsä?
12. Nkka aittaan menee, kasinpää on kainalossa?
13. Nkka alla, ukko päällä, terwalastunen välisä?
14. Nkka kaksihampainen, kesän syö talven makaa?
15. Nkka loukossa, näppi peränsä?
16. Nkka loukossa, sata hammaista suussa, puree, eitä niele?
17. Nkka loukossa, sata silmää päänsä?
18. Nkka sylene pituinen, kädet kahden syleiset, kivifontti seljäsä?
19. Nkka wanha, waippa musta, fiertää tulen kesralla?
20. Nkfunasta...
21. Nlas ja ylös...
22. Nlaspäin täynnä, ylöspäin tyhjänä?

8 Drawanpesä ja orawa. 9 Nuna. 10 Hämähäkinverkko; lufinverkko, ja kärpäset — Laiwas ja tähdet. 11 Nauris kaswaisaan, lanttu, raatikka, jumiästä, sinikka. 12 Nkalla kainalossa kirru, pyöhdin, wukka eli muuta senlaista. 13 Nuotiohirret ja sytteet välisä? 14 Kaksihampainen aura; sahrat. 15 Nluttynnyri; taaripuolikko. 16 Karttu; hätkä, riivinranta. 17 Seula. 18 Natsas, orret ja kiuwas eli muuri. 19 Syksy; yö; koska ruwetaan tulella walwomaan. 20 Katsa: Iffunasta... 21 Katsa: Ylös ja alas... 22 Latti; hatu.

23. Mäston mies, waatteet sisäsfä?
24. Milmäinen ähkää, päälimäinen löyhkää?
25. Alla aartehet makasi, päällä peiposet pemaſi?
26. Alla ankelit asuwat, päällä peiposet peſiwät?
27. Alla nawan naputtaa, päällä polwen poputtaa, miſä muſta, ſiihen piſtä?
28. Alla panee ſiis, ſiis, päällä panee hoſ, hoſ?
29. Alla ſanoo hiſ, hiſ, päällä ſanoo hoſ, hoſ?
30. Mltani ſyötiin, päältäni ſyötiin, itse ſöin ja itseäni ſyötiin?
31. Mlti webesſä makaa, ei koſkaan märkäne?
32. Ammoo kun waſa, määkii kun lammas?
33. Ampui haapanan mäeltä, weſitetren wempeleeltä, ſuuton ſöi, käſitön otti?
34. Anna mullen aittaasi, lainaa mullen laukkaasi; en keſkeltä pyydkänä, ilman reunasta reputan?
35. Anopin ſilmä tuwaſſa?

23 Kynttilä. 24 Kylpijä ja waſta, wihta. 25 Laimaſſa tawarat alla ja wäki päällä — Hamppu- eli kiinamaa ja linnut — Hamppu- eli kiinallko. 26 Hamppu-, liina-, eli pellawamaa ja ſiementodat kaſwuiin päiſſä. 27 Tuppyi wydellä. 28, 29 Saunaaſſa lyöddään löylyä kiuksalle ja kylwetään lauteella. 30 Alla ſöi puun juurella laſtansa imettäiſſä, alla ſöi ſammaſko ruopaa juurien kolosſa ja päällä orawa läpyjä. 31 Kieli — kivi — jää kylmäſſä meresſä. 32 Sammaſko. 33 Wäiwä ſulatti lumitykyyn puunlyngykſeltä eli oksalta, ja maa otti waſtaan. 34 Pyyttää puurowatia ſyödkäſenſä; anoo huttua wadista. 35 Alkuna.

36. Urkku alla, mylly päällä, myllyn päällä kilfuttaja,
korpi päällä kilfuttajan, orawia ofsat täynnä?
37. Nunikki ammuu, Tuonikki joukkuu, pyhän pellon piens
tarella?
-

36 Ihmisellä watsa, suu, kieli, tukka ja elävät päässä, 37 Kir-
konkello — Pappi ja luttari kirkossa.

38. Edelleen jäljelleen kävelee?
39. Edellä Natamin syntynyt, mies kotiin tuopi, kumar-
telee kun funingasta?
40. Edes taas pyöriwä?
41. Edestakasin astelee?
42. Edeskiwerä, taaskiwerä, päältä kiwerä, keskeä ki-
werä, niin kiwerä, ettet armaa'kaan?
43. Edespäin iltasella, taaspäin aamusella?
44. Edestä eränä, keskeä keränä, perästä pettelen te-
ränä?
45. Edestä kiwerä, takaa kiwerä...
46. Edestä kun kerä, keskeltä kun sakkii, perästä kun
luudan warssi?
47. Edestä ora, keskeltä kerä, perästä pettelen terä?
48. Ei huku wedessä, ei pala tulesa, eikä mahdu maan-
rafoon?
49. Ei pitkä, ei lyhyt, peräpuolelle paraaksi?
50. Ei tee tietä mennessänsä...
51. Ei wajo suureen mereen, waan wajoo maanra-
foon?
52. Ei wedessä wajo, eikä heinissä kahaja?

38 Kyntäjä — Uura — Dwi — Jkkunan lauta — Kellonlellu.
39, 40 Käsiini. 41 Kyntäjä. 42 Pyösymlukko. 43 Jkkunan lauta,
luukku. 44 Kana — Nauris kaswaisaan. 45 Katso: Edeskiwerä...
46 Kissa; katti. 47 Katso: 44. 48 Nimi. 49 Paita — Kuose-
lin lanta. 50 Katso: Kun menee. 51 Kaswa; öljy. 52 Päiwä-
päiste — Uswa, sumu.

53. Eistä . . .
54. Elävä alla äyhkää, tuollut päällä löyhkää?
55. Elävä arkku, häilyvä hauta, puolituollut ruumis?
56. Elävä hauta, elävä ruumis?
57. Elävä pitää puusta, nuora puun nenässä, surma nuoran päässä, henki surman suussa, liikkuva hengen edessä?
58. Elää maailman alusta maailman loppuun asti, ei koskaan wiidettä wiikkoa näe?
59. Emonen hyvin menee, warša kahta kauhiammin, yhdet suitset kunkin suussa?
60. Enemmän minä olen tänäpänä nähnyt kun Jumala?
61. Enikkata, wenikkata, wiikkaa, waukkaa, eurin teurin pohjaa?
62. Enfeli kiikuu keskellä pihaa, tuomari . . .
63. Enfelit laulaa ilmassa lentäin, tuomari tonkii tuoresta multaa?
64. Ennen on paistanut, nyt eikä toiste, ei sillen sinä itänä?

53 Katso: Edestä . . . 54 Rylyjä ja wasta eli wihta. 55, 56 Jonas walaaskalan watsaassa. 57 Dulkija onkivärkkinensä, liera ja kala. 58 Kuu. 59 Kufin ratak, rulla ja filma. 60 Nähnyt wertaiseni. 61 Rylypwesta — Kehrääminen. 62 Katso: Enfelit laulaa . . . 63 a Sontaiset, b Sika. 64 Punalsen meren eli Jortaanin wirran pohja, kun kuuwivat Israelin lasten yli mennessä?

65. Ennenkun einettä syöpi, tuli suusta tupruua?
66. Ennenkö otat...
67. Ennen pojat sotaa käywät, kun isä ilmassa ompi?
68. Ennen toista torstafia, tulewata tiistafia, silmin so-
kiana, käsin rampana, kolmesta kohden koukussa?
69. Ennen uuhi uupuu, kun kytkyt katkee?
70. Ensin haarat, sitte waarat, sitte myllyt, sitte kor-
wet, sitte korwessa orawat?
71. Ensin nahka nyljetään, sitte willat keritään?
72. Enänee otettaessa, pienenee pantaessa?
73. Esilukko, takalukko, Ruotsin lukko lattiasa?
74. Eskeli kiljuu keskeltä peltoa, Tuokari tonkii tuores-
ta multaa, Paakari paahtaa pajatsimen lehteä?
75. Ewerikki reidellinen, wiiri kuuri säärellinen, minkä
wiiri kuurittaa, sen ewerikki kuluttaa?
76. Ewesti, ewesti, kowasti, kowasti; ewestin jälki
tuntuu, kowastin ei tunnu'kana?

65 Virtin uuni lämpylää ennen einettä. 66 Katsö: Kumman en-
nen... 67 Heindn korret ja suowa eli pieles — Oljet ja lyhteet eli
jalalliset — Lyhteet eli jalalliset ja auma eli kuhilas, kyäs i. n. e.
Kipunat ja tulit. 68 Ihminen nukkuu. 69 Marja kuitvaa ja warssi on
wielä terveend. 70 Ihmisellä jalat, maha, suu, tukka ja eläwät pääs-
sä. 71 Renkä eli saapas riisutaan ensin, sitte sukka. 72 Jkkunan lau-
ta eli luukku — Kuoppa; hauta; avento — Welka. 73 Karsina eli
kellarin owi — Hautalapio. 74 a Sukko, b Sika, c Härkä. 75 Ruffi
ja rulla. 76 Reki ja wene.

77. Haapa Hallolan mäellä, koivu Kolkan kantahalla, juuret yhteen jutaamat, latwat ei lähellenkään?
78. Haapa kasvoi Hantsin maalla, koivu Kolhangin mäellä, juuret yhteen junivat, eipä latwat lauduksaan?
79. Haapainen halia, koivuinen kolia, juuret yhteen juoksee, latwat ei tiedäkään?
80. Hakee, hakee, eikä soisi löytävänsä?
81. Hakkaa yöt, hakkaa päivät, ei kousa lastua saa.
82. Halli haukkui kalliolla, luut suusta loahтелиivat?
83. Halli mäellä haukkui, luut suusta tippuu?
84. Halli mäellä mälkytteli, kalliolla kalkutteli, mies hänestä härästi, saporosta sapsutteli?
85. Halli tynnyristä haukkui, säkenet suusta lentää?
86. Hanhikki hakulifarwi, sinivilla, wipssikarwa, ei poji polwenaan, sikiä sinä itänä?
87. Harakka hakisteleksen, pitkäpursto puisteleksen, wuorelle muniaksensa, kalliolle kaataksensa?
88. Harakka haristelee, pyrsidään pyristelee, luotoon muniaksen, muniansa syödäkseen?
89. Heikko hinkalolla?

77, 78, 79 Lehmän eli härjänfarwet. 80 Werkonpaikkaaja reikää.
81 Seinäkello. 82, 83 Loukku — Halonhakkaaja — Huonensalmaja.
84 Kirkonkello — Laukku. 85 Pysy — Pappi pöntösä eli saarnastuolisä.
86 Honka. 87, 88 Piikka; kerähtä; leipälapio. 89 Lapsi lätkyessä eli kehdoessa, tuutusä, wauksä, liekusä.

90. Heiluu ja sanoo, eikä sano ennenkun joutuu?
 91. Heinän helpi (hemmel, hempi, hieffo, hieppa)...
 92. Helka juosta helkytteli, helme hännässä helisi?
 93. Helkän telkkä tiellä, wiirikki perässä...
 94. Helmiä hopeisia kultaisella kuomikolla?
 95. Helsingissä hakataan, tänne lastut lentelee?
 96. Henki alla, henki päällä, siinä hengetön välillä?
 97. Hepo hirnui Hütten maalla, tänne länget läimäh-
 tivät, tänne waljahat välisi?
 98. Hepo hirnui Hinteressä, maa järisi Zanteressä,
 täällä länget läimähteli, waljahat wälähtelivät?
 99. Hepo hirwi, häntä torwi, seisoo pyhällä maalla,
 wihityllä wiuwottaa?
 100. Hepo juoksi Helsingissä, täällä kulkuset kulisi?
 101. Hepo juoksi, ohjat seiso, kaikki waljahat wapisi?
 102. Hepo juosta helkytteli kullaista kuoja myöten, ho-
 piaista tietä myöten?
 103. Hepo juosta herkkytteli, takaa lammin tarkutteli,
 musta pilkkunen perässä?

90 Seindkellon leffu ja wifari eli opas eli lyöntiwafara, tiuku.
 91 Katso: Puum pukura... ja seuraawat arwoit. 92 Kirkonkulkaro
 tiukunensa. 93 Katso: Mikä tiellä helkän telkkä. — 94 Raste kullil-
 la. 95 Rahamyntti — Kirjapaino — Sota. 96 Ratsu; ratsastaja
 ja satula. 97, 98 Ukkonen pilwisä ja leimaus. 99 Rirkko ja tapuli
 eli kellokaastari. 100 Pilwet ilmaäsa ja rakeet eli muu sade alhaalla
 — Kulkujäät joessa. 101 Koski, wirta eli joki rantoinensa — Wene
 joella ja joerannat — Rukki. 102 Sikkula, syöstäin eli syöstäwä
 tuloessa. 103 Walkia, tuli eli liekki nunin lämmitessä.

104. Hepo juosta herkytteli, tafaa lammin tatskotteli, tänne waljahat warisi?
105. Hepo juosta jyrkyttää, sula edellä, jää jäljellä?
106. Hepo mahtuu, häntä ei mahdu'kaan talliin?
107. Hepo meni talliin, häntä jäi ulos?
108. Hepo rautainen, talli waskinen?
109. Hepo tallisä, häntä katolla?
110. Hepo tästä herkan lähti, tamma tarkon poimitteli, merenwettä wellomaan, saareista sawwomaan?
111. Hepo tästä herkein lähti, tamma tarkoin poimetteli, suowettä soristamaan, rantaa rahistamaan?
112. Heralampi, hietaranta, kanarwikkofangas kesken?
113. Herapohja, hietalampi, keskellä kanerwafangas?
114. Hermiffi herewä lehmä herewässä fytkyesä?
115. Herra ajeli helyisä, kultaissä kuluisä, waskissä waljaisä?
116. Herra laffariinsa paffaa, talonpoika maahan naffaa?

104 Ukkonen, ukonpilwi ja sade eli lehmaus. 105 Katso: 102. 106, 107 Neulikko eli neulakotero ja neulakäärä — Luffka ja warfi — Uunin luuta, uuninhawut ja warfi — Piakka, kerähtä eli uuninlapio ja warfi. 108 Neulat ja neulakotero eli neulikko — Tiuwun kieli ja tiuku. 109 Tuli pirtissä ja sawu katolla. 110 Soutuwene. 111 Nuotawene. 112, 113 Juustopata — Piimäjuoksutuswati. 114 Pawunpalko wartenensa — Marja ja warfi. 115 Palowiina teittäissä. 116 Nenänniisteet, räkä.

117. Herrain herffu, kuningasten ruoka, ei syö siat, eikä foske koirat?
118. Herrain herffu, kuningasten ruoka, ei wadilla kanneta, eikä pöydälle panna?
119. Herrain herffu, pappien paras ruoka, ei weitsellä leikata, eikä talrifilla tarita?
120. Hete pirttisä?
121. Hewoista korkiampi, sika matalampi?
122. Hewonen merestä nousi, aitan alle kääsertihen?
123. Hewonen tallissa, häntä owen päällä?
124. Hewonen tallissa, häntä tallin päällä?
125. Hewonen...
126. Hienoinen hiputin, neliskolffa neputin?
127. Hieta alla, hieta päällä, kalat keskellä kutee, siikaset siroelee?
128. Hieta alla, hieta päällä, särjet sydämessä säpötti, siikaset sirotteliwat?
129. Hiiri heinään menee, ei kuhise, ei kahise?
130. Hiiri juosta hipetti, tiukku jäälle tipetti?

117 Suola. 118, 119 Vitinmaito. 120 Wesssaami, wessikormo. 121 Satula. 122 Väiwäpäiste — Lumiryöppy, pyry, tuisku. 123 Walkia unissa ja lieska unien suulla. 124 Walkia pirttisä ja sawu katolla — Kiwas, muuri eli takka ja piippu eli korsteini. 125 Katso: Hepo... 126 Huiwi; kaulawate; pääwaate. 127, 128 Pirtti eli muu asuinhuone ja ihmiset sisässä. 129 Väiwäpäiste — Uswa, sumu; huude, kuura; kaste. 130 Juoksulumi jäällä — Jauhot seulessä.

131. Hiiri kosumatta heinään menee?
 132. Hiiri rautainen, häntä liinainen?
 133. Hiiva alla, hiiva päällä, keskellä olut punainen?
 134. Himmen ääni, kenen sääri, sääret väärät, polvet längät, keikalat kannantakuiset?
 135. Hirsi alla, hirsi päällä, vähä karvoja välissä?
 136. Hirsi alla, hirsi päällä, vähä waachtia välissä?
 137. Hirwi Hiudessa istettiin, luut kankaalle karsittiin, weri wedettiin kotiin?
 138. Hirwi seisoo, lapa liikkuu?
 139. Hirwi suuri hirtettiin, jalo peura jaksettiin, luut maahan karistettiin, weri koottiin kotiin?
 140. Hirwiä metsässä, kauhia korwessa, laukki tielle tultuansa?
 141. Holppo tospoteltawata?
 142. Homman komma tiellä, wiurukka perässä?
 143. Hongat huojui, liinat liehui, alla aarteheet makasi, päällä peiposet pemaasi?

131 Katso: 129. 132 Rihmattu neula; neula ja lanka perässä. 133 Hillok liedessä, tuha alla ja päällä. 134 Itikka; säästi; hyttinen. 135 Nuotiohirret ja walkka välissä — Seinähirret ja sammal välissä, 136 Nuotiotuli. 137 Terwanteko; petäjä, oksat ja terwa. 138 Huone ja owi — Rukki ja ramppi, poljin. 139 Katso: 137. 140 Mastopuu — Petäjä ja terwa. 141 Huhmar, huhmaro — Puohdin — Wälppä. 142 Hewonen ja reki. 143 Purjehtiwa laiva; mastot, purjeet, tawarat ja wäki — Liinamaa.

144. Honka mäellä, aitta päällä, tappoiset rahat ta-
kana?
145. Honkanen hohajaa, leppäpuu lentelee?
146. Horjuu, torjuu, pää punainen, juuri karwainen?
147. Huhuilee, hojailee, harmaa hamet seljäsä?
148. Huhuu yöt, huhuu päivät, ei ni kofsa wenettä
wiedä?
149. Huilaa, hailaa, taakseen sunaa?
150. Hukka uida ulluttaa, fula edellä, jää jäljellä?
151. Huone ruokaa täynnä, ei kattoa ja harwat sei-
nät?
152. Huoneen suuruinen, lehden kewyinen?
153. Huutaa, heiaa, harmaa wiitta päällä?
154. Huutaa yöt, huutaa päivät, ehdätystä ei saa?
155. Huutaa yöt, huutaa päivät, ei koskaan ääni for-
ru?
156. Hyppii, koppii, yhteen suppuun supristaksen?
157. Hyyri hyppää, liiri lentää, niwerikkö niinittää?

144 Drawanpesä. 145 Kirnu ja mäntä — Kangaspuut, kangas-
asket, ja sukula, svöstäin. 146 Muurain, lakka, mesimaria, mansikka
eli muu punainen marja wartenensa. 147 Katso: 134. 148 Koski.
149 Wikate, wikatin, wiitake, heindranta. 150 Kankaankudonta, suk-
kula, svöstäin. 151 Pelto, halme, huuhka, toukoma. 152 Samu
huoneessa. 153 Katso: 134. 154, 155 Katso: 148. 156 Wasta,
kylpywihta; lauta — Surwonta; petkel ja surweet — Sarkatamppi.
157 Kehräminen; rufin ramppi (poljin), rataš ja rulla.

158. Hyyry pyyryteltäväitä?
159. Hyyryn pyyry hyyrytellä, siipon saappo siipotel-
la, holpon tolppo holpotella?
160. Hyörii, pyörii, niinistä filtaa, rautaiseen lin-
naan?
161. Hyöräjärwi, pyöräjärwi, rannat kaswawat ry-
tiä?
162. Hämeessä isketään, tänne säkenet saapi?
163. Häntä edellä, pää tafana?
164. Häntä edessä, pää perässä, koukkaro hännän ne-
nässä?
165. Häntä kun waista, eif' ole waista, päältä kun maf-
sa, eif' ole mafsä, sisältä kun juusto, eif' ole
juusto?
166. Härjän häntä härwellänsä, illallakin, aamullakin,
kerran keskikäiwälläkin?
167. Härjän häntä häyryllään, keskälläi, talwellai, ke-
wälläi, syksylläi?
168. Härjänsilmä seinässä?
169. Härjät rautaiset...

158 Jauhinkivi, kääkivi, mylly. 159 a Jauhinkivi, mylly, b Sen-
la, c Huhmar; puohdin. 160 Herneitä, rokkia, riistoja, papuja wieri-
tetään seulan pohjalla pataan keltettä. 161 Suu ja parta. 162 Sa-
lasma; Ilfontuli. 163, 164 Puntari, pesmeli. 165 Nauris napanensa
ja lehtinensä, naattinensa. 166, 167 Lakeinen, lahtainen, lakeistorwi,
reppänä, korsteini, piilppu. 168 Oksansia. 169 Katso: Läämä was-
kinen...

170. Härkä kotona ammoo, sarwet metsäessä mätänee.
171. Härkä nawettaan mahtuu, härjän häntä ei ollen-
kaan?
172. Härkä rynnii Rynnin maalla, tänne ääni äyhkä-
see?
173. Härkä rynnii ryytimaassa, tänne siemenet struu?
174. Härkä weti, aifat notkui, reki piti, tie hajosi?
175. Härän... Härät...
176. Hästi tallissa, häntä tallin päällä?
177. Höyhentyynyä pehmiämpi?
178. Höyry läkäi hölsteristä, sawu saksan kartanoesta?
-

170 Dwi kotona; oikat puusta metsään karstut. 171 Katsa: 106.
172, 173 Ukonen pilwisä — Kanuuna, tykki, pyssy, kun ammutaan.
174 Wene soutuissa; aivot alfoina. 175 Katsa: Härän... Härät...
176 Walka, tuli pirtissä ja sawu katon päällä. 177 Uitinsohi. 178
Kanunalla, tykillä, pyssyllä ammutaan.

179. Thtää, ähtää, kiutaalle nousee?
 180. Tjesti, tjesti . . .
 181. Tfenetön, afanaton, aitan pärweessa?
 182. Tkitetty äkitetty, selin seinään syötetty?
 183. Tkkunaasta affunaan syösty kultainen forento?
 184. Tkkunaasta affunaan syösty rautainen forento?
 185. Tkkunaasta mahtuu, oweesta ei mahdu'kaan?
 186. Ttä kaikki kannetaan, kerta, kaksi tarwitaan?
 187. Tkänsä wedessä makkaa, ei ni kossa mätäne?
 188. Tllalla eteen, aamulla takassin?
 189. Tllan edes, aamun taas?
 190. Tllan tullen, yön pimeten, kaksi karwaista yhteen taasjahtaa?
 191. Tlta joutuu, hämärä saapi, kaksi karwaista yhteen menee?
 192. Tmee, itkee, lentää, laulaa, kulkee fulon sisään, luopti poikia pesäsen, ne kaikki kähäräpäitä?
 193. Tnnin tinnin, jännin jynnin, jyrkät polwet, wäärät sääret, harmaa hamonen päällä?

179 Laikina nostessaan, juominen, olut, taari käydessään. 180 Laikso: Evesti, ewesti . . . 181 Woi. 182 Seinäkello. 183 Päiwäpaiste; auringon säteet. 184 Padan sanka, kattilan pankka. 185 Päiwäpaiste; kuutama. 186 Sormus; miekka. 187 Kieli — Kiwi — Jää Pohjan meressä. 188, 189 Tkkunan lauta, luukku. 190, 191 Silmäluomet untussa, nukkumaan pannes. 192 Mehiläinen, mettiäinen, kimalainen — Waapsahainen. 193 Ttikka, sääski, hyttinen.

194. Innu, itkee . . .
195. Irwistä karwaista, pista sinne paljasta?
196. Iski tulta Ilmarinen, wälähyytti Wäinämöinen?
197. Iso alla röhkii, wähä päällä resfutaa?
198. Iso alla röhkyy, pieni päällä rösfyttää?
199. Iso alla ähkää, wähä päällä löyhkää?
200. Iso härkä rankaselfä, somerolla surmattuna, sarwet maahan kaimettuna, weri wiety kaupunkihin, nahka syöty piimän kansa, liha poltettu tuhaksi?
201. Iso härkä terwaselfä, pyhän pellon pientareella?
202. Iso kukka terwaharja, pyhän pellon pyörtänöllä?
203. Iso lato lampaita, keskellä keritty jäärä?
204. Ison suuri, mustan ruuni, joka wiikko poikii?
205. Isonen edellä, roikama perässä?
206. Istuu, imee, itkee, inuu, lentää wiitaan, mence puppuun, laatii pesän, tekee pojat?
207. Isä etsii ilweksiä, Hiiden hirwiä tapaili, iski hirwen Hiiden maalta, luut karisti kankaalle, weren Turkuun wedätti?

194 Katso: Imee, itkee . . . 195 Wantut, karwakintas, rukkainen, turwako, johon käsi pistetään. 196 Ukkonen leimahutti. 197, 198, 199 Kulpia ja wasta, wibta. 200 Petäjä, sen latwa ja oksat, terwa, kuoret ja terwakset eli halot. 201 Kirrko. 202 Kirrko — Tapuli, kellokaastari. 203 Taimas, tähdet ja kuu. 204 Kirrko. 205 Sewonen ja reki — Mukin ratas ja rulla. 206 Nebiläinen, mettäinen, kimalainen — Waapsahainen. 207 Terwentejiä etsii terwaspuita metsässä, hakkaa pois oksat ja wie terwan kaupunkiin.

208. Isä hullu, äiti wäärä, kolme päätöntä lasta?
209. Isä ilman syntymättä, poika kyydillä ajaa?
210. Isä istui istumella, tyttäret tifuttamalla, emä hön-
kyröittämällä?
211. Isä istui puussa, takoi weräjän suussa, lampaan
lapa hampaisa, koiran fontti kainalossa?
212. Isä itse kapalossa, jo pojat sotia käyvät?
213. Isä itse syntymättä, poika kiertää kylää?
214. Isä kapalossa, pojat sodassa?
215. Isä kiivas, äiti älytön, paljo poikia tekewät, tyt-
täriä ei ifänä?
216. Isä lynkä, äiti wänkä, tyttäret litulatuiset, pojat
ymmyspyöryläiset?
217. Isä meidän istuu puussa, lampaan lapa kädessä,
sian sorkka sieramissa, kun lapset liki tulewat, sillä
päähän paiskoo?
218. Isä pitkä, äiti wäärä, tyttäret lipulapuiset, pojat
yhtä ymmyrkäiset?
219. Isä poikansa pidossa, poika äitinsä kohdussa?
220. Isä päästi istunnalla, poika köyden köytännällä,
tytär hyppelehtämällä?

208 Pata sankanensa, jalkoimensa. 209 Heinäsuowa eli pieles ja
korret — Inwäauma ja lyhteet eli jalalliset — Tulli ja säkenet, kipu-
nat — Wolkia ja sawu. 210 Humalikko, humalatappo. 211 Tuuli-
mylly, wäkkärä. 212, 213, 214 Katso: Isä ilman syntymättä . . .
215 Kana eli muu lintu — Kissa, katti. 216 Humalikoosa seipäät
eli riuvut, köynnökset, lehdet ja humalakävyt. 217 Tuulimylly, wä-
kkärä. 218 Katso: Isä lynkä . . . 219 Pappi kirkossa. 220 Katso: Isä
lynkä . . . — Nuotta kudotaan, pauloitetaan ja kehrätään.

221. Isä suora, äiti wäärä, tytär lituslatuskainen, poika hymynpyörkäinen?
222. Isä syntyy, pojat purjehtii?
223. Isä voitti istumella, tyttäret tufanwedolla, pojat köyden köyttämällä?
224. Isä wäärä, emä hullu, kolme päättöntä lasta?
225. Isäntä wäärä, emäntä hullu...
226. Isää synnytetään, pojat soutaa?
227. Itikka puussa, matikka maassa, kiukatse, koukatse, tulitikki taiwaalla?
228. Itkee, inuu, lentää, laulaa, kulkee korpeen, tekee pojan, poikia pesään?
229. Itse alasti, waatteet sisällä?
230. Itse ilman, toisellen antaa?
231. Itse panee, kuulee kurištawan, ei ota pois?
232. Itsellä ei ole, lähimäiselleen antaa?

221 Katso: Isä lunkä... 222 Katso: 209. 223 Isä kutoi, tyttäret kehääsi, pojat pauhatti eli ainotti werkon eli nuotan. 224, 225 Katso: 208. 226 Katso: 209. 227 Orava eli lintu, jousi eli pyssy, nuoli eli luoti, kuula. 228 Katso: 206. 229 Kynttilä. 230 Hiomä, kowassin, siera, liippa, takko; itse teräton antaa terän hiottawalle. 231 Wyön eli huiwin ssoja. 232 Katso: 230.

233. Jalat alla, paaret päällä, paarten päällä keffonen, keffosessa lehtonen, lehtosessa lintusia?
234. Jalosti jaloton juoksee, siivittäjänä lentelee?
235. Jappana jakulla?
236. Joka paikkaan koskewa?
237. Jos kaikki papit kuolisivat yhteen aikaan, mistä sitte toisia saataisi?
238. Jota enemmän ottaa, sitä suuremmaksi tulee?
239. Jota enemmän syöpi, sitä tyhjemmäksi tulee?
240. Joutsen lentä jatkutteli, wettä siivet pärskytteli?
241. Juhku jahkittelawaisista?
242. Juonikki joikuu . . .
243. Juosten juomaan menee, juosten juomasta tulee, hetteestä heinät syöpi?
244. Juosten juomaan menee, juosten juomasta tulee, pajukolla pauhoaa?
245. Suuriton jutaa kahden juuren keskesä?
246. Jänis juoksi jäätä myöten, hiippoi, haappoi harrtoita, jäljet jäähän tartuskeli?

233 Ihmisellä jalat, ruumis eli wartalo, pää, tukka ja elävät.
 234 Huuto, sanoma — Nuoli — Tuuli. 235 Emäntä, akka. 236 Nimi, nimitys. 237 Teineistä, papinoppilaisista, studenteistä. 238 Kuoppa, hauta, awanto — Jkfunan lauta ja reikä — Welka. 239 Reikä — Tuli. 240 Soutuwene. 241 Surwonta. 242 Katso: Aunikki ammo . . . 243 Tuulilainen, tuuliaisypää. 244 Nisi kun edellinen — Wene. 245 Hewonen sahrapuisissa eli alfoisissa. 246 Lumi-ryöppy, tuisku, purku, pyry — Jauhott seulaussa.

247. Jänis juoksi jäätä myöten, kahden kallion väliä, kultakuppi kainalossaa?
248. Jänis juoksi jäätä myöten, kiipoi, kaappoi, hartioita, jäljet tuhkuun tupetti?
249. Jänis juoksi jäätä myöten, kuifutti kuoja myöten, walkia hattu hartioilla?
250. Jänis juoksi jäätä myöten, piiperti pihaa myöten, pistihen pinon rakoön?
251. Jänis juoksi jäätä myöten, piipotti pihaa myöten, juoksi wuoren loukkoseen, wuori vastaan muurahi?
252. Jänis juoksi jäätä myöten, tiiperoi tietä myöten, pistihen hakosen alle?
253. Jänis juosta jälkyytteli...
254. Jänis jäällä hyppelehtii, tuhkat tuiskee jäljessä?
255. Jänis kyntti, pääjätisi, perä jauhtoi, pelto notkui?
256. Jänkkö juoksi jäätä myöten...
257. Jänkkö juosta jälkyytteli, jäljet jääksi kylmettyiwät, häntä tiiperti peroon?

247 Sakkula ja käämy, syöstiän ja puola, kutoessa. 248 Katto: 246. 249 Purjeweene, laiva — Kuohu kokeessa — Nukki ja kuontalo — Sukan tikkuelma — Sakkula ja käämy. 250 Lumivyöppy, purku, tuisku, pyry. 251 Uvain ja lutto. 252 Nurinko eli kuu menee pilwen taaksi. 253 Katto: Jänkkö juosta jälkyytteli... 254 Jauhottelu kotoessa. 255 Wene, laiva, wessillä. 256 Katto: Jänis juoksi... 257 Sakkula eli syöstiän ja lantä eli rihma kutoessa.

258. Jänkkö juosta jälkytteli, kuppasilmä kuifutteli, kahden kallion wäliä, jost' ei pääse päiwinään, selwiä sinä itänä?
259. Jänkkö juosta jälkytteli pitkin pappilan pihaa, juoksi wuoren loukkoseen, wuori ääneen porahti?
260. Jänkkö jäällä . . . , Jänkkö kynti . . .
261. Jäppänä jakulla?
262. Järtsi kantaa himatsta, himatsti kaikfia kappaleita?
263. Jää edessä, järwi takana, keskellä kala kutee?
264. Jäällä jäntin, suolla sontin, kannolla kantin?

258 Eukkula eli syöstiän kutoesfa. 259 Katso: 251. 260 Katso: Jänis jäällä . . . Jänis kynti . . . 261 Katso: 235. 262 Meri ja laiva — Haahlat ja pata — Orsi ja liekki eli kättyt. 263 Rankaan kudonta. 264 a Hewonkafara, b Karpalo, c Lumitykky.

265. Kaarne lenti leuhotteli, weri siiwistä srafi?
266. Kaarne lenti liipotteli, wesi siiwistä sirifi?
267. Kahdeksan kärsää yhdellä sialla?
268. Kahdella jalalla astuu, kahdeksalla kantaa?
269. Kahdesti syntyy, ferran kuolee?
270. Kaikki lampaat lahdelta, yynnä syöwät, yynnä juowat, tuopiista hopeisesta, kulturalaista kupista?
271. Kaikkiin koskewa, ei weteen wajo, eikä mahdu maan rakoon?
272. Kaikkiin tarttuwa, kaikkia kaimaa?
273. Kaksi haistaa, yksi maistaa, kaksi kuulee, kaksi näkee, kaksi koiria sotii, yksi perässä ripsaa?
274. Kaksi häntää yhdellä hiirellä?
275. Kaksi jähtiä merellä, ei sinä ilmoisssa ifänä, kuuna kullan walfiana, toinen toistansa tawota?
276. Kaksi Kalewan poikaa, itse pirtissä asuwat, päitä pestään pihalla?
277. Kaksi kantoista merellä, upotaan, koplataan, wuoroansa kumpainenkin?

265, 266 Besimyllynratas — Soutuwene. 267 Pöydän jalat ja lauta. 268 Keli, jolla on kaksi jalasta, kahdeksan kaplaa. 269 Kana, lintu — Kala. 270 Usttariwäki, Herranehtooilliswieraat. 271, 272 Nimi. 273 Lehmän eli härjän sieramet, keli, korwat, silmät, sarwet ja häntä. 274 Kentä. 275 Kuu ja aurinko taimaalla. 276 Lapiobirret, maatiksat. 277 Katso: 275.

278. Kaksi katsoo, kaksi kuulee . . .
279. Kaksi kilisilmää, kaksi mökökormaa, neljä tamppijalkaa, töröörö perässä?
280. Kaksi koiraa juoksee, ei toistaan saavuta?
281. Kaksi kultaista kanaa, yli orren ottelewat?
282. Kaksi kultaista kerää, yli orren luiskuttawat?
283. Kaksi kultaista käkeä, kunn kierti, päivän kierti, ei kierrä Jumini kekoa?
284. Kaksi kultaista käkeä, yli orren tappelewat?
285. Kaksi kuppia merellä, kumollaan kumpaisettin?
286. Kaksi kuulee, kaksi katsoo . . .
287. Kaksi kättä, kaksi päätä, neljä silmää, kuusi jalkaa?
288. Kaksi laivaa merellä, iän kaiken purjehtiwat, eiwät toistansa tapaa?
289. Kaksi lasta, kaksi emoa, kolme päätä kaikkiansa?
290. Kaksi lotjaa merellä matkaa, ei kumpainkaan toista yllätä?
291. Kaksi maan haltiata, hiihtaa hiwuttelee aina yksii latuja?

278 Katso: 273. 279 Buohi, kili, pukti, kauris. 280 Keenjalakset. 281, 282 Silmät päässä. 283 Silmät; Jumini keko on pää. 284 Katso: 281. 285 Katso: 275. 286 Katso: 273. 287 Katsastaja katsunensa. 288 Kuu ja aurinko — Korwon eli saatvin korwat. 289 Äiti tyttärensä ja tyttärenlapsensa kanssa. 290 Katso: 288. 291 Katso: 275.

292. Kaksi makaa, kaksi seisoo, yksi edestakasin soutaa?
 293. Kaksi meillä, kaksi teillä, kaksi kaikella kylällä?
 294. Kaksi miestä merta souti, toistaan ei näe konna?
 295. Kaksi miestä metsästä tulee, tulen äänen paajistaan?
 296. Kaksi näkee, kaksi kuulee...
 297. Kaksi ortta kanasia, kaikki sirkun valkoisia?
 298. Kaksi ortta metsikanoja, kohakkaa istutaan?
 299. Kaksi päättä kahda'päin wetää?
 300. Kaksi reikää yhdessä keträsä?
 301. Kaksi seisoo, kaksi wenyä, yksi edestaa kawelee?
 302. Kaksi silmää, kumpikin puhkastaan?
 303. Kaksi silmää, yhteen katsoo?
 304. Kaksi sissarusta ympäri maan juoksewat, eiwätkä tee kun kaksi jälkeä, ja eiwät tule konna yhteen?
 305. Kaksi soutaa, kolmas kylwää, kymmenisin niitetään?
 306. Kaksi Turjan Lappalasta, hiihtaa hiwuttelee, toinen toista ei tapaa?

292 Dvirakennuksessa kynnys ja lamana, plelet ja itse owi. 293, 294 Katso: 275. 295 Sukset — Neenjalakset. 296 Katso: 273. 297, 298 Hampaat suussa. 299 Astianwanteen taikka nahkawyön päät. 300 Tynnyri, lelli, lekkeri, purakka. 301 Katso: 292. 302, 303 Neidät saamin eli korwon korwisä. 304 Neenjalakset. 305 Neimia, kalansiankaa, lasketaan ja koetaan. 306 Neenjalakset — Kuu ja aurinko.

307. Kaksi uppia merellä, toinen nousi, toinen laski?
308. Kaksi welsjestä ifänsä rinnan juoksee, ei kumpainensa edelle pääse?
309. Kaksi wenyi, kaksi seiso, wiides käwi edestakasin?
310. Kaksi äitiä, kaksi lasta, kolme päättä?
311. Kaksijalkainen, nelikorwainen, henki toisinaan sisästä, toisiin ajoiin hengetönnä?
312. Kaksitäinen, kaksipäinen, nelisilmäinen, kuusijalkainen?
313. Kaksitoista warista katolla, yksi ammuttiin, montako jäi?
314. Kala kypsi, liemi keittämätön?
315. Kamppi seisoi kankaalla kahdeksalla kantapäällä?
316. Kananpesä kankaalla, keskellä muna määrännyt?
317. Kanasia kaksi ortta, kaikki ihan walkeita?
318. Kannettava wäsyy, kantaja ei wäsy?
319. Kanto seiso kankaalla...
320. Kappi seiso kankaalla yhä yhdellä jalalla?

307 Kuu ja aurinko. 308 Katso: 304. 309 Katso: 292. 310 Katso: 289. 311 Kätkyt, lehto, liekki, waku, tuutu; lapsi toisinaan sisästä. 312 Katso: 287. 313 Yksi, nimittäin se ammuttu, toiset lensiwät matkaansa. 314 Suolakala puolikössä. 315 Kirjko — Tuulimylly — Kirppu. 316 Potakat, perunat, maaom:mat kaswaessaan, istutas keskellä. 317 Hampaat suusta. 318 Soutaja ja wene. 319 Katso: 315. 320 Siini — Wakkara.

321. Karwainen alta, karwainen päältä, karwainen mo-
lemmin puolin?
322. Karwainen alta katsoi nappulaisista nielläkseen?
323. Karwainen hömmötetään, paljas pannaan sisään?
324. Karwainen hömmötyinen, siihen paljas piste-
tään?
325. Karwainen katsoo affunan alta mullikaisista nielläk-
sensä?
326. Karwainen kun lammas, kiviästi keikuttaa, ei kar-
wainen kuitenkaan?
327. Karwasuinen katselee niskopäätä nielläkseen?
328. Kästä, pistä, menetä, wedätä, kun ei mahdu, nuo-
le päätä?
329. Kataja mäellä kasvoi ylös tywen, alas latwan?
330. Katajainen niemen päässä, juurin ylähäksi, latwoin
alahaksi?
331. Katajainen niemen päässä, tuuletta tuhaelee?
332. Katajapehku niemen päässä, tuhisee tuulettakin?
333. Katajikko niemen päässä, liikkuu tuulla, tynnellä-
kin?
334. Katsoo, katsoo, ei koskaan silmät räwähdä?
335. Katsoo yöt, katsoo päivät, ei koskaan silmät rä-
wäh?

321 Nyyi. 322 Buona, karitsa imee. 323, 324 Karwakintas,
turwakko, rukkainen. 325 Katso: 322. 326 Harakka. 327 Katso: 322.
328 Kun neula rihmoitetaan, langoitetaan. 329—333 Hewosen häntä
— Parta. 334, 335 Silmät, reiät saawin eli korwon korwissa.

336. Katti seisoi kankahalla, kahdeksalla kantapäällä?
337. Kattila kiehui kankaalla ilman puutta, terwakstia?
338. Kattila mäellä kuohui, ilman puutta, walkiatta, kofitta kohentajatta, pavaritta, paistajatta?
339. Kaunis tynnyri Turussa, täynnä tuoresta lihasta?
340. Keddolla kengätön?
341. Kehrä . . . Kehri . . .
342. Keitto kiehui kalliolla, ilman puutta, walkiatta, kofitta, kohentajatta, kattilatta, katsojatta?
343. Kekkosessa lehtonen, lehtosessa lintusia?
344. Kekonon keritty, kullalla katettu?
345. Kellen ensiksi kättä tupaan tullessa annat?
346. Kellen ensiksi suuta tupaan tullessa annat?
347. Kellä kieli päälaella?
348. Kellä silmät korwissa?
349. Kellä suu keskellä päätä, kellä silmät kuirallaan, kellä korwat kietfällään?
350. Ken ensimmäisen tynnyrintapin teki?
351. Ken koskematta heiniin menee?

336 Kirjko — Tuulimylly. 337, 338 Murrahaiskeko, kuffaispesä, wihalaispesä. 339 Muna. 340 Kettu, repo. 341 Katso: Keträ . . . Ketri . . . 342 Katso: 337. 343 Pää, tukka ja elävät ihmisen päässä. 344 Punrowati, huttuluota. 345 Owenriwalle, kääkälle, wedätille, ukfi-randalle, awaimelle. 346 Lämpimälle. 347 Tuohikontilla. 348, 349 Korwolla eli saawilla. 350 Joka ensimmäisen tynnyrinkin. 351 Päi-wäpäiste — Kaste, sumu, huide, kuura, uswa.

352. Ken wieraalle tupaan tullessa ensiksi kättä antaa?
353. Ken wieraalle tupaan tullessa ensiksi suuta antaa?
354. Ken wieraalle tupaan tullessa irwistää?
355. Ken wieraalta tupaan tullessa ensisanomat kysyy?
356. Kenen...
357. Kerä edellä, keppi jäljessä, ruumenukset keskellä?
358. Kerä edellä, säkki keskellä, pikku puikkarin perässä?
359. Keräpää, korentohäntä, keskus yhtä ymmyrjäinen?
360. Kesäksi kengäksen, talveksi riisun?
361. Kesäksi pukee...
362. Kesällä wiihkaa, wauhkaa, talwen aitaissa asuu?
363. Kesän kesti, talwen leski, syksyllä nuori neito?
364. Kesän laittaa, talwen laakkipäällä?
365. Kesän leski, talwen leski, syksyllä miehen morsian?
366. Kesän turkkipäällä, talwen alasti?

352 Owenripa, ukkirauta, kättä, wedätti, awaimen perä. 353 Lämmin. 354 Seinänrako. 355 Koira. 356 Katto: Kellä... Minkä... 357—359 Kissa, katti, kassi. 360 Wiikate, wiitake, wikatit. 361 Katto: Talveksi riisuu... 362 K. l. 360. 363 Riihi — Haasia, tyäs, kuhila, auma. 364 Kanto; talwella lumitykky päällä. 365 Katto: 363. 366 Lehto, lehtipuu, koivu j. n. e.

367. Kesän keikkuu, talwet nokki?
 368. Kesät makuu, talwet liikkuu?
 369. Keträ kirpoi katajan kuoren alle, ei sieltä saada?
 370. Keträwarssi fengitetty, mäen päälle mängitetty, ilmoa ihoamaan, tuulen teitä tuntemaan?
 371. Keträwarssi fengitetty, mäen päälle mängitetty, wieras rahia wartomahan, kansoa kereämähän, tulewia tuntemahan, saapia ihailemahan?
 372. Keträwarssi fengitetty, sepin maahan seisotettu, ilman teitä tietämään, suuntia sanelemaan, wierahia wiittomaan, outoja opastamaan?
 373. Kiehui kattila mäellä . . .
 374. Kiehuu, kiehuu, ei koskaan kuohu?
 375. Kiekeroinen, kaakeroinen, kaikki pellot pelmuua, halmeet kumoelee?
 376. Kiikku kiukahalla?
 377. Kiilo pentin alla?
 378. Kiitää kaataa kiviessä kirkoissa, huutaa hoilaa punaisessa muuriessa?
 379. Kiitää kaataa, yöksi aidalle lentää?

367 Bene; talwetki kumotaan. 368 Kiehi. 369 Kuu eli päiwä, aurinko, menee pilwen taaksi, eli laskee. 370 Tuulikutko, wiiri, laku. 371 Tapuli, kellokaastari — Tuulikutko, wiiri, laku. 372 Katso: 370 — Tien osottaja, oswiitta. 373 Katso: Kattila mäellä . . . 374 Katso: 337 — Altoawa, lainehtiva järwi. 375 Sirppi, lampy. 376 Pahan haahlat; raaku. 377 Kirves. 378 Kirkonkello. 379 D. I. 360.

380. Kiihkee kalisee, luisten luffojen takana?
381. Kiihkaa kalffaa...
382. Kinni puussa, känni maassa, karwakinni puun juuressa?
383. Kirjilipi linnukkinen, eikä kestä nuotan nuorat, eikä seitsemät seljykset?
384. Kirjawa karja, musta paimen?
385. Kirjawa karja niinistä siltaa waskiseen linnaan?
386. Kirjawaa karjaa ajetaan niinistä siltaa rautaiseen linnaan?
387. Kirjawainen, karjawainen, sylenpituinen palikka?
388. Kirjawainen, karjawainen, woittu wuoren mustafella?
389. Kirjawampi kisan häntää, leweampi lehmän wuotaa?
390. Kirkkoa salwetaan, lastua ei saa?
391. Kirposi kultainen awain kultaiselle kuomikolle, kuu löytyi, päiwä peitti?
392. Kirppu metsään menee, ei tuhannella hewosella kotiin saada?

380 Kieli. 381 Katsö: Kiihkee kalisee... 382 Drawa eli lintu, jousi ja koira. 383 Hiiri. 384 Kirkkokansa ja pappi — Seurakunta ja pappi. 385, 386 Katsö: 160. 387 Käärme. 388, 389 Waippa, raanu, rylp. 390 Eloja aumataan — Heiniä suowataan. 391 Kaste kufilla: halla, kuura, härmä. 392 Tulikkipuna sytyttää metsän; kulowalkia, metsäwalkia.

393. Kirppuna metsään wiedään, möykkynä kotia tuodaan?
394. Kirskaa, karskaa, tihässä wiitassa?
395. Kitti katti wettä uipi, jälki jääksi kylmettyy?
396. Kituu yöt, kituu päiwät, lehden ajan leppää?
397. Kiukerainen, kaukerainen, kaikki pellot pehmittää, kaikki lainiot lukee?
398. Kiukurainen, koukurainen, kaikki pellot perkkoo, kaikki halmeet hakee?
399. Kiuskaa, kauskaa, tihässä wiitassa?
400. Kiwen päällä kiiluwainen, aidan raossa wälkkywäinen?
401. Kiwi alla, kiwi päällä, wahti keskeä waluu?
402. Kiwijalka, tuohikentä, läksi suota sotkemaan, wete-lätä wellomaan?
403. Kiwikentä, tuohihattu, wedessä seisoo, maalla kaatuu?
404. Kiwikentä, tuohilakki, kenen saapi, surmoaa?
405. Kiwinen kentä, tuohinen lakki, wiisifilmäinen otuska?
406. Kiwinen pelto, koiwuinen siemen, rautainen aura?

393 Nauriin siemen ja nauris. 394 Keritsimet, lammastrandat. 395 Suttula eli sydäin kutoessa. 396 Kytkyt, kytkystä. 397, 398 Aura — Sirppi. 399 Katso: 394. 400 a Käärme, b Tähtä. 401 Myllynkiwet ja jauho. 402 Nuotta. 403, 404 Werkko. 405 Virtti. 406 Uuni, halot ja uuni koukku, hiilibanko — Tulukset, katso 408.

407. Kiwinen pelto, puinen piennar, wiisin kuusin rik-
kaiſa, yksin köyhissä kodiſa, eikä aina yhtä-
kään?
408. Kiwinen pelto, rautainen äes, koivun kuoret sieme-
nenä?
409. Kodiſa kolahti, rannalla rojahti, ſiniſotkanen ſel-
jällä?
410. Kodiſa ſyntyi, korwessa kaſwoi, ſeinällä ſeiſoi,
naulalla naukui, polwella lauloi, pöydällä pöräſi?
411. Kohdallaan tyhjä, kumollaan täysi.
412. Koira haukkui kolkutteli, alla mäen mälkyytteli, minä
hännästä pitelin, ſaparosta pyörittelin?
413. Koira haukkui kollotteli, mäen päällä mällötteli,
mies hännästä piteli, ſaparosta ſapsutteli?
414. Koivu kaſwoi korwen maalla, haapa Haſtingin
aholla, juuret yhteen jutifi, eikä latwat tärpä'-
känä?
415. Koivu Kolmangin mäellä, haapa Hallan taipa-
leella, juuret yhteen jupuwat, latwat ei täritä'-
kään?
416. Koivunen kolla, haapanen hallia, juuret yhteen
täyttää, latwat ei koske'kaan?

407 Laſiakkunat. 408 Tulukset, tuluſkädry; peltona pii, limſi,
linttu; äkeenä tuliranta, karſku; ſiemenenä taula. 409 Wene.
410 Kantele. 411 Hattu, laſſi. 412 Loukku loukuttaeſsa — Kirnu
kirnuteſsa. 413 Kirkonkelloa ſoitetaan — Loukutetaan — Halkoja lei-
kataan. 414—416 Lehmän eli härjän ſarwet.

417. Koffula korwessa?
 418. Kofonpesä pirtissä?
 419. Kolmasti päivässä päälleen pukee, enimmäät ajat
 alasti seisoo?
 420. Kolmea jalkaansa tulesa paahtaa?
 421. Kolmijalkainen paikallansa pyörii?
 322. Kontio korolla seisoo, kolme jalkaa perässä?
 423. Kontio korotalla yhdellä jalalla?
 424. Kontio korwesta nousi kahden hännän huiskaralla,
 neljän silmän mulkaralla, kahdeksan jalan keralla?
 425. Kontion kypälä pirtissä?
 426. Kontionpesä pirtissä?
 427. Koputtaa kodan päälle, naputtaa nawan päälle, kun
 pääsee sisään, sanoo karnaks?
 428. Korkiampi kotaa, matalampi rekiä, mustempi syt-
 tä, walkiampi lunta?
 429. Korppi lenti kongotteli, wesi siivistä sirisi?
 430. Korppi lenti korwen rannat, weri siivistä sirisi?
 431. Korwa kuulee, silmä näkee, räpästää, ei ota pois?

417 Kontio, Karhu. 418 Kaappi. 419 Ruokapöytä. 420 Jal-
 kayata, pannu. 421, 422 Kukka kehrätessä. 423 Keppään eli lakei-
 sen lauta ja warssi. 424 Härkäpari — Tiine lehmä eli hewoinen. 425
 Uuninkoukku, hiilihanko, uuniluuta. 426 Uuni. 427 Awain ja luk-
 ko. 428 Harakka. 429, 430 Wesimyyllyn ratak — Soutuwene. 431
 Rafinlappu — Korwarengas, koltuska.

432. Norwessa kofottawainen, mäellä mäköttäväinen?
 433. Koska seulalla wettä kannetaan?
 434. Koskeen kufkottaa, eikä koske kuitenkaan?
 435. Koskella kohisteleksen, wirran päässä wiettelek-
 sen?
 436. Kotona...
 437. Koukulla wedetään, reellä työnnetään, ei koskaan
 syöjä täydy?
 438. Kouraan mahtuu, pirttiin ei mahdu?
 439. Kouristat, niin kouran täysi, lewität, niin pellon
 täysi?
 440. Kuikelo kujalla... Kuikero kujassa...
 441. Kun liuki... Kun menee...
 442. Kuinka paljo matkaa taiwaaseen on?
 443. Kuinka paljo sawua yhdestä syymiiilusta lähtee?
 444. Kuinka sitte maailma sfiäisi, jos kaikki miehet ja
 waimot kuolisivat yhteen aikaan?

432 a Kontio — Drawa, b Jowdauma, ruislawa. 433 Kun on
 pohja sawettu eli wesi jäässä. 434 Haahla kiehuwaan pataan. 435
 Kapusta, kaha, kiehuwan padan laidalla. 436 Katso: Kodissa... 437
 Wessisahaan tulkia sahattaa. 438 Ruottauitto, salko, walkki. 439 Wil-
 lalawet, kielamusta ja kartta. 440 Katso: Mikä kuikelo... Mikä
 kuikero... 441 Katso: Kun liuki... Kun menee... 442 Yksi silmän-
 kanto, näkemä, ojelma. 443 Se minkä jäännökset painawat wähemmin,
 kun mitä puut ja muut aineet pannesse painoiwat. 444 Pojat naisiwat
 tyttäriä ja saisiwat lapsia.

445. Kuinka syvä meri on syvimmästä paikasta?
 446. Kuippana kolpilla?
 447. Kuiva kurkku luita puree?
 448. Kuiva kuusi kankaalla, tuoreet kawynt tekee?
 449. Kuka . . . Kufali . . . Kufas . . .
 450. Kuffanen kuusesta, helykiwi juuresta?
 451. Kuffo kulta kutkuttaa, nenä notko notkuttaa, hie-
 taistessa hetteessä?
 452. Kuffo kupariharja, katsoo yöt, katsoo päivät, ei
 koskaan silmiään räwäytä?
 453. Kulkee kun kujari, matkaa kun majuri, iän kaiken
 iswosalla, polwen kaiken potwatalla?
 454. Kulkee kun kuningas, waeltaa kun waltaherra, joka
 wuosi warrotaan köyhimpäänkin kotihin?
 455. Kulkee yöt . . .
 456. Kulkiessta tunnet, korwilla kuulet, silmillä et näe?
 457. Kullalla walettu, hoxialla holwattu, wankuu ja
 wankuu, wiikon päästä wiimeistäkin?
 458. Kullassa kulajaa, hoxiassa heläjää, ikkunasta pirt-
 tiin tulee, owest' ei sinä ikänä?

445 Kerran kivellä heittää. 446 Laiknatiinu. 447 Loukku. 448
 Seiwäs, rinku, humalikoissa ja humalat. 449 Katso: Ken . . . Mikä . . .
 450 Drama eli lintu ja koira. 451 Kapusta, kanka, woita suolatessta.
 452 Tuuliskuffo, kufon kuwa wiirin, laun, päässä. 453 West wedetään
 rannalta kotiin — West koskessa, wirroissa, jokioloissa. 454 Joulu;
 pääsiäinen; kekri. 455 Katso: Yöt kulkee . . . 456 Tuuli. 457 Kirkon-
 kello. 458 Päiwäpaiste; kuutama.

459. Kullittu kallitun perää nuolee?
460. Kulta kufaset täynnä, hupiata tanhuaiset, eif' ole omistajata?
461. Kulta kullat, hupiata hupiat, mustan metsän rannalla kantawat?
462. Kultatahko tanhualla, eif' ole kullan forjaajata, tuon kalukfi katsojata?
463. Kumartaa kuusen latwat, järäjää järwen rannat, kuningasta kulkewaa, herraa waeltawaa?
464. Kumman ennen otat: aidan raosta rapsawaisen, kiwen alta kiiltäwäisen?
465. Kumman ennen otat: kiwelta kiltfottajan, aidan raosta rapsottajan?
466. Kumman ennen otat: kuolleita kuopallisen, makkaroita maljallisen?
467. Kumman ennen otat: kuuskossa kupsaawan, lepi-
kosä lepsaawan?
468. Kumman ennen otat: mäeltä mäköttäwäisen, for-
westa kofottawaisen?
469. Kumman ennen otat: suolta sonnin munat, jäältä
jännin munat?

459 Tuli ja pata. 460 Päiwäpaiste; kuitama. 461 Korwaren-
kaiset, korwalehdet ja hiukset. 462 Nurinko taiwaalla. 463 Tuulilai-
nen, tuuliaispiä kulkee. 464 a Tähtä, b Käärme. 465 a Käärme, b
Tähtä. 466 a Naurisluoppa, b Käärmeet. 467 a Drawa, b Sammak-
ko, ojakonna, kokuna. 468 a Jyvädauma, ruislawa, b Kontio, karhu —
honka. 469 a Lakat, hillat, muuramet, b hewonkafarat.

470. Kumman ennen otat: ämmän rupisen pään, elikkä woileiwän affunalta?
471. Kumollaan täyssi, kohdallaan tyhjä?
472. Kumuaa kumia kello . . .
473. Kun liufi laufiaa, miehen surma suifiaa?
474. Kun menee, ei tee tietä, kun tulee, niin tekee?
475. Kun metsään menee, niin kotiin katsoo, kun kotiin tulee, niin metsään katsoo?
476. Kun metsään menee . . .
477. Kun nielee, niin juuttuu, kun sylkee, niin tuli lentää?
478. Kun on kumossa, niin on täynnä, kun on kohdallaan, niin on tyhjänä?
479. Kun on ylöspäin, niin on tyhjä, kun on alaspäin, niin on täyssi?
480. Kun ottaa, niin enenee, kun panee, niin wähennee?
481. Kun painaa, niin pussahtaa, kun nostaa, niin lössähtää?

470 a Määrästä, sinikka, juurista, lauttu, juntti, b Käkä nendästä.
471 Laffi, hattu. 472 Katso: Kuuluu kumia . . . 473 Pöyssi ja laahdinki. 474 Uninlunta, kiukaan havut. 475 Kirves eli kuokka olalla.
476 Katso: Mies metsään . . . 477 Pöyssi laahatesa (ladatesa) ja ampuesä.
478, 479 Katso: 471. 480 Kuoppa, hauta, awanto — Jkfunan lauta, luukku — Welka. 481 Laifina sotkiesä, wastatesä.

482. Kun paiskaa, niin parahtaa, kun kumartaa, niin kurahtaa, kun wetäsee, niin weri lähtee?
483. Kun pistät, niin pirstakahtaa, kun nostat, niin norstakahtaa, kun wedät, niin wettä lähtee?
484. Kun pistää, niin pirstakahtaa, kun wetää, niin wetttä wiskaa?
485. Kuningas kultapökösy kiertää kiviistä wuorta, some-rista sorfuttaa?
486. Kuningas kuulee, harwoin näkee, Jumala ei sinä ikänä, talonpoika joka päivä?
487. Kunne juokset koukkupolwi nihwoilta karitsoihin-
sa?
488. Kunne kuljet kulukoira, minne menet monikwe-
rä?
489. Kunne luot sinikeräset, sinne'pä et pääse'kään?
490. Kunne läksit monikowero?
491. Kunne menet . . .
492. Kuolleita kuopan täysi, makkaroita maljan täysi?
493. Kuollut eläwätä wiidasta wetää?

482 Koivu kowalla hakatesa — Juomatynnyri. 483, 484 Waat-
teita pestään, pyykkiä sotketaan, sotkua surwotaan — Wettä ammene-
taan kaiwosta — Kirnutaan. 485 Sirkka. 486 Wertaisensa. 487
Kurki. 488 Murmen kysymys ojalta eli joelta, johon joki vastaa:
"mitäs huolta paljaspäällä?" taikka: "mi huoli kerittypäällä?" 489
Et pääse, minne ilmäsi luot. 490 Katso: 488. 491 Katso: Minne
menet . . . 492 Katso: 466. 493 Harja, sula, kampa.

494. Kuoren syöpi, sydämellä lentää?
 495. Kuorma huokaa, kantaja ei tunne'kaan?
 496. Kupeestaan syöpi, päästään ulospanee?
 497. Kuppi kumossa, täynnä tuoretta lihaa?
 498. Kurjen laula merestä poikki?
 499. Kurjen ukko saapasjalka astuu kivistä wuorta, ki-
 wiuwori wonkasee?
 500. Kuta enemmän...
 501. Kutulintu kutwentaa, watulintu vastaan ottaa?
 502. Kutwalintu kuita syöpi watwolinnun suuffoseen?
 503. Kuulet tulewan, et armaa lähtewän?
 504. Kuuluu kumia kello talonpojan tanhualta?
 505. Kuuluu kumia ääni pitkän pellon piertaneelta?
 506. Kuuluu kun kuningas, heläjää kun herrasmies, jo-
 ka talon käypi, tehdään waraa kun walloille?
 507. Kuuluu kun kuningas, näkyy kun saari, joka mies
 waransa walmistaa?
 508. Kuusi jalkaa, kaksi jälkeä?

494 Petäjän kuori syödaän ja puusta tehdään sukia, joilla hiihde-
 taän. 495 Soutaja ja wene. 496 Lunnyri — Pyösv. 497 Katso:
 471. 498 Padan sanka, kattilan panka. 499 Hiilikoukku, hiilihanko —
 Aura. 500 Katso: Jota enemmlu... 501, 502 Kufin rauta ja rulla.
 503 Surma, kuolema. 504 Kirkonkello. 505 Ukkonen. 506 Katso:
 454. 507 Ruttotauti — Ukkonen — Tuuliaispääd. 508 Keen kaplat
 ja jäljet.

509. Kuusi jalkaa, neljä silmää, kaksi kättä, kaksi päätä, hännällinen?
510. Kuusi meillä, kuusi teillä, kuusi kaimella kylällä?
511. Kuusi wäljestä yhden latin alla yksillä siwakoilla hiihtaa?
512. Kuusikossa kupsaawa, lepikossa lepsoawa?
513. Kuusiläinen kurikka, lipiläpi seitsemäsi?
514. Kuusireikäinen kurikka, wallan reikä seitsemäsi?
515. Kuusaa, kaasaa, illalla sanoo loppisi?
516. Kytky kynnyksellä?
517. Kykräselkä, käkräselkä, lammin ympäri latoo?
518. Kyljestään syöpi, suustaän purkaa?
519. Kylän koira kyykyllänsä, kaikki laineet lukee, kaikki aallot arwelee?
520. Kylän korja käykyllänsä, kaikki pellot pelmua, kaikki wainiot wakoo?
521. Kymmenen wetää neljästä niemestä lewiähän liettehesen, lewiästä lietteestä pitkään pötköön, pitkästä pötköstä awoon lauffuun?

509 Ratsastaja ratsunensa. 510 Virtsin affunna Wenäjän Karjalassa. 511 Neen laplat, kori ja jalatset. 512 Ratto: 467. 513, 514 Ihmisen pää; lipiläpi s. o. suu. 515 Kenkä, wirsu, löttö, ruojus. 516 Kissa — Lapsi. 517 Kapusta, lauha, juomapytyssä — Lusikka puurowadissa, kuitri huttuluodassa. 518 Pösky. 519 Aura — Wene. 520 Aura. 521 Sormet, lehmän nissät, lypsinkiulu, kienu ja suu eli woipytty.

522. Kynsikkäs wei päivän tiedon pellon parannukselta?
 523. Kynsilinen söi päivän wiisaan pellon höystöltä?
 524. Kyrön ukko rautakentä astuu kiviäkatua, kiviwuorta wongottaa?
 525. Kyykky kynnyskellä?
 526. Kynnärä karwaišta, foura paljasta?
 527. Kynnärä karwaišta, kynnärä paljasta, kynnärä perän alaa?
 528. Kynnärä karwaišta, pion ala paljasta?
 529. Kyyry kynnyskellä?
 530. Kädetön, jalaton, seinää nousee, kiuksalle pääsee?
 531. Kähäräpäitä miehiä pirtin täysi?
 532. Käti kuffuu, maa kumajaa?
 533. Käti kultainen kutee, mauffu päällä mallahattaa?
 534. Känni maassa?
 535. Kätti kitti merta uipi, jälki jäähän jähmettyy?
 536. Kättä koukkaa, tietä neuwoo, eikä sano, kumme'ka menee?

522, 523 Hawukka kufon tunkiolta. 524 Katso: 499. 525 Katso: 516. 526 Kylpywasta. 527 Wanhanakuisessa ketrinwäriksä kuonitalo, kudselin warfi ja kanta, jonka päällä keträtesä istutaan. 528 Katso: 526. 529 Kissa. 530 Laikina pytyssä eli tiinussa. 531 Maltaat tiinussa. 532 Kirkonkello. 533 Woita kinnutaan. 534 Katso: Kinni puussa. . . 535 Sulkula, syöstäin, kangasta kutoessa. 536 Tien osottaja, oswiittapuu.

537. Kävi tässä kääriäinen, kulki kullan nuppulainen,
teki tansin tanhualla, tanhualla käydessänsä, silmät
päässä nurjallaan?
538. Käy kun äiä, lentää kun lintu, maan mustoinen,
someron suuruinen?
539. Käy käymistään, lyö lyömistään, owensuusfa ikän-
sä elää, pöydänpäähän ei voi päästä?
540. Käypi yön, käypi päiwät, perillen ei toivo'kaan?
541. Kääry kartanolla?

537 Sammakko, ojakonna, kofuna. 538 Sontainen. 439 Ovi.
540 Tiimafello, uuri. 541 Koira.

542. Lahdet kaidat, niemet pitkät, kalliot nenässä niesten?
 543. Lahna kultainen kutee, määhnä päällä mäiskää?
 544. Laki täynnä lampaita, keskellä keritty uuhi?
 545. Lammas läävähän menişi, ei mahdu saporoltaan?
 546. Lammas metsästä tulee, wllat maata wlllee?
 547. Lammas määky määllä, mätäriä mäki täynnä?
 548. Lampaat lahdelta juoksi, yynnä syöwät, yynnä juowat, maljasta hopeisesta, pifariista kullatusta?
 549. Lampaat lahden takana, syöwät kullaista kuloa, hopiaista heinän päätä?
 550. Lampaita lato täynnä...
 551. Lastu lammissa, ei koskaan mätäne?
 552. Lastu lattialla?
 553. Lato alla, mylly päällä, tiuha metsä myllyn päällä, orawia metsä täynnä?
 554. Lato täynnä lampaita, keskellä keritty oinas?
 555. Lattian lewyinen, lehden lewyinen?
 556. Latwa kun wasta, keskus kun kerä, juuri kun hii-renhätä?

542 Sormien wälit, sormet ja kynnet. 543 Kirnutesa woi kohoaa päälle. 544 Laiwaalla tähdet ja kuu. 545 Katso: 106. 546 Heinäkuorma. 547 Pappi eli luffari ja wäki kirkossa. 548 Herranehtooillis-wäki, alttarinwieraat. 549 D. E. e. — Hiilet uunissa. 550 Katso: Lato täynnä... 551 Kieli suussa. 552 Lapsi. 553 Katso: 6. 554 Lampaat ja kieli suussa. 555 Sawu saunassa, pirtissä eli muussa huoneessa. 556 Nauris kaswaessaan.

557. Katwa punainen, juuri karwainen?
 558. Lauta liikkuu lammikossa, ei kuiwa, ei märkäne?
 559. Lauta lyöty lammikoon, ei märkäne, ei mätäne?
 560. Lauta wedessä yöt ja päivät, eikä millonkaan mätäne?
 561. Lautta lahteen menee, lautan täysi laulajoita?
 562. Lautta lammiossa, ei wety, ei märkäy?
 563. Lautta pyörii, salko wetää?
 564. Lehden keweys, lattian leweys?
 565. Lehdikki lehdoissa seisoo yksinäisellä jalalla?
 566. Lehmo läänwässä, kieli ulkona?
 567. Lehmä luun kantoi, luu wassikan antoi?
 568. Lehmä teki luun, luu teki wassikan?
 569. Lehtoon ei mahdu suureenkaan, peltoon mahtuu pie-
 neenkin?
 570. Leikkaa yöt, leikkaa päivät...
 571. Lemmen lehti liehahtaa, sitä kaiikki katsahtaa?
 572. Lemmen lippu liepsahtaa, kaiikki kansa katsahtaa?

557 Muurain, laffa, hilla; mansikka; messimarja. 558—560 Katso: 551. 561 Gorsan poikowe, forsa poikinensa. 562 Katso: 551. 563 Kästiksiwi. 564 Katso: 555. 565 Sieni. 566 Balkia unniassa, lieksa, liekki, suulla. 567, 568 Kana munan ja muna pojan. 569 Hara, karhi, astuwa, äes. 570 Katso: Yöt leikkaa... 571, 572 Dwi auksaan.

573. Lemmikki lehdolla seisoi yhden jalkansa nojassa?
 574. Lemmikki lehdolla yhdellä jalalla?
 575. Lensi lintu siivittäjänä, istui puuhun jaloitonna, tuli neitsyt suuton, söi sen linnun suolatta, paistoi ilman walkiatta?
 576. Lentää kun metsä, hyräjää kun pappi, maahan menee kun mato?
 577. Pestynä, pestynä, pantu wieraan waraksi?
 578. Lewitä karwaista, pistä siihen paljasta?
 579. Lewiänä pellollinen, koottuna kourallinen?
 580. Lewiätä liwettä, walkiata waatetta, pannaan pitkään pörpötsiin?
 581. Liemi kypsä, keitos uusi, kaksikaarainen kapusta?
 582. Liemi uusi, liha kypsä?
 583. Liha alla, liha päällä, pienet puikkoiset välissä?
 584. Liha kupissa...
 585. Liha liikkui leipomessa, liemi wartahan nenässä?
 586. Liha uusi, liemi kypsä?
 587. Liha wadissa, liemi wartaassa?

573, 574 Katso: 565. 575 Lumitykky puun oksalla ja päiväpaiste. 576 Sointainen. 577 Voi. 578 Karwakinttaasen, turwakoon, rukkaseen pistetään paljas käsi. 579 Willat ja kartta. 580 Maidon kuorta, päälistä, kermaa, taalletta, manttia, pannaan firnuun. 581 Wesi, kala ja nuotta. 582 Suolakala laulassa eli suolawedessä. 583 Natsu, ratsastaja ja satula. 584 Katso: Liha wadissa... 585 Soutaja weneessä, wesi airon päässä. 586 Kalat ja wesi järwessä. 587 Katso: 585.

588. Lihaa kantaa, lihaa waiwaa, ei ole kuitenkään lihaa?
589. Lihaa lihainen syöpi lihaiselta lippaalta?
590. Lihainen lihaista syöpi lihaisella mättähällä.
591. Lihainen lääwä, luiset lehmät?
592. Lihaliesto lämmitösä, ei mätäne milloinkaan?
593. Piiferöinen, lääkeröinen, leffuwa läwen owella?
594. Piikkuwainen, kiikkuwainen, johon ei paista päiwä armas, eikä kulta kuu kumota?
595. Piko liikkui, liinat souti, alla aarteet makasi, päällä peiposet pemiisi?
596. Piko liikkui, liinat souti, lion päällä lintusia?
597. Piko liinaa, harikko rautaa, pio päitä paljaita?
598. Piko liinoja, harikko rautoja, koto puita koiwuisia, pino peuran sarwisia?
599. Pinna liikkui, järwi järkkyi, yksi jouhi liifutteli?
600. Pinna liikkui, kofki kiikkui, linnan lippu taiwasalla?

588 Satula. 589, 590 Lapsi imee äitinsä sylissä. 591 Suu ja hampaat. 592 Katso: 551. 593 Kaimon kappi, mintin wivun päässä. 594 Warjo, kuwanen. 595 Laiwa, purjeet, tamarat ja laiwawäki. 596 Nuotta ja nuottalaivat eli pillot. 597 Jousen jänne, kaari ja nuolet. 598 D. l. e.; peuranarwisia koristuksia pidettiin jousen warrella eli seljällä, ja ratas kun myöskin olas, juoni, kuurna olivat peuran sarwesta. 599 Kangaspunt, itse kangas ja poljin-hihna — Kangasta luodaan, keritään. 600 Kiehuwa pata ja haahlat.

601. Linna liikkui, lampi läikkyy, yksi jouhi liikuttaa?
602. Linna tehty lintufelsta, alas suin owi osattu, ylös-
päin perustus pantu?
603. Linnat liikkui, hongat hoiskui, alla aarteet makasi,
päällä peiposet pemusi?
604. Lintu lenti lengon päälle, suuton söi käsitön am-
pui?
605. Lintu lenti linkoselle, suuton söi, käsitön appoi?
606. Lintu lenti lintan lantan, wesi siivistä sirisi?
607. Lintu lenti liuhutellen, wedet siivistä ripistellen?
608. Lintu lenti löyhytteli, raskaimman fuorman kan-
toi?
609. Lintu lenti siivittönä, akka juoksi jaloitonna, söi
munat suuhunsa?
610. Lintuna lentää härkänä möntyy?
611. Lipas lippaan päällä, latin häntä päällimmäisnä?
612. Lippu lipulla, lappu lapulla, ilman neulan pistä-
mättä, naskalin naputtamatta?
613. Pörsuttaa, lofsuttaa, wintuu ja pyörii, elatuksen
ennättää?
614. Pito liikkui, linna kiikkui, päällä peiposet pemaasi?

601 Katto: 599. 602 Ampiaispesä, waapsahaispesä. 603 Laiwa,
maatot, elot ja lainawäki. 604, 605 Lumitykky lyngoksellä ja päivä-
päiste. 606, 607 Soutuwene. 608 Laiwa, alus, purssi, haaksi, wene.
609 lumi eli rakeet ja päiväpäiste. 610 Sontainen. 611 Rytii, ran-
taruoko. 612 Kupukaali, kaalinkerä. 613 Ruffi — Jauhomylly. 614
Laiwa wäkenensä.

615. Linhasuu, kippuriforma, puhui mullan, löysi kullan,
walitsi hyvän hopian?
616. Liwertele, lawertele, luisten luffojen takana?
617. Lohi koskessa kutee, mäti päällä mäyhyyä?
618. Lohi kultainen kutee kaitaisella mättäällä, mähnä
päällä mällähtää?
619. Lohi syöpi lonnahtaa pirtin pihtipuolisesa?
620. Lohia syövä luiskuttaa pirtin pihtipielisesä?
621. Loukkonen lohia syöpi pirtin pihtipielufsesa?
622. Loukin alla uusi turkki, loukko helmassa?
623. Loukkunen lohia syöpi pirtin pihdin puolisesa?
624. Luiffaa, laiffaa, luisten luffojen takana?
625. Luinen luffonen, waskinen wakkanen, seitsenloukko-
nen?
626. Luinen lutsi, puinen putsi, suoniset on sorkottimet?
627. Luinen lutti, puinen putti, suoniset sohotusneuwot?
628. Luinen läävä, rautaiset lehmät?
629. Luinen suu, lihainen parta, luukistaksen, leikistaksen,
äsken ääneen paneksen?
630. Luiset huulet, lihainen parta, luukistaksen, kääkis-
täksen, ääneen parahteleksen?

615 Puohdin. 616 Kieli. 617, 618 Katso: 543. 619—621 Luli
nuniäsa puita — Walkia pärettä pihdiäsa. 622 Laimaan alla jää ja
jäädäsa reikä, awanto. 623 Katso: 619. 624 Katso: 616. 625 Pää.
626, 627 Lailinaa wastataan, sorketaan — Lynnyriä pestään. 628
Neulikko, neulakota; lehmät owat neulat. 629, 630 Luuko.

631. Luiset luitot, puiset puifot, hihnaiset hikipitimet, kajataiset kalkuttimet?
632. Luiset lutskut, puiset putskut, suoniset sorosten neuvot?
633. Ruffo lattiasfa?
634. Luuliffi outo paistawanfin, mutt' ei paista kuitenkaan?
635. Luusta ompii, eif' ole luusta, lihasta, ja ei lihasta, rifeneen riibat saapi, sobat suorittaa wäleett, tuningastenkin wälillä?
636. Lyhyt affa lylleröinen, paksu affa palleroinen, juoppi wettä formollisen, puolentoista toissinaan?
637. Lyhyt affa lylleröinen, paksu affa palleroinen, syllellisen puita syöpi, juopi wettä saawillisen?
638. Lyhyt affa lylleröinen, päätasainen palleroinen, kaitfen kansan syöttelee, pereen elättelee?
639. Lyhyt lyllerö, paksu pallero, karjan kaitsee kotiin, kullaisista kufaa myöten?
640. Lyhyt mänty mättäällä, miesmøykky männyn päässä?
641. Lyhyt tyttö lylleröinen, pitkän paksu pylleröinen, ikänsä työtä tekee, ei saa kun silmuisen paidan päälle?

631 Kangaspuut, kangasaset — Härjänwaljaat. 632 Kangaspuut, aset — Katsot: 626. 633 Kärkinanowi, kellarin lauka, lunkku. 634 Wasstinayppi. 635 Kirjoituskynä. 636, 637 Saunan kuuvas, muuri. 638 Laikinaypity — Jaubosäkki — Jywdäuma. 639 Rutinrulla. 640 Muurain, lakka, suolla. 641 Euka, harja.

642. Tyhyt tyttö tylleröinen, pää tasainen, talleroinen, korjan korwesta kokosi, ilman sarwen soittamatta, fulerin fulettamatta?
643. Tyhyt tyttö lyllyryinen, pää tasainen, pyllyryöinen, fiat liinasta wetää, porfaat porottelee?
644. Tyhyt ämmä lylleröinen, perä paksu, palleroinen, wiskoaa wihaišta wettä, häkäwettä häiskyttää, talonpojan tanterelle?
645. Tyhyt ämmä lyllyröinen, perä paksu, pyllyryinen, wisfoo wihaišta wettä, kowin karwasta kokee, wihaiselta mättäältä?
646. Tyhytjalka lylleröinen, tasajalka talleroinen, karjan korwesta kokosi tasaiselle tanterelle?
647. Lähde lattialla?
648. Lähtemäistä läwän täysi, kaikki hännät ulkona?
649. Läksi kuoma kuomiinsa, pyperi paperiinsa, pudotti kultaisen awaimen kultaiselle kuomikolle, kuu löyti, päivä peitti?
650. Läksi kurja kuomiista, pyperi paperistansa, kirpoi awain kultainen, tuli kuu, löysi, tuli päivä, kätki?
651. Läperö läperön päällä, läperösä karwatappi?

642, 643 Euka, harja. 644, 645 Wiinapannu. 646 Katto: 641 647 Korwo, saawi. 648 Halot unissa — Nuolet wiinessä, muolikoteroissa. 649, 650 Päiwä laskee ja laskee lankeaa kullille. 651 Siivilä pytyä päällä ja hawut eli huopa siivilän reissä.

652. Läpi näkyvä, lämpimän pitävä, kauas kiiluva, lyömistä ei suatse?
653. Läpi puun tuli sawuaa, puut ei polta kuitenkaan?
654. Läpi päässä, pää läwesä, lällitin läwen owella?
655. Pääwä waskinen, karjat rautaiset, fytkyet liinaiset?
656. Pääwä waskinen, rautaiset lehmät säsä?

652 Lasiakuna. 653 Läpi lakeistorwesta kulkee sawu — Läpi tupakkapiipun warresta. 654 Äitini nänni eli nisa, lapsen suu, äitini rintaa eli tiisi. 655 Waskinen neulakotero ja neulat lanka perässä. 656 Waskinen neulikko.

657. **M**aa alla, maa päällä, sinä siikaset kutee, särkiset
 fäpöttelee?
658. Maailman alusta maailman loppuun, pohjaispuoli
 syöhdään, etelä enenee, neljän viikon vanhana kuos-
 lee?
659. Maalla kaatuu, wedessä seisoo?
660. Maalla uupuu, wedellä kuplaa?
661. Maan mafara, puun pukara, heinän hempi, aidan
 fempi?
662. Maan mafelo . . . mafura . . . mafelo . . .
663. Maan mustonen, someron suuruinen, äidän käyppi,
 lintuna lentää?
664. Maan sufa, weden hako?
665. Maan tihku, weden lipiä?
666. Maatikki maassa, häntä ylähällä, sinivihko hännän
 päällä?
667. Mahamuori alla, fippurawaari päällä?
668. Maholehmä makaa loukkoiset kyljessä?
669. Mahtuu aidan raosta, eikä mahdu affunasta?
670. Mahtuu affunasta, eikä mahdu aidan raosta?

657 Pirtti ja wäki siikissä. 658 Kuu. 659 Werko — Wene.
 660 Naswa. 661 a Kuokka; aura, b Kirves, c Wiikate, d Harawa.
 662 Katso: Maan mafara . . . 663 Sontlainen. 664 Karhi, hara, astu-
 wa, äes. 665 Wene. 666 Pirtti, lakeistorni eli piippu ja sawu. 667
 Pata ja sanka, kattila pankanensa. 668 Pöytä jalkoinensa. 669 Pöy-
 dänlauta. 670 Pölkky, ruhamu.

671. Mahtuu härjän aseleeen, ei mahdu härjän parteen?
672. Mahtuu kisan jälkeen, ei mahdu lehmän parteen?
673. Mahtuu pieneen peltoon, ei mahdu suureenkaan metsään?
674. Mahtuu pienellenkin pellolle, ei mahdu isoonkaan korppeen?
675. Maito kaatui kalliolle, piimä pirtin lattialle, ei lähde vuolten, eikä nuolten, eikä siivellä siipoen?
676. Maitoa katolle kaatui, vähä piimää pirahhti, ei lähde siitä pestenkään, eikä kaplilla kaluten?
677. Makaa kun tuffi, kusee kun puffi, puinen turkki, kaikki wiisaat woittaa?
678. Makasi yön ei maassa, ei puussa; pesi silmänsä, ei hiellä, ei vedellä; pyyhki silmänsä, ei kudotulla ei teträtyllä?
679. Makiaista maljan täysi, kaikki miero maistelee?
680. Makkaroita maljallinen?
681. Makkaroita maljan täysi, pantu patsaan nenään, et voi olla ottamatta?
682. Matalampi sikai, korkiampi hevosta?

671, 672 Seiväs, salko — Ovi. 673, 674 Karhi, hara, äes, astuwa. 675, 676 Päiväpaiste; kuutama. 677 Sluttyynyri; wiinanasfatta. 678 Kuffanen makaa warressansa, pefee silmänsä kasteella ja pyyhki päiväpaisteella — Ihminen makasi heinäsuowassa. 679 Uni. 680 Käärmeet. 681 Uni. 682 Satula.

683. Mato musta, kyy wiherä, pantu saareen paimeneksi,
rahamuoren wartiaksi?
684. Mene sinä sifäli siskoon, minä täfäli tätiin, siitä
yhteen yhdymmä?
685. Mene sinä tuota tietä, minä menen tätä tietä, niin-
pä yhteen yhdymmä?
686. Meri pirtissä?
687. Meri roikuu, ranta räikyy, yksi jouhi liikuttaa?
688. Metsö lenti leuhotteli, kultaakku kainalossa?
689. Metsö lenti leuhotteli, weri siivistä tippuu?
690. Metsö puussa, suolet maassa?
691. Metsäkanaa orren täysi?
692. Metsän kiiwas wei päiwän wiisaan pellon kuu-
nialta?
693. Metsän wiisas otti päiwän tiedon pellon parannus-
felta?
694. Metsässä kaswoi, rannalla syntyi, wessillä elää, tu-
lessa kuolee?
695. Metsässä syntynyt, kormessa kaswanut, seinällä
seisoo, naulalla naukkuu, polwella laulaa, pöydällä
pöriisee?

683 Uvain, lutto. 684, 685 Nuotan siulat — Wyön eli wan-
teen ydät. 686 Suolakoyso, salkkari. 687 Katso: 599. 688 Pappi
kirjakainalossa astuu pönttöön eli altarisille. 689 Soutuwene. 690 Ken-
gät orrella, paulat rippuu — Kirkonkello ja lämsä. 691 Hampaat. 692,
693 Kettu kukan tunkioita. 694 Wene, pursi, paatti. 695 Kantele.

696. Metsään menee, silmät kotiin katso?
 697. Mettä mafiampi?
 698. Mi anopin . . . Mi ensin . . . j. n. e.
 699. Mieleton, fioletön, kaikille toden sanoo?
 700. Mieleton, fioletön, käypi ferran päivästä maailman äärestä maailman ääreen?
 701. Mieleton, fioletön, maailman viisas, hurskas kun puntari?
 702. Mies aitasä asuu, tuli suusta tupruaa?
 703. Mies alaston, paita pomesä?
 704. Mies astuu meren siwua, kapahauki kainalossa?
 605. Mies elää maailman alusta maailman loppuun asti, eikä pääse koskaan wiiden wiikon vanhaksi?
 706. Mies juoksi salon siwua, punaturkki tupsutteli, pää keikkui, helisi farwet?
 707. Mies kyntää, ei ole kättä, hepo kyntää, ei ole auraa, ilman tuhki tullaksensa?
 708. Mies käypi merta myöten, meren ruowot raiskaeli rautaisella ruoskallansa?

696 Sutsen reikä kannassa — Kirween silmä — Berton eli kontin silmät. 697 Uni — Uidin maito. 698 Katso: Mitä . . . Ken . . . 699 Puntari, pesmeli, mitta. 700 Urinko — Kellon tiimapuikko. 701 Katso: 699. 702 Pökö. 703 Kynttilä. 704 Perimies willettä wenetä eli laiwaa — Drawa käpy suussa. 705 Kuu. 706 Drawa. 707 Sika. 708 Heinänniittäjä.

709. Mies lyhyt, nenä nykerä, itse liinapaidoillaan, aiwan aiwinaisillaan?
710. Mies lyhyt, nenä nykyri, päällä paita palttinainen, aiwan liinan aiwinainen?
711. Mies meni metsään . . .
712. Mies merellä haffaa, tänne lastut kimpuaa?
713. Mies merellä sotaa käyppi, ampua ei pelkää?
714. Mies merta purjehtii, weri siwistä sirisi?
715. Mies metsään menee, altaat jäljelle jääpi?
716. Mies metsään menee, ei tee tietä mennessään, palatesaan tekee?
717. Mies metsään menee, kaukaloita taansa jättelee?
718. Mies metsään menee, kehrittäpuu kahden puolen?
719. Mies metsään menee, lanttia taakseen naffelee?
720. Mies metsään menee, maha koittaa kotia?
721. Mies metsään menee, nenä taiwasta piirtää?
722. Mies metsään menee, onsi honkakopet olalla?
723. Mies metsään menee, purtiloita jälkeensä syytää?
724. Mies metsään menee, rieskaset jäljelle jääpi?

709, 710 Metsäkana, riekko. 711 Katso: Mies metsään . . . 712 Lumisade, rakeet, ukonilma. 713 Kallio, luoto, kari, wesihiwi meressä. 714 Sade'pilwi ilmassa. 715 Uškelen jäljet. 716 Luninluuta, kukaan hawut. 717 Katso: 715. 718 Hiihtäjä kahden saunan kansa. 719 Somman fiat lumesa hiihtäjältä jääpi. 720 Pohkia sääriwarressa. 721, 722 Pyösy olalla. 723 Katso: 715. 724 Katso: 719.

725. Mies metsään menee, riihen parsiu perässä?
 726. Mies metsään menee, sata seivästä seljässä?
 727. Mies metsään menee, sata silmää seljässä?
 728. Mies metsään menee, seipäitä selkä täynnä?
 729. Mies metsään menee, selkä edessä, maha takana?
 730. Mies metsään menee, sen kotiin tuo, kut' ei yllätä,
 jonka yllättää, metsään heittää?
 731. Mies metsään menee, siirappää powen sisässä?
 732. Mies metsään menee, filmiä on selkä täynnä?
 733. Mies metsään menee, filmä edessä, filmä takana?
 734. Mies metsään menee, filmä taiwaalle katsoo?
 735. Mies metsään menee, filmät kotiin katsoo?
 736. Mies metsään menee, suolet helmassa rippuu?
 737. Mies metsään menee, tien tekee tullessaan?
 738. Mies mullassa, tuffa tuulessa?
 739. Mies musta, nenä nykerä, pereen leipä takana?
 740. Mies musta, noentolainen, kiertää kiviakatua, kivi-
 wuorta wongottaa?

725 Kissa, latti, häntäneen. 726 Sita harjaksinensa, sukahaissinen.
 727 Tuohikontti eli werko seljässä. 728 Katso: 726. 729 Kat-
 so: 720. 730 Päätänsä sukii eli harjaa, kanyaa, metsässä. 731 Ruu-
 tisarwi, porohkasarwi powessa. 732 Katso: 727. 733 Oma silmänsä
 ja kirveen silmä. 734 Kirveensilmä. 735 Katso: 696. 736 Ohjas-
 perät ajajalla. 737 Katso: 716. 738 Nauris kaswaessaan. 739 Jy-
 wäaitan, ruokapuodin awain. 740 Hilihanko, uuninkoukku.

741. Mies ollut alusta ilman, ilman loppuun elävä,
ei ehdi sinä ikänä pääse päiväkuntinensa, wiiden
wiikon aikuiseksi?
742. Mies pihalla, parta tuwaassa?
743. Mies pirtissä, pihalla päänsä pesee?
744. Mies punainen, turkki puinen, woitti miehet wii-
saatkin, wälewimmätkin wäsytti?
745. Mies seisoo, kädet ilman rannasta ilman ran-
taan?
746. Mies seisoo sepelissä, hattut päässä kallellaan, kyl-
kiliut kymärässä?
747. Mies seisoo tien ohessa, sitä palwelee papittin, ku-
ntinfaat kumartelee?
748. Mies tuwaassa, kiwifontti seljässä, selpääät filmis-
sä?
749. Mies tuwaassa, sata haawaa päässä?
750. Mies tuwaassa, tukka tuulesa, hakulit hangen päät-
lä?
751. Mies tuwaassa, ulkona päätä pestään?
752. Mies ulkona, nainen pirtissä, hiuksista yhdesssä?

741 Kuu. 742 Urinko ja säteet. 743 Pilarihirsi, laipiohirsi, maa-
titfa. 744 Olut — Rommi — Punainen wiina. 745 Pirtin patsas
ja orret. 746 Kartanon kuusi. 747 Kirrko. 748 Patsas, muuri ja
orret pirtissä. 749 Pölkky, ruumu. 750 Balkia, sawu ja noki —
Nautis maassa. 751 Katso: 743. 752 Seinähirren ulko- ja sisäpuoli-
nen pää — Urinko ulkona, säteet pirtissä — Palkanen pihalla ja hen-
ti, höyry akkumassa.

753. Miksi ei sika . . . Miksi jänis . . . Kettu . . . j. n. e.
754. Mikä anopin silmä tuwaassa?
755. Mikä ensin tupaan tulee?
756. Mikä heikko hinkalolla?
757. Mikä hete pirtissä?
758. Mikä holppo tospotella?
759. Mikä hyyry pyyrytellä, hyyry pyyrytelläwäistä;
mikä siippo saapotella, siippo saapoteltawaista;
mikä holppo tospotella, holppo tospoteltawaista?
760. Mikä härjän silmä seinässä?
761. Mikä höyhentyynyä pehmiänpi?
762. Mikä isonen edellä, mikä roikama perässä, mikä
tykkä roikamassa, mitkä kalkat kahden puolen, mitkä
suolena siwulla, mikä käyrä niskän päällä?
763. Mikä jappana jakulla, mikä pönttö pöydän päässä?
764. Mikä joka paikkaan koskee?
765. Mikä juhku jahkiaista, juhku jahkiteltawata; mikä
tiiri taariaista, tiiri taariteltawata; mikä wikki
wäfliaistä, wikki wäfliteltawata?

753 Katso: Mintähden . . . 754 Alkuna. 755 Ditia jalka. 756
Lappi kättyessä. 757 Westikormo, saawi. 758 Huhmar. 759 a Jau-
hinkivi, b seuja, c huhmar. 760 Oksa — Uurikello. 761 Uutinsyli. 762
a Hewonen, b reki, c ajaja, d aifat, e ohjaksat, f wemmel, luokki. 763
a Alka, b ukko — Laikinapytty. 764 Nimi. 765 a Surwonta, b Jau-
hanta, c Seulonta.

766. Mikä juuritta kasvaa?
767. Mikä jännänä jafulla, mikä kuippana kolpilla, mikä pursikko pankolla, mikä pömpö pöydän päässä?
768. Mikä kaikkein rasvaisin on?
769. Mikä kaikki kengät kokoaa?
770. Mikä kaikkiin koskee, kaikkia kaimaa?
771. Mikä kaikkiin tarttuu, kaikkia seuraa?
772. Mikä karhunpesä . . .
773. Mikä kengätön kedolla?
774. Mikä kielestään rippuu?
775. Mikä kiikku kiukaalla?
776. Mikä kiilo . . . kiilto . . . kirkas . . .
777. Mikä kirnu kiukaalla?
778. Mikä kohdin pirtissä?
779. Mikä kofkula korwessa?
780. Mikä kofonpesä pirtissä?
781. Mikä kontionkäpälä pirtissä?

766 Kivi — Reikä kengissä eli waatteissa — Pilvi taivaalla.
767. Laikina alustassa, sotkissa, wastatessa ja leipoessa. 768 Maa.
769 Pitilanka eli wirpi ja naskali. 770, 771 Nimi. 772 Katso: mikä kontionpesä . . . 773 Kettu, repo. 774 Käsiastia; Wenäjän Karjalan pirtissä. 775 Padan haahlat. 776 Katso: Mikä pönttö . . . 777 Piippu, korsteini. 778 Kuwat, ikonat; Wenäjän Karjalan pirtissä. 779 Kontio, karhu. 780 Kaappi. 781 Uuninkoukku, hiilihanko; uuniluuta.

782. Mikä fontionpesä pirtissä?
783. Mikä kosajamatta heiniin menee, ei visaja ei rassa-
ja?
784. Mikä kuifero kujassa?
785. Mikä kuippana kolpilla, mikä purjikko pankolla,
mikä jäppänä jakulla, mikä pönttö pöydän pääs-
sä?
786. Mikä kyfky roikamassa?
787. Mikä kyyfky . . . Mikä kyyry . . .
788. Mikä täy ylitse ihmisen ymmärryksen?
789. Mikä tääry kartanolla?
790. Mikä lapsen kasvattaa, sekä wanhan vanhentaa?
791. Mikä lastu lattialla?
792. Mikä luffo lattiasa;
793. Mikä lähde lattialla?
794. Mikä lähde pirtissä?
795. Mikä maat ja meret muuttelee, ilot niurehekki muut-
telee, sürut ilokki saattelee?
796. Mikä meri pirtissä?

782 Uuni. 783 Päiväpaiste; kaste, uswa, sumu, härmä, huude.
784 Kalkko. 785 Katso: 767. 786 Mies reesä. 787 Katso: Mikä
pölkky . . . ja seuraawa. 788 Täi ylitse päästä. 789 Koira. 790 Mi-
ka. 791 Lappi. 792 Karstinar eli kellarin ovi — Oksansia. 793, 794
Besiforwo, saawi. 795 Katso: 790. 796 Suolakoppa, suolakukka, salt-
tari.

797. Mikä mettä makiampi, pehmiätä pehmiämpi, mikä kowoa kowempi?
798. Mikä minian filmä tuwasja?
799. Mikä mäkkylä mäellä, mikä kockula korweessa?
800. Mikä mäkärän ummelta päästä?
801. Mikä nytty wiurukasja?
802. Mikä näkymätön pirtissä?
803. Mikä on syöty syntymättä, kadoretta kasvamatta, maan alla, petäjän päässä?
804. Mikä on tehty miikin maakin, miikin maakin mah-
tawasti, koottu nurmikukkaista, kesäheiniestä kerä-
ty?
805. Mikä on tehty mingin mangin, kimmän kammin kir-
joitettu, silattu sinikiwellä, wuoltu wuoren musta-
sella, pantu aitan parwen päähän?
806. Mikä on tehty minkin mankin, kirjoitettu kimpin
kampin, sinitty sinikiwellä, woittu wuoren musti-
koilla, pantu aitan parwen päähän?
807. Mikä paikka leiwästä pitää syömättä heittää?

797 a äitin maito — Uni, b äitin syli, c äitin sydän. 798 Oksan-
sa. 799 a Ruiskelo, jywäauma, b kontio, karhu. 800 Lapsivuode pääs-
tää saalaan äitinsä kohdusta. 801 Mies hewosen reessä; lapsi kätty-
essä. 802 Jumala — Lämmin. 803 Mulla eli turpeilla turwaton
Eaton alla syddään pöydänpäässä muna, mättä eli määhnää. 804 Me-
hiläispejä, mettiläisen, kimalaisen pejä — Mesi — Woi. 805, 806
Pönttö, saarnastuoli — Satula. 807 Reikä.

808. Mikä pešten mustenee?
809. Mikä pitkä jatkamatta?
810. Mikä pursifko pankolla?
811. Mikä pyörä porstuaassa?
812. Mikä pyörä pöydän alla?
813. Mikä pölkky pöydän päässä, mikä raapotti rahilla, mikä lastu lattialla, mikä kyyry kynnyksellä, mikä kääry kartanolla, mikä tuuru tunkiolla, mikä kuitero kujassa, mikä rikka pellon päässä?
814. Mikä pönttö pöydän päässä, mikä raappana rahilla, mikä heikko hintalossa, mikä kiilu penkin alla, mikä siipponen sopeessa, mikä kiikku kiukaalla, mikä kyykky kynnyksellä, mikä pyörä porstuaassa, mikä tukku tunkiolla, mikä kuitelo kujalla?
815. Mikä raapotti rahilla?
816. Mikä raappana rahilla?
817. Mikä rastaanpesä pirtissä?
818. Mikä rikka pellon päässä?
819. Mikä räähkylinnun pesä pirtissä?
820. Mikä se on?

808 Bene mustenee vedessä, vaikka aallot pesivät. 809 Tie — Jänkäikkisuus. 810 Katso: 767. 811, 812 Koira. 813 a ukko, b akka, c lapsi, d kissa, e koira, f siika, g kulkko, h käärme. 814] a Isäntä, b emäntä, c lapsi kättyessä, d kirves, e luuta, f padan haahlat, g kissa, h koira, i siika, k kulkko. 815, 816 Ukko, emäntä. 817 Liesi, hillos, mähe. 818 Käärme. 819 Kätty, lehto, waku, tuutu, liekku. 820 Se on plenoinen sana.

821. Mitä selin pirtillä?
 822. Mitä siippo saapotella?
 823. Mitä siipponen sopesa?
 824. Mitä siwittä lentää?
 825. Mitä suo tuwasä?
 826. Mitä suora westämättä?
 827. Mitä suossa sääryksetön, mikä kengätön kedolla?
 828. Mitä tekemätön tuwasä?
 829. Mitä tiellä helkän telkkä, mikä wiiritty peräsä,
 mikä wihko wiiritysä, mikä kirkas wihkon wyöllä,
 mikä sorkkoset siwulla, mikä kaari kaulan päällä,
 mikä reppu kaaren alla, mikä pörhöt päälaella,
 mikä kiilut pörhön alla?
 830. Mitä tiellä homman konna, mikä wiurukka peräsä,
 mikä nyyty wiurukasä, mikä soiloset siwussa,
 mikä kaari kaulan päällä, mikä läppä leuan alla,
 mikä suussa poikkipuolin?
 831. Mitä tiellä timmon kammo, mikä päällä wiirun
 waaru, mikä soppoma siwussa, mikä ruikama pe-
 räsä?

821 Kirves. 822 Seula. 823 Luuta. 824 Sanoma, huuto — Ni-
 wi taiwaalla. 825 Haude'tiinu, siipnuamme, luokkana. 826 Päiwän
 säde — Kalhila — Korpikuusi. 827 a Kurki, b kettu. 828 Selän-
 rako, juomu. 829 a Hepo, b reki, c ihminen, d solki, e aifat, f wemmel,
 luokki, g harjus — tiuku, h korwat, i silmät. 830 a Hepo, b reki,
 c ajaja, d aifat, e wemmel, luokki, d tiuku, e suitset. 831 a Ruikin emä,
 b rataa, c ramppi, lapa, d rulla.

832. Mitä tien alatse käy?
 833. Mitä tiiri taariaista?
 834. Mitä tuffu tunkiolla?
 835. Mitä tuuru tunkiolla?
 836. Mitä uskollisin ystävä ihmisellä?
 837. Mitä walkiata wäfewämpi?
 838. Mitä waria kuumempi?
 839. Mitä wettä wäfewämpi?
 840. Mitä wihko wiirikisä?
 841. Mitä wiiri kuurillinen, seterikkö reidallinen?
 842. Mitä wikli wälkäistä?
 843. Mitä yksi, mikä kaksi, mikä kolme, mikä neljä, mikä viisi, mikä kuusi, mikä seitsemän, mikä kahdeksan, mikä yhdeksän, mikä kymmenen?
 844. Mitä ympäri ihmisen ajatuksen käy?
 845. Mitäli pappi wettä soutaa, sitäkäl jää jäljille jääpi?

832 Talwinnotta — Wesi joessa weneen, talwitien eli sillan alatse. 833 Jauhinkivi pyörkittävä. 834, 835 Sika. 836 Lää; seuraa hirspuuhunkin. 837 Wesi; sammuttaa walkian. 838 Uurinko. 839 Tuuli; liikuttaa weden. 840 Maja reessä. 841 Rukin ratak ja rulla. 842 Seula. 843 a Menä päässä, b silmää, c säätä löydessä, d nänniä lehmällä, e formea lädesä, f kaplaa reessä, g tähtiä otawassa, h wannetta puolikossa, i reikää ihmisessä, k formea käsissä. 844 Lää käy ympäri pään. 845 Sulkula, syöstäin, kangasta kutoessa.

846. Mikäs... Mille...
847. Milloin seulalla wettä kannetaan?
848. Millä kieli päälaella?
849. Mininän silmä tuwasfa?
850. Minkä ennen otat...
851. Minkä kylkiluut on päälläpäin?
852. Minkä pappi souti, jälki jääksi muuttui?
853. Minkä seipäät pitimmät, kunka sarwet korkeim-
mat?
854. Minkä talonpoika loukfoon luopi, sen herra lakkariin-
sa kätkee?
855. Minkä tähden...
856. Minkä wanteet sisäsfä?
857. Minne menet kriwoikosfa?
858. Minne läksit... Minne menet...
859. Mintähden ei sika tähtiä nde?
860. Mintähden jänis yli tien juoksee?

846 Katso: Mikä... Kelle... 847 Kun on pohja sawettu, taikka wesi jäändä. 848 Katso: Kellä kieli... 849 Oksansia. 850 Katso: Kummanko... 851 Wannetastian — Weneen. 852 Katso: 845. 853 Mielen seipäät pitimmät, sawun sarwet korkeimmat. 854 Menään-
sfä siivotessa. 855 Katso: Mintähden... 856 Kysän, merran — We-
neen kaaret. 857 Nurmi kysyi ja joki wastaa: mi huolta selenäkauh-
tanalla. 858 Katso: Kunne... 859 Ei katso ylöspäin. 860 Ei pääse
alatsē.

861. Mintähden fettu taansa katsoo?
862. Mintähden ketulla on pitkä häntä?
863. Mintähden kuffo pataa noukkii?
864. Mintähden leiwän reikä ei syöddä?
865. Mintähden susi taaksi katsoo?
866. Minä olen mies ja en ole mies; minulta pää poit-
ti ja nokka halki, niin minusta mies tulee, joka hal-
litsen kuningaat ja wallat, piäpat ja potentaatit,
nostan sodan ja teen rauhan?
867. Minä olen puhdas ja walkia, isäni on sangen yl-
piä, yhä hän huutaa ja ramaa, kun oliss paljon-
kin waraa, mutt' ei ole rahalanttia, eikä tylään
ole antanut panttia?
868. Minä tiedän, sinä tiedät, pappi paljon tieteele,
kuningas ylen wähää, Jumala ei wähääkään?
869. Mistä kaikki kengät yhteen tulee?
870. Mitä enemmän...
871. Mitä Jumala paraallaan taiwaassa tekee?
872. Mitä kaikki ihmiset yhtä aikaa tekee?

861 Ei ole filmiä perässä. 862 Ei ole lyhempätä saanut. 863 Subel-
la ei ole filmiä takana. 864 Kun reikä ei ole, mitä syöddä. 865 Subel-
la ei ole filmiä takana. 866 Kirjoitustynd. 867 Kananmuna; isä f. o.
kuffo. 868 Jumala ei tiedä wertaistansa; muilla on. 869 Pitkän-
gasta ja nastalista — Dimpelusta. 870 Katso: Jota enemmän...
871 Hallitsee maailmaa. 872 Wanhanewat — Tulawat Herran tuo-
miolle.

873. Mitä kaikki painaa, ja ei kuitenkaan alene?
874. Mitä kaikkien enin maassa on?
875. Mitä kaloja enin vedessä on?
876. Mitä koko maailma yhtä haavaa tekee?
877. Mitä se ihminen tarvitsee, josta sielu ja ruumis on erinnyt?
878. Mitä sinä olet enemmän tänäpänä nähnyt, kun Sumala?
879. Mitä tarvispuita metsässä enin löytyy?
880. Mitä walkia hevonen kuutamalla tekee?
881. Mitä waris tekee, kun tulee kuuden vuoden vanhaksi?
882. Mitä wiiri kuurittaa, seteri werkkaiseen wetää?
883. Mitä yksi, mitä kaksi...
884. Montako puustawia isämeidässä on?
885. Montako puustawia koko pipliasä löytyy?
886. Montako päätä kokonaisessa kalapuolikössä on?

873 Maata kaikki painelee, maa ei kuitenkaan alenee. 874 Pätkä.
875 Tuoreita. 876 Katso: 872. 877 Synnyttännyt waimo tarvitsee
lepoa, ruokaa ja juomaa. 878 Bertaiseni. 879 Huoparimen tullipui-
koja — Pilpun rasswarvoja. 780 Mustan warjon, mustan kuwasen.
881 Lähtee seitsemännelle. 882 Nukin rataa ja rulla. 883 Katso:
Mitä yksi... 884 Yksitoista, nimittäin: i-s-d-m-e-i-d-a-s-s-d. 885 Yh-
tä monta kun aapiskirjässä, nimittäin: a, b, c, d, e, f, ja niin edesp.
886 Kaksi.

887. Multa alla, multa päällä, särjet keiskellä kutee, si-
kaset sihottelee?
888. Munan kokinoen yli kirkon ylettyy?
889. Nuori loukossa istuu, punaisia marjoja helmas-
sa?
890. Musta akka mulleroinen, paksu akka palleroinen,
tuffo suussa tuiottaa?
891. Musta hikki hippalainen koskeen kumarteleksen?
892. Musta härkä mulleroinen juopi wettä saawillisen,
koko sylen puita syöpi?
893. Musta härkä mulleroinen, juopi wettä suuren kor-
won, ämpärillisen äfitti?
894. Musta härkä terwasarwi, ammoo pyhällä maalla,
wihityllä winguttaa?
895. Musta härkä terwaselkä, pyhän pellon pyörtänöl-
lä?
896. Musta kalli kankaalla, warfa watsassa pottii?
897. Musta kiikkuu, punainen pieksää?
898. Musta kofko, hiiden lintu, koskeen kurottelee?

887 Virtti eli muu huone multakatolla ja ihmiset sisästä. 888 Lankakerä, rihmakerä. 889 Kiivas ja hiilos, muuri ja liesi, muni ja mähe. 890 Wiinaputelli. 891 Kodankoukku, haahlat — Kapusta, lau-
ha. 892, 893 Saunan kiivas. 894 Kirrko ja tapuli eli kellokastari.
895 Kirrko. 896 Virtti ja ihmiset sisästä. 897 Pata haahloissa ja
walkia alla. 898 Kodankoukku eli haahlat ja kuohuva pata.

899. Musta korppi, riefforinta, lentää pesälle, alkaa louffua?
900. Musta kuffo, hiiden akka, koskeen kumattelessen, eikö koske kuitenkaan?
901. Musta kun pappi, eif' ole pappi, kiiltää kun nappi, eif' ole nappi, mylvii kun härkä, eif' ole härkä, lentää kun lintu, eif' ole lintu, menee maahan, kun mato, eif' ole mato?
902. Musta kun pata, ei kumminkaan pata, lentää kun lintu, ei kumminkaan lintu, kyntää kun sika, ei kumminkaan sika?
903. Musta lappi lippalainen, koskeen kumartelessen?
904. Musta lehmä mulleroinen, juoksee jokia myöten, pajuuksoon puuttuu?
905. Musta lehmä mulleroinen, koto korwon wettä juopi, kosa korwon, kosa kassi?
906. Musta lehmä, muuriffi, juosten juomaan menee, juosten juomasta tulee?
907. Musta lehmä, muuriffi, pirtin päältä heinät syöpi?
908. Musta lintu punaisia munia hautoo?
909. Musta mies koskia kumartaa?

899 Pappi menee pönttöön eli saarnaustuoliin. 900 Katso: 898. 901, 902 Sontainen. 903 Katso: 891. 904 Wene. 905 Katso: 892. 906 Katso: 904. 907 Sawu — Tuuliaispaä. 908 Pata, kati, kahvipannu hiilikä. 909 Katso: 891.

910. Musta mies merestä nousi liinaißilla paidoillaan, aiwan aiwinaißillaan, lemmellä lewähtämään, karahkalla katsomaan?
911. Musta mies merestä nousi liinaißilla paidoillansa, lengolla lewähteleksen, karahkoilla katselee?
912. Musta mies merestä nousi, mättäälle kääfertihen?
913. Musta mies merestä nousi, turkkiaan tupsuttaa, nahkojaan napsuttaa?
914. Musta mies mäellä seisoo, neuvoja nielekelee?
915. Musta mies mäen takana, neuvoja nielee, äimiä appaa?
916. Musta muori mulleroinen, hyllypäässä hyypeää?
917. Musta muuri, rußkian ruuni, walkeita warsoja watsan täysi?
918. Musta oinaß nawettaan menee, punaiset lampaat ulos ajaa?
919. Musta paimen, kirjawa karja?
920. Musta paistaa peräänsä, herneet filmistä tippuu?
921. Musta riippuu, punainen liikkuu?
922. Musta sika aitan alla neulassa nielee?
923. Musta sonni mylwii kirjawaßsa karjaßsa?

910, 911 Nuotta; joka lewitetään ululle eli wapeille kwiwamaan. 912, 913 Nuotta, werkkö. 914, 915 Netso eli koppelo noukkii hawuja. 916 Winapannu. 917 Kirko ja ihmiset. 918 Iluninkoukku, hilihanfo. 919 Pappi seurakuntanensa. 920 Winapannu, kun wiinaa teitetään. 921 Katsö: 897. 922 Katsö: 914. 923 Luffari kirkoßsa.

924. Musta sonni nawettaan menee, punaiset lehmät ulos ajaa?
925. Musta sonni nawettaan tulisi, waan ei pääse sarwiltansa?
926. Musta ämmä mulleroinen, perä paksu, palleroinen, wisfoaa wihaišta wettä, ä'äistä wettä äiskättää?
927. Mustaa filmää joen täysi?
928. Mustan muifula, pitkän puifula, lewiän laatafka?
929. Mustan musura, pitkän putfula, lewiän laatafka?
930. Mustan syö, walfian purkaa?
931. Mustapukku mulleroinen, peräj paksu palleroinen, joka talossa tarwitaan?
932. Mustat huulet, punainen suu, musta kieli?
933. Mustempi syttä, makiampi mettä, pikariin pistetynä, penkin päähän peitetynä?
934. Mustempi syttä, makiampi mettä, pikkuisessa kuppofessa, patsaan päässä?
935. Musti paahtoi pereänsä, filmät wettä wuoti?

924 Katso: 918. 925 Dwi — Jikunan lauta. 926 Katso: 920. 927 Pulpukat, lumpeenukat — Werkon filmät. 928, 929 a Pata, kattila, b kirnu, c wati, siivilä. 930 Mylly — Pysy. 931 Pata, kattila — Suhmar. 932 Uuni, kun lämpiää; kieli s. o. piakka, kerähtä eli leipälapio. 933, 934 Uni. 935 Katso: 920.

936. Musti teillä, musti meillä, musti kaitella kylälä?
 937. Mustiffi, muuriffi, pirtin päältä heinät syöpi, weden pilwistä wetää?
 938. Mustiffi mäellä seisoo, ennen itse lahoo, kun tytkyt katkeaa?
 939. Muu musta, punaiset huulet?
 940. Mylwaäffö mäkiä kämpi, pään kahden, jalan kahdeksan, neljän silmän mulwahuksen, kahden hännän roimahuksen?
 941. Myrönen mäkiä nousi, pään kahden, jalan kahdeksan, neljän silmän möljäkkeet, kahden hännän huiskakkeet?
 942. Mytty mättään takainen, tiefura kiven alainen, tiefo kannon juureinen?
 943. Mäellä mäföttelee, korwessa kofottelee?
 944. Mäki täynnä mäkräpäitä, noro noprakkaneniä?
 945. Mäkkylä mäellä?
 946. Mäflätin mäkiä nousi, pään kahden, jalan kahdeksan, neljän silmän mölleröisen, kahden hännän roikkamoisen?
 947. Mäkärä mäkeen nousi, willat maata wiilti?

936 Kiuwas, muuri — Pata, kattila. 937 Sawu. 938 Mustik-
 ka wartenensa. 939 Tinaamaton kattila. 940 Tiine lehmä eli tam-
 ma. 941 M. K. e. 942 Käärme. 943 a Ruislawa, jywäauma, b kon-
 rio, karhu. 944 a Tähtäpäät, b lakat, muurimet. 945 Ruiskeko, jy-
 wäauma. 946 Katso: 940. 947 Heinäkuorma.

948. Mällätkä mäelle noust, pään kahden, jalan kahdeksan, neljän silmän mölläkkeen, kahden hännän roiskakkeen?
949. Mälläri mäellä seisoi, pään kahden, jalan kahdeksan, neljän silmän möljähkyksen, kahden hännän roiskakuksen?
950. Märkä rätki räystäällä . . .
951. Mättäinen mäellä keitti, ilman puitta, walkiatta, fokitta, kohentajatta, kattilatta, katsojatta?
952. Möllätkö mäkiä kämpi, ylös kynsin, alas latvoit, neljän silmän mollauksen, kahden hännän huiskauksen?

948, 949 Katso: 940. 950 Katso: Riepurätti . . . 951 Muurahaiskeko, vihalaispesä, kussaispesä. 952 Katso: 940.

953. **N**ahka orressa, kuriffa parressa, herran edessä leh-
wanteeraa?
954. **N**ahka syöddään, liha myöddään, sarwet metsään na-
kataan?
955. **N**ahka syöddään, weri myöddään, liha poltetaan, sar-
wet metsään heitetään?
956. **N**ahkaa korwat, rautaa hampaat, hampusta suit-
set, juoksee kun juoksutetaan?
957. **N**apa edessä, kerä keskellä, lapio perässä?
958. **N**auraa, mutt' ei haasta?
959. **N**auraa, nauraa, pitkin seinää ojennaffen?
960. **N**eiti käypi pitkin ortta riihen parsipuu perässä?
961. **N**eiti tänne juohdettiin, istuin sinne heitettiin, pää-
rihmat kariistettiin?
962. **N**elijalka aamulla, kaksijalka päiwällä, kolmijalka
illalla?
963. **N**eljä kantaa, neljä antaa, kaksi katsoo, kaksi kuun-
telee, kaksi tietä raiwaa, yksi sääskiä hosuu?
964. **N**eljä liikuttaa, neljä riputtaa, wiides perässä si-
puttaa?

953 Kukka. 954 Petäjän kuori, halot eli hirret, ja oksat. 955
Petäjän kuori, terwa, halot ja oksat. 956 Kukka, rukinrulla. 957 Nau-
ris, kun kasvaa maassa — Kana. 958, 959 Seinänrako, juomu. 960
Kissa, katti — Drawa. 961 Ranka, kanto ja oksat. 962 Ihminen
lasa, paraalla idällään ja wanhana. 963 Lehmällä jalat, nannat, silmät,
korwat, sarwet ja häntä. 964 Lehmällä jalat, nisät ja häntä.

965. Neljä miestä yhden lafin alla yksillä sukilla hiihtää?
966. Neljä neittä Niemeläissä, yhteen kuppelet käyvät, waahdet walfiat waluwat?
967. Neljä neittä niemen päässä, yhteen wesištelewät, waahtensa walottelewat?
968. Neljä nokkaa yhdellä hanhella?
969. Neljä oritta tallissa, wiides käypi ympäritse?
970. Neljä sisällä, kahdeksan ulkona?
971. Neljä tupaa, kymmenen miestä sisässä?
972. Neljä wellestä wetää...
973. Nenä neittä, pää jänistä, festipaikka morsianta, häntä kyitä käärmeitä, jalat muuramen sukua?
974. Nenä neittä, pää jänistä, muu ruumis suden sukua, häntä käärmeen näköä?
975. Nenä neula, terä keskeltä, puikkari perässä?
976. Neulanenä, keskeä terä, wemmelperä?
977. Neulanenä, keskeä terä, perältä petkelen terä?
978. Neulanenä, pujoperä, herroille weron wetää, tatarin työn tekee?

965 Pöydän jalat ja lauta — Nelikaplaisessa reessä kaplat, kori ja jalakset. 966, 967 Lehmän nisät. 968 Tyyny — Kätkyt. 969 Sukkatikut, sukawartaat. 970 Huoneen nurkkaa. 971 Hanskat, rullakset. 972 Katso: Wiisi wellestä wetää... 973, 974 Riisa, katti, kasi. 975, 976 Kukko. 977 Kana — Kaswawa nauris. 978 Kana munii.

979. Neulattu, nauskattu, kalkittu, parkittu, wääräksi kaswanut, wäremmäksi weistetty?
980. Neuloja nielee, äimiä appaa?
981. Niellesä juuttuu...
982. Niemet pitkät, lahdet soukat, kallioiset nienten päässä?
983. Niemi, niemi, laksi, laksi, joka niemen nenässä kalli.
984. Niemi, niemi, saari, saari, saaresa sata pesää, muuna kusfakin pesässä?
985. Niin sinun niwertäköön, näin sinun näwertäköön, jos et sitä arwaa?
986. Niinet nitkui, nuorat notkui, alla ankelit makasi, päällä peiposet pemaasi?
987. Nimi on, ei henkeä, weri kulkee läpitsä?
988. Nippaa, nappaa, niinistä siltaa kuohuvaan koskeen?
989. Nirajaa, narajaa, seinällä seisoo, kotona syntyi, metsässä kasvoi?
990. Nitskaa, natskaa, nilkipäätä nielläksensä?
991. Niwerikko, nawerikko, monenlainen moskelikko?

979 Satula. 980 Katso: 914. 981 Katso: Kun nielee... 982, 983 Sormet, formien välit ja kynnet. 984 Kaalimaa, naurismaa, potakkamaa. 985 Niwelkarhi. 986 Nuotta köytenensä, kiweksinensä ja lautoinensa. 987 Sormus. 988 Katso: 160. 989 Dwi. 990 Laikina käydessään odottaa sotkijata, wastraajata. 991 Satula.

992. Noista reittä, hajota karvoja, anna piilin pistettää?
993. Nukka uida nulkuttaa, sula edessä, jää jäljissä?
994. Nuora puun nenässä, surma nuoran päässä?
995. Nykkii, nyhtää, kääpii, kääpää, pikku takkanen sel-
jässä?
996. Nykkii, nyypää, käärii, kääpää, pikku takkanen sel-
jässä?
997. Nytty wiurukaassa?
998. Näet weljesi, kättä koukkaa, ei tule puheelle?
999. Näkymätön pirtissä?

992 Kangaasta kudotaan. 993 Suttula eli syöstäin lutoessa. 994 Onkrakennuksessa silma ja koukku. 995, 996 Nukin lapa, rulla ja kuon-
talo, tutti. 997 Ihminen reessä; lapsi kättyessä. 998 Warjonsa eli
kuvasensa näkee. 999 Jumala — Lämmin.

1000. Ohjat juoksi, tie wyöri, reki ratisi?
1001. Oisi kun kirppu, ei kuitenkaan kirppu, oisi kun
wasta, ei kuitenkaan wasta, oisi kun kerä, ei kuiten-
kaan kerä?
1002. Oienkorren paksuus . . .
1003. Oli haapana hawulla, wesitetri wempelellä, suuton
söi, käsitön ampui?
1004. Oli kymmenen kälystä, weti neljää sisarta lewiäs-
hän lietsukkaan, lewiästä lietsukaista pitkään pönt-
töön, pitkästä pöntöstä werolauffuun?
1005. Oli pölkky . . . Oli pönttö . . .
1006. Oli tiellä . . .
1007. Oisi kun kirppu . . .
1008. Oienkorren paksuus, pitkien puiden pituus?
1009. Omiaan on pirtti täynnä, eikä tunne puolia-
kaan?
1010. Onneton oksalla istuu, tulee suuton, niin syö?
1011. Onneton owelle astuu, wiisi miestä vastaan ot-
taa?

1000 Kukin siima, ratas ja rulla. 1001 Nauris siemenenensä j. n. e. 1002 Katso: Oienkorren . . . 1003 Lumitykky puussa ja päiwäpaiste. 1004 Sormet, lehmänisät, lypsinkiulu, maitopytty, kirnu ja woi-
pytty. 1005 Katso: Mikä pölkky . . . Mikä pönttö . . . 1006 Katso: Mikä tiellä . . . 1007 Katso: Oisi kun kirppu . . . 1008 Puun sydän. 1009 Astelken jalkia. 1010 Katso: 1003. 1011 Nendä siwotaan eli niistetään formilla.

1012. Dnni puussa, jänne maassa, jäsenetön puuhun
noussi, lihahönttä kuusen alla?
1013. Dnni puussa, jänni maassa, suoniton wessä souti,
karmakessi kuusen alla?
1014. Dnsi puu, kometta haapa, josta liuku laukeaa,
miehen surma suikooa?
1015. Dnsi puu, kometto honka, josta luikurit tulewat,
kiilusilmät lentelewät?
1016. Dnsi puu, komo honka, ikinen miehen surma?
1017. Dnsi puu, ometta haapa, josta lintu luikooa,
miehen surma suikooa?
1018. Dnsi puu, rämäkkä rauta, onnettoman olkapäääl-
lä?
1019. Ora, ora, edellä, kerä, kerä, keskellä, keritsimet jäl-
jesä?
1020. Dri hirnui Helsingissä, täällä wäljaat wälähti?
1021. Dri hirnui, ohjat juoksi?
1022. Dri juoksi, lapa liikkui, tie wieri, reki ratisi?
1023. Dri juoksi, ohjat notkui, reki wieri, tie ratisi?
1024. Dri juoksi, ohjat seisoi, reki wyöryi, tie wilisi?

1012, 1013 Lintu eli orawa, jousi nuoli ja saalis. 1014–1018
Pyösky. 1019 Pääsky; kana; kuikka. 1020 Ukonen. 1021 Rukin
ratas ja siima. 1022 Rukin-ratas, lapa eli hyppäri ja rulla. 1023 Ru-
kin ratas, siima ja rulla. 1024 Joki eli wirta, rannat, wene ja wesi.

1025. Dri juoksi tietä myöten, wahwat aifat kahden puolen?
1026. Dri juosta orkutteli, rautainen reki ratsisi?
1027. Dri kantoi jättsiä, jättsi kantoi himatsia, himatsi kaikkia kappaleita?
1028. Dri laukko laella pirtin, häntä maahan ripsetteli?
1029. Dri läksi oikomaan, rantawettä raikomaan, tuhat toiraa perässä, sata miestä ratsaalla?
1030. Dri muista, kymyniska, seisoo pyhällä maalla, wihityllä wiuwottaa?
1031. Dri orpo, wirpoharja, seisoo pyhällä maalla, wihityllä winkahutti, kuuluu kumia ääni, pyhän pelon pientarella?
1032. Dri seisoi, ohjat notkui, tie wieri, reki ratsisi?
1033. Dri tallissa, häntä laessa?
1034. Dri tallissa, häntä tallin päällä?
1035. Orressa otikka . . .
1036. Orsiparsi pirsilöitä, pirsilöt timanttiloita?

1025 Wesi myllyruuhesta; wene ja jokirannat. 1026 Myllyn ratas ja kiwet. 1027 Orsi, hihnät, kättyt ja lapset — Haahlat, pata ja keitos. 1028 Aurinko taivaalla ja säteet maassa. 1029 Nuotta ja nuotanlandat — Wene ja aallot perässä. 1030, 1031 Kirko ja tapuli. 1032 Kukka, siima, ratas ja rulla. 1033 Wakkia uunissa ja liekku uunin laella eli sawu pirtissä. 1034 Katsot: 124. 1035 Katsot: Otitka orrella . . . 1036 Kirkonkellot ja kielet.

1037. Stiffa orrella, matikka maassa, siniwihko taiwaal-
la?
1038. Dttaessa enenee, pannesä wähenee?
1039. Dweton aitta ruokaa täynnä?
-

1037 Sawu — a Hierin, härkin, b taitina, c sawu. 1038 Katso:
238. 1039 Muna.

1040. Paasi alla, paasi päällä, wäähä waahitia wälis-
sä?
1041. Paawali paahtaa...
1042. Paikka paikan päällä, ei yhtään neylettä?
1043. Painaessa pusahtaa...
1044. Paiskaissa parahti, kumartaisa kurahti, wetäisä
weri lähti?
1045. Paita alla, iho päällä, paidan päästä päivä
paistoi?
1046. Paita sisällä, liha päällä?
1047. Pajuttu, parkittu, ladottu, naulittu, wäärä puu,
wääremmäksi weistetty?
1048. Patsupää paranee, saaren häntä häwiää?
1049. Paljoko matkaa... Paljoko sawua...
1050. Paljoko sawua yhdestä terwahaudasta lähtee?
1051. Pane watsa watsan päälle, anna pitkän loiro-
tella?
1052. Panfurwaisessa läpönen, läpösesä karwatussa?

1040 Myssynkiwet ja jauhot. 1041 Katso: Tuomari kyntää...
1042 Kupukaali, kaalinkerä — kana, lintu. 1043 Katso: Kun painaa
... 1044 Koivu kewäällä hakattaessa. 1045 Kynttilä ja walkia pääs-
sä. 1046 Kynttilä. 1047 Satula. 1048 Luffari eli suwalikko ja loi-
mi kangaasta kutoessa. 1049 Katso: Kuinka paljo... 1050 Kun pun-
nitsee, minkä panee aineita, ja idnnöset, niin siitä sen näkee. 1051
Lynnyriä pestään. 1052 Siivilä.

1053. Pappi lakkariinsa pakkaa, talonpoika maahan nafkaa?
1054. Pappi pirtissä, parta ulkona?
1055. Pata kiehuu...
1056. Pauhaa yöt, pauhaa päivät, ei koskaan ääni lakkaa?
1057. Pelto kallis, pengertä kalliimpi?
1058. Pelto kiwinen, piennar tuohinen?
1059. Peret syöpi, pöytä laulaa?
1060. Pese, pese, yöt ja päivät, wakkia ei saa?
1061. Peura pellolla juoksee, jalat maahan ei koske?
1062. Pieneen peltoon mahtuu, isoon korpeen ei mahtuu?
1063. Pienempi Jumalaa, suurempi kuningasta?
1064. Pienempi kirppua, raskaampi hewosta?
1065. Pienempi pikkulintusia, wäkewämpi maan petoja?
1066. Pieni aittanen...

1053 Loan nenda niistäessä. 1054 Kurkkihirsi, laipiohirsi, maattisa — Lämmi ja höyry — Wakkia ja sawu. 1055 Katto: Kattila... 1056 Koski. 1057 Neuhka, karmalakki. 1058 Tulustuohinen. 1059 Porfaat imewät, emä röhkii. 1060 Nallot kallioa. 1061 Liettu, hihnoista riippuva kätty, tuntu. 1062 Hara, karhi, äes, astuwa. 1063 Surma, kuolema. 1064 Tulikipuna. 1065 Pysyn luoti, kuula. 1066 Katto: Pikkä aittanen...

1067. Pieni akka lylleröinen, takaperin työn tekee, her-
roille weron wetää?
1068. Pieni akka lylleröinen, tasatukka talleroinen, wis-
kooa wihaišta wettä, läpi hongan huiškuttaa?
1069. Pieni karwainen karitsa, ei karwainen kuitenkaan?
1070. Pieni karwainen karitsa, fewiästi keifuttaa, kol-
masti kodan owella?
1071. Pieni lintu liinahäntä . . .
1072. Pieni musta köykyselkä, ison kuorman liifuttaa?
1073. Pieni piika pikkurainen, siat liinasta ajaa, porsaas
pojes pomii?
1074. Pieni puu, matala mänty, mesimöykky männyn
päässä?
1075. Pieni tiuku tiuahtaa, kaimi kansa katsahtaa?
1076. Pietarissa pilkotaan, tänne lastut kiitelewät?
1077. Pihlaja ulos pitää, haapa hangelle wetää, petäjä
peräti wiepi?
1078. Piilikä pihaa juoksi, lihapalli päälaella?
1079. Piimä kaatui pirtin päälle, raswa lattiaan tipah-
ti, ei lähde wuolten wuolimella, eikä pesten pesti-
mellä, eikä luudalla la'asten?

1067 Rana munii. 1068 Wiinapanuu; oluttynnyri. 1069, 1070
Harakka. 1071 Katto: Pikkulintu . . . 1072 Kirppu. 1073 Hiusfuka,
pääharja, kampa. 1074 Muurain, lalka, hilla. 1075 Rippikello —
Seinäkellon tiuku. 1076 Rahamyntti; kirjapaino — Sodan julistus.
1077 Sukset sauvoineensa. 1078 Kukka. 1079 Päiväpäiste, kuutama.

1080. Piimä pirttiin putosi, jot' ei luudalla la'asta, eikä
wuolta wuolimella?
1081. Piipotti pihaa myöten, pisti pään pinon rafoon?
1082. Piippa nosti penkälönsä, kylwi soita, kylwi mai-
ta, kylwi kylmiä ahoja, pere pellolle pemahti?
1083. Piippu pitkä mäellä, pitkät ofsat piipussa, ome-
namarjat ofsiissa?
1084. Pikkorainen piilitsä, läpi aidan lyffeleksen?
1085. Pikkorainen piilitsä, uuden linnan wartia?
1086. Pikkorainen wakkorainen täynnänsä punakeriä?
1087. Pikkua aittanen mäellä, ei omea, ikkunata?
1088. Pikkua aittanen mäellä halkosia täynnä?
1089. Pikkua aittanen mäellä kultarahoja täynnä?
1090. Pikkua aittanen mäellä, Suomen luffonen suulla,
Lapion rasat takana?
1091. Pikkua lintu liinahäntä, kaiken kirkon kaunistaa?
1092. Pikkua lintu liinahäntä, läpi seinän lentelee?
1093. Pikkua lintu liinapyrstö, kaikki kansat waatettaa?
1094. Pikkuihin kamari, usiampi affuna, kun kuninkaahan
linnaassa?

1080 Väiväpaiste, kuitama. 1081 Lumituisku, ryöpyy, pyry —
Uvain. 1082 Lammas papeloihi. 1083 Heindn eli pawun warssi valkoi-
nensa. 1084 Sukkula, sydäin, kangasta kutoessa. 1085 Luffo, uwain
— Kirja. 1086 Liesi, liekos, hiilibinkalo, uuni, pesä. 1087 Muna.
1088 Suu ja hampaat. 1089, 1090 Drawanpesä; ketunpesä. 1091—
1093 Neula ja rihma, lauta perässä. 1094 Sormustin, wingerpori.

1095. Piffuruinen, piiperöinen, kaiffi karwat kaunis-
taa?
1096. Pino kaatui Piippolassa, täine ääni äykäsee, tän-
ne kuuluu kumina?
1097. Pino kaatui Piippolassa, äsken ääni tänne kuu-
lui?
1098. Pio paljasta, kynnärä karwaišta?
1099. Pioon mahtuu, pirttiin ei mahdu?
1100. Piippa nosti peukalonsa . . .
1101. Pirtin leweys, lehden feweys?
1102. Pirtissä Kalewan pojat, päättä pestään pihal-
la?
1103. Pirtissä Pätösen poika, päänsä ulkona pesetti?
1104. Pirtti parsia pitää, parret piti törsilöitä, törsilöt
imanteita, imanteita ilma kaiffi?
1105. Pirtti piti parsiloita, parsiloissa pirsilöitä, pirs-
löissä törsilöitä, törsilöissä imareita, imareissa kait-
fi kansa?
1106. Pirtti pääsi ikkunasta, pereen sota tavotti?

1095 Neula. 1096, 1097 Ukkonen. 1098 Kylpymästä. 1099
Uittopuu, uitin; pitkä raippa; wintinwarssi. 1100 Katso: Piippa nosti
. . . 1101 Savu pirtissä. 1102 Laipehirit, maatitsat. 1103 V. f. e.
— Kurkihirsi. 1104, 1105 Orret, hihnat, kättyet eli liekut ja lapset.
1106 West, joka on kalain pirtti, menee nuotan eli haavin silmistä, ja
kalat jäävät sotimaan hengestänsä.

1107. Piru pieksää, luoja lukkoja pitää?
1108. Pistä, pistä, tunge, menetä, fun ei mene, nuole
päätä?
1109. Pistäisä pirskahtaa, nostaisa norskahtaa, we-
täisä wettä heittää?
1110. Pistät, pistät, tunget, tunget, fun ei mene, pään
nuolaset?
1111. Pitempi pisintä puuta, matalampi maan tomua?
1112. Pitempi pitkiä puita, matalampi maan ruohoja?
1113. Pitkiä niemiä, kaitoja lafsia, niemet kaitti kallio-
neniä?
1114. Pitkä piisä pihlajainen, ympäri kylän käwiä?
1115. Pitkä, päätön, loppumaton, eif' ole waaksalle wa-
raa, ei kokoa korttelille?
1116. Pitkä witsa pihlajainen, ympäri kylän kehii?
1117. Pitkä witsa pihlajainen, ympäri meren mataa?
1118. Pitkän puun pituus, punaisen langan paksuus?
1119. Pitkät niemet, lahdet kaidat, nienten päässä kal-
lioiset?

1107 Tauti ihmisessä. 1108 Neulaa rihmoitetaan, langoitetaan
1109 Kaiwonkappa, akitsa, wettä ammentaesä. 1110 Katso: 1108.
1111, 1112 Maantie, polku, ura. 1113 Katso: 982. 1114 Päiwä —
Yö — Uni — Sawu — Ele — Nalkawuosi — Rutto. 1115 Aika,
ijänkaikkisuus. 1116, 1117 Katso: 1114. 1118 Puun syvän. 1119
Katso: 982.

1120. Pivo . . . Pivoon . . .
1121. Pohjaton, kanneton, saumaton, wanteeton, juotawata täynnä?
1122. Pohjaton, kanneton, tuoretta lihaa täynnä?
1123. Poika keräjä kät, isä syntyy?
1124. Pojat liikkuu, isä kapalossa?
1125. Porsahainen pyörii, watsahainen kaswaa?
1126. Propjeta joka talossa, huutaa heräjämistä, warahaista walwomista?
1127. Puhe tuli puun säsästä, mafia reisien wälissä, herain herffu hännän alta?
1128. Puinen kuori, kalainen sissus, wedessä ikänsä istuu?
1129. Puinen pää, kiwinen jalka, itse liinapaidoissaan, aiwan aiwinaisissaan?
1130. Puinen pää, waskinen tuppi?
1131. Punahärkä mulleroinen, juosten juomaan menee, juosten juomasta tulee?
1132. Punainen kun ruusu, walfoinen kun liina, lehtiä kantawa, hännällinen?
1133. Punainen liikkuu, musta riippuu?

1120 Katsi: Pivo . . . Pivoon . . . 1121 Muna. 1122 Sormus.
1123, 1124 Katsi: 209. 1125 Wärttinä; rukin rulla. 1126 Kukka.
1127 a Wiina, b maito, c kananmuna. 1128 Kattiska. 1129 Nuotta.
1130 Neulikko, neulakotero. 1131 Terwattu wene. 1132 Nauris kaswawessaan. 1133 Tuli ja pata.

1134. Punainen mies, puinen turkki, pani miehet mieltä waille, naurun naisilta lopetti?
1135. Punainen mies, puinen turkki, woitti miehet wisaatkin, wäkewimmätkin wäsytti?
1136. Punainen nawetta, luiset lehmät?
1137. Punainen ori mustaa tammaa nuolee?
1138. Punainen orsi walkeita kanoja täynnä?
1139. Punainen orsi walkeita wanttuita täynnä?
1140. Punainen pää, karwainen juuri, heikko niskoilta, tytöille kelpaa?
1141. Punalanka puun pituinen, joka ofsan noudattaa?
1142. Punalehmä mulleroinen . . .
1143. Puniffainen kannikaisista nuolee?
1144. Punikki liikkuu, mustikki liikkuu?
1145. Punikki punainen lehmä, ei lähde wiiden miehen wetäisä, kuuden miehen kutsuisa?
1146. Punikki punainen lehmä, juoksee jokia myöten, pajujoita pauhoaa?

1134, 1135 Sluttyynyri; romminasfakka. 1136 Suu ja hampaat. 1137 Katso: 1133. 1138, 1139 Ikenet ja hampaat. 1140 Mansikka; muurain; mesimarja. 1141 Katso: 1118. 1142 Katso: Punahärkä . . . 1143, 1144 Katso: 1133. 1145 Kirrko — Metsäwalkia. 1146 Terwattu wene.

1147. Punikki punainen lehmä, juosten juomaan menee, juosten juomasta tulee?
1148. Punikki punainen lehmä, fewytsarwi, feikkoselkä, juoksee salon siwua, pajukkoa pauhaa?
1149. Punikki punainen lehmä, fewytsarwi, feikkoselkä, juoksi puhki puiset salmet, halki waarat haihat-
teli?
1150. Punikki punainen lehmä punaisessa fytkyessä?
1151. Puoli mustaa, toinen walkiata, Kiriläisen kint-
taassa?
1152. Puree kun puretetaan, menee lymöön kun pan-
naan?
1153. Pursikko pankolla?
1154. Puukello, kiwilapio, lähti suota sotkemaan, meren
wettä wellomaan?
1155. Puun pituinen, punarihman paksuinen, joka haa-
ran hakee?
1156. Puun pituus, lohilangan paksuus, kaikki oksat nou-
dattaa?
1157. Puun pukara, maan makara, heinän helpi, aidan
alpi?

1147 Uusi wene — Nurinko. 1148, 1149 Sukki. 1150 Katto:
1140. 1151 Linattu kattila. 1152 Linikuveiksi. 1153 Katto: 767.
1154 Nuotta. 1155, 1156 Katto: 1118. 1157 a Kirves, b kuokka,
lapio, c wiikate, d harawa.

1158. Puun pufelo, maan mafelo, heinän hiippa, aidan fiikka?
1159. Puun putfelo, maan mattfelo, heinän hieffo, aidan kieffo?
1160. Puun pukura, maan mafura, olen ommel, heinän hemmel?
1161. Puupää, kiwijalka, hitu hatu keskellä, kenen saapi surmoaa?
1162. Puuropata kankaalla, kylän lapset ympärillä?
1163. Puurowati kankaalla, pitäjän lapset partaalla?
1164. Puust' on tehty puitiffinen, somerosta soitiffinen, johon pitkä pistetään, hornio hojotetaan?
1165. Puust' on tehty puskottimet, niinistä nitun natu-
set, somerosta keträn pyörät?
1166. Puust' on tehty puskottimet, petäjästä pelkotti-
met, kivestä kitunnatuset, raudasta ritunnatuset,
ketränwieret kallioista?
1167. Puust' on tehty puskottimet, somerosta solkotti-
met, johon pitkä pistetään, ylös, alas, noste-
taan?

1158, 1159 a Kirwes, b kuokka, lapio, c wiikate, d harawa. 1160
a Kirwes, b kuokka, lapio, c sirppi, d wiikate. 1161 Werkko. 1162, 1163
Lehmanfonta ja karpäiset eli fontiaiset — Muurahaiskeko, kuisiaispesä.
1164 Kalwo ja wintti: eli wipurakennus. 1165 a Wartta, b seula, c myl-
lynkivi. 1166 Huhmar, pyöriät kivet pohjaassa, petkel ja jauhinkivi.
1167 Huhmar, kivi pohjaassa ja petkel.

1168. Puust' on tehty pulleroinen, petäjästä pälleröinen, fiwestä fitufatunen, somerosta fetrinpyörät?
1169. Puust' on tehty pumpulainen, petäjästä pempulainen, niinestä nitunatunen, somerosta pyöryläinen?
1170. Puut punaterskoita, lehdet kiperanskoita, marjat winofrasnoita?
1171. Puuta syö, puulla lentää, sata wirstaa päivässä?
1172. Pyhä pihlaja mäellä, pyhän pellon pientarella, pyhä marja pihlajassa?
1173. Pyhä risti, pyörä harja, pyhän pellon pyörtännöllä?
1174. Pyy juoksi pyhäjokeen, pyhäjoki pyörimään, warwikko wapisemaan?
1175. Pyy lenti pyhään jokeen, pyhä joki pyörimään, kaikki kansa katsomaan?
1176. Pyy lyhyt, wihainen teiri, lyöpi fynttä kynnykseen, koppia kodan eteen?

1168 Huhmar ja jauhinkivi. 1169 Riikhiwarta, huhmar, seula ja mylly. 1170 a Tuohukset eli fynttilät, b pyhän kuvat, ikonat, c laatonat, suitsutuspihlat. 1171 Ihminen syö petäjän kuoren ja hiltää lylyksillä. 1172 Kasvas waimo. 1173 Kirkko. 1174 Kirnunmäntä kirnuun eli pyöhtimeen — Käyte, jästi, juoma-astiaan. 1175 Y. I. e. — Kauhä, kapusta, wellipataan. 1176 Pysynluffo.

1177. Pyyhki mullat, pyyhki kullat, pyyhki hohtawat
hopiat?
1178. Pyöriä suu päälaella, pitää kiinni kiiltävästä?
1179. Pyöriämpi munaa, pitempi puuta?
1180. Pyörä porstuasfa... Pyörä pöydän alla...
1181. Päivillä lihaa ja werta täynnä, öillä tyhjänä?
1182. Päiwällä kuusfaa, kaasfaa, illalla sanoo lopsis?
1183. Päiwällä täynnä, ehtoolla tyhjä?
1184. Päiwän tissis tassis, äsken illalla lopsis?
1185. Päiwän wiisauus noukki maan funniata, tuli met-
sän wiisauus, noukki päiwän wiisauuden maan fun-
nialta?
1186. Päiwät kiittää, kaataa, yöt aidalla makaa?
1187. Päiwät seljällään, yöksi nousee pystöön?
1188. Pää hywä, kettu kelpaa, luita ei syö koirakaan?
1189. Pää kun kerä, häntä kun korento, keskus yhtä ym-
myrjäinen?
1190. Pää kun neula, keskus kun kerä, perä kun pette-
len terä?

1177 Uuninsunta, kuukaan hauut. 1178 Kynttiläjalka. 1179 Lan-
kakerä. 1180 Katso: Mikä pönttö... 1181 Kenkä; lakki. 1182—1184
Kenkä, saapas, wirsu, löttö. 1185 Kukka ja kettu. 1186 Wiikate, wi-
katin, wiitake. 1187 Sussi. 1188 Liina, hamppu, pellawa. 1189 Riis-
sa, katti. 1190 Katso: 977.

1191. Pää kun ora, häntä kun sirppi, keskus kun mylly-
säkki?
1192. Pää palaa, laula sawuaa, perä märkänee?
1193. Pää perässä, häntä edessä, kouffaro hännän päässä?
1194. Pää poikki, huuli halki, äsken miehenä menee?
1195. Pää poikki leikataan, sisälmykset silwastaan, sem-
moisena palwelee kuningasta ja kreiviä, pispaa ja
teiniä, kenraalia ja kemeiniä?
1196. Pää punainen, jalka karwainen?
1197. Pää puusta, jalat kivestä, itse liinapaidoissaan,
aiwan aiwinaisissaan?
1198. Pää pätee, keski kelpoa, luita ei koirakaan kan-
tele?
1199. Pään suuruihin, lehden kewyihin, puhaltain lakeen
nousee, pirtin päälle ei voi luoda?
1200. Pääni poikki leikattiin, suolet sisästä otettiin, wie-
lä huuli halkastiin, teetän sodat, rakennan rauhat,
palwelen kuninkaas ja herrat?
1201. Pääni poikki, nokka halki, niin minusta mies tulee,
uros uusi urkenee, kuningastenkin kuritus, suurten
waltojen wawistus, sodan alku ainiainen, rauhan
rientäjä ikuinen?

1191 Kukka. 1192 Tupakkapiippu. 1193 Puntari, pesmeli. 1194,
1195 Kirjoitusfynä. 1196 Katso: 1140. 1197 Nuotta, werkko. 1198
Katso: 1188. 1199 Metson kypu eli rakko. 1200, 1201 Katso: 1194.

1202. Pääsky lenti päivän alta, sata miestä siiven alla,
kaikki raudan karvaisia?
1203. Päästä kun ora, keskeltä kun terä, perästä kun
petkelen terä?
1204. Päästään syö, säarestään purkaa?
1205. Pääät puiset, jalat kiwiset, itse liinapaidoillaan, ai-
wan aiwinaisillaan?
1206. Pölkky pöydän päässä?
1207. Pönttö pöydän päässä?

1202 Laina, haaksi, alus, pursi. 1203 Katso: 977. 1204 Tupat-
kapiippu. 1205 Katso: 1197. 1206, 1207 Ukko, isäntä.

1208. Raapotti rahilla... Raappana rahilla...
1209. Rakko rautasaappaassa, kiertelee kivistä wuorta, kossia kumarteleksen?
1210. Rakko rautasaappahinen, kiittää kivistä wuorta, somerista forkuttaa?
1211. Ranguttaa ja ronguttaa, wellin ja puuron luulee saawansa, eikä saa kumpakaan?
1212. Kannalla rehiä kuusi, hiirenpesä mättäällä?
1213. Rantainen rysi, puoli kalaa sisään sopii?
1214. Rasaa reikää...
1215. Rastaanpesä pirtissä?
1216. Raudalla raataan, puulla puhdistetaan, kedolle kerätään, saarekselle saatetaan?
1217. Rautainen aura, kivin peltto, koivun kuoret sie-
menenä?
1218. Rautainen hepo, hamppuinen kuorma?
1219. Rautainen hewoinen hamppuista kuormaa we-
tää?
1220. Rautainen hewoinen, liinaiset suitset?

1208 Katso: Mikä raapotti... Mikä raappana... 1209 Myllyn ratas, myllyn siipi. 1210 Aura — Hiilihanko. 1211 Kirnuuminen. 1212 Hewosen peräpuoli. 1213 Rantuhame. 1214 Katso: Tuppaa tänteen... 1215 Liesi, hiilos, mähe. 1216 Heindä nitetään, luowataan, ruotaan ja suowataan. 1217 Tulukset; a tulirauta, b pii, limsi, c taula. 1218—1220 Neula ja rihma.

1221. Rautainen lintu, liinainen häntä?
1222. Rautainen ori, liinaiset ohjafset, waate'kääry ohjasten nenässä?
1223. Rautainen ori, liinaiset ohjat, waskinen talli?
1224. Rautainen rahko kiikkuu kivistä linnaa, rautaisessa saappaassa?
1225. Rautainen riihi...
1226. Rautainen suu punta syöpi?
1227. Rautainen syöjä, puinen ruoka?
1228. Rautainen äes...
1229. Rautaiset härjät... lehmät...
1230. Keki työntää, koukku wetää, syöpi ja ei koskaan täydy?
1231. Repo juosta reiffutteli, yli meren meiffutteli, satakoiraa jäljessä, tuhat miestä ratsaalla?
1232. Repo nuolee fernitsän siwua?
1233. Reponen jokia juoksi, mutiaan puistelee, häntään heiluttaa?

1221 Neula ja rihma. 1222 Neula ja rihma ommellessa. 1223 Neula, rihma ja neulatotero. 1224 Aura. 1225 Katso: Riisi rautainen... 1226, 1227 Saha; kirves; wääntäjä, laira, purasini. 1228 Katso: Rautainen aura... 1229 Katso: Käädä waskinen... 1230 Wessisa-ha. 1231 Nuotta. 1232 Lieska uuninsuuta — Tuli pataa. 1233 Lumituisku, pyry, ryöpy.

1234. Ketupiikki reidellinen . . .
1235. Kiepurätii räystäällä, täitä täyteen sifesi?
1236. Kiihi rautainen palaa, käki päällä kääntelessen?
1237. Kiifinkukko rautaharja, seisoo pyhällä maalla, wi-
hityllä wiuwottaa?
1238. Kikka pellon päässä?
1239. Kistirinta, rautaharja, pellolla wiattomalla?
1240. Kiukku roukkua wetää, riukun roukku raukuttaa?
1241. Kohwietta joka talossa . . .
1242. Kuotsi puita hakkaa, tänne lastut lentelewät?
1243. Kuotssissa isketään, tänne säkeet saapi, tänne kii-
tämät kipehet?
1244. Kuotssissa tammia weistetään . . .
1245. Kuuska rupinen härkä heinäisessä tyttysesä?
1246. Kuumis ja sielu erinnyt, eikä kuollut kuiten-
kaan?

1234 Katso: Wiirikuuuri sädreellinen . . . 1235 Talwas tähdistyy —
Hämähäkin eli lufin werkkö täytyy karpäsilä. 1236 Pata ja kauha —
Wiinapannu hattuneen — Kiehtilä, paistinpannu, kaakkunaan. 1237
Kirkko. 1238 Käärme. 1239 Katso: 1237. 1240 Hamppu, liina eli
pellawa ja loukku. 1241 Katso: Propheta . . . 1242 Rahamyntti —
Tammilautaset, talkit. 1243 Y. E. e. — Salasma — Sota ja
sodan sanoma. 1244 Katso: 1241. 1245 Lafka, hilla, muurain. 1246
Lapsi syntyy, saalas.

1247. Rytää, rätkää, nilapäättä tunkee?

1248. Rättiriepu . . . Kätyriepu . . .

1249. Rääkkylinnun pesä pirtisä?

1247 Laikinan vastuu eli sotkeminen. 1248 Katso: Riepurätti . . .
1249 Rääkyt, kehto, tuutu, siekku.

1250. Saari juoksi salko kädessä, sata rakkista perässä?
sä?
1251. Saari kulki salko päässä, rautafukkonen nenässä?
sä?
1252. Saari kulki salpa päällä, rautafukkonen nenässä?
1253. Saari pyörii, salko wetää?
1254. Saari, saari, niemi, niemi, saaresa sata pesää,
muna kussakin pesässä?
1255. Sankari saapasjalka, käypi kiviästä wuorta, kivi-
wuori wankasee?
1256. Sata hametta päällä, eikä peitettä perällä?
1257. Sata jalkaa, kaksi sarwea, muu ruumis kun ruk-
kanen?
1258. Sata miestä ratsaalla, tuhat koiraa jäljessä?
1259. Sata miestä Sallilassa, ne kaikki kähäräpäitä?
1260. Sata santtia, sata santilla poikaa, ne kaikki kähä-
ripäitä?
1261. Sata santtia, tuhat tunttia, yhdeltä laiturilta wet-
tä juovat?
1262. Sata santilla tytärtä, itse santti naappupää?

1250 Nuotta. 1251, 1252 Heinäkuorma, aivat ja hepo. 1253
Jauhinkivi, kääskiwi. 1254 Katso: 984. 1255 Uninkoukku, hiilihan-
ko. 1256 Kana. 1257 Karhi, hara. 1258 Nuottalaudat ja kalat nu-
tan perässä. 1259, 1260 Naltaat ammeessa. 1261 Parta. 1262 Hiis-
suka, harja.

1263. Sata sataa surman suuta, kenen saapi, surmoopi?
1264. Sata sataa, tuhat tuhatta, kahden tammenlastun välissä?
1265. Sata sataa, tuhat tuhatta Remin Kertun helmufesä?
1266. Sata sataa, tuhat tuhatta, niimistä siltaa, waskiseen linnaan?
1267. Sata sataa, tuhat tuhatta, waskiseen linnaan tooraamaan mennään?
1268. Sata sataa, tuhat tuhatta, yhdellä ferralla, yhdestä pikarista ryyppää?
1269. Sata sataa, tuhat tuhatta, yhdellä tammenlastulla seisoo?
1270. Sata sataa, tuhat tuhatta, yhdellä wyöllä wyötetty?
1271. Sata sataa, tuhat tuhatta, yhdestä kaimosta wetä juovat?
1272. Sata sataa, tuhat tuhatta, yksillä pieluksilla maaka?
1273. Satajalkainen, seitsenselkäinen, nelikorwainen?

1263 Werkko, nuotta. 1264 Kirjanpuustawit kassien välissä — Kartta — Laudat kirkon katoösa. 1265 Kanan höyhenet. 1266, 1267 Herneet, riistat, rokat wieritetään seulan pohjalla keitettäväkss. 1268 Partakarwat. 1269 Kartta. 1270 Olkifupu, lyhde, jalallinen. 1271 Katso: 1268. 1272 Katso: 1264. 1273 Hara, karhi, des, astuwa.

1274. Satafaarinen sammalypohja?
1275. Satasarffinen, tuhatturffinen, pellolle menee, perä
päästää?
1276. Satasarwi Hiiden hirwi, nahka syödään, weri
myydään, liha poltetaan?
1277. Satasarwinen, tuhatforwinen?
1278. Satasarwinen, wiiisikylfinen, sulalla kulkee, lumella
ei pääse?
1279. Satasilmä Tuonen neito, istuu kodan sopesessa?
1280. Sauna mäellä, wasta owella, kesän kaiken kylpiöi-
tä, talwen ei sinä ikänä?
1281. Sawu saarella palaa, tuli niemen tulkamessa,
minne polttaja menee, sinne saari siirteleksen?
1282. Seinällä seisoo . . .
1283. Seinää myöten nousee, jaloillaan katetta wetää?
1284. Seipään siassa seisoo, härjän siassa makaa?
1285. Seitsemän reikää yhdessä kerässä?
1286. Seitsemänreikäinen kurikka?
1287. Seitsemänreikäinen, sataäärinen, peltoon mahtuu, met-
sään ei mahdu?

1274 Honka, petäjä. 1275 Katso: 1256. 1276 Petäjä, kuori, ter-
wa ja puu. 1277 Koivu oksineen, lehtineen. 1278 Katso: 1273. 1279
Merta, ryssä. 1280 Hewoisen perä, häntä ja paarmat eli karpäset. 1281
Lupakkapiippu. 1282 Katso: Metsässä syntynyt . . . 1283 Laikina py-
tyssä eli tiinussa noustessaan. 1284 Nawetan owi. 1285, 1286 Pää.
1287 Katso: 1273.

1288. Selkä edessä, maha takana?
 1289. Selkä on kun formi, maha on kun sammio?
 1290. Sernitsä istuu, repo nuolee?
 1291. Sernitsä istuu sillan päässä, kolme koskelia kou-
 rasä?
 1292. Sernitsä syylen pituus, kädet kahden syylen, west-
 ristä syylessä, kiwikontti seljässä?
 1293. Sewerikkö sewissä, raawas mies rassassa?
 1294. Sianwilla wetää lankaa lehmän läpi, puun ym-
 päri?
 1295. Sieltä täältäkin tulee, terwasöntoon menee?
 1296. Siippi siepissä, siepin pää kiukaassa?
 1297. Siikassa sillan alla, sinne tänne tiinehtiwät?
 1298. Siippo saapotelawata?
 1299. Siipponen sopesä?
 1300. Sika juoksi sitta suussa ympäri minun kotini, ym-
 päri sinun kotisi?
 1301. Sika liinaa wetää, läpi lehmän lennättää, puun
 ympäri kierrättää?
 1302. Sika liinaa wetää yli puun, läpi lehmän?

1288 Säärinwarfi ja pohlia. 1289 Kertoinwärttinä. 1290 Pata
 eli kattila ja tuli. 1291 Patsas ja orret. 1292 Patsas, orret, kääs-
 tia ja muuri, kuwas, takka. 1293 Poro eli peura waljaisä ja ajaja
 pulkassa, ahkiossa. 1294 Harjas pikilangan päässä, nahka ja lesta.
 1295 Kirkkokansa ja kirkko. 1296 Lawitsat eli penkit pirtissä. 1297
 Kalat jääni alla. 1298, 1299 Seula — Puohdin. 1300 Uura. 1301.
 1302 Katsa: 1294.

1303. Sika röhti sillan alla, minä hännästä pitelin, sa-
parosta sapsuttelin?
1304. Sika röhti sillan alla, Saara pisti sauwallan-
sa?
1305. Sika winkui sillan päässä, kultaista kurikkaa, ho-
piaista sauwaa?
1306. Sifasia sillan alla, sinne tänne sillehtiwät?
1307. Silkki seinällä palaa, tuli poltti tuonnempata?
1308. Silmillinen, kormallinen, ei kuule, ei näe?
1309. Silmästä syöpi, kupeesta purkaa?
1310. Silmästään syöpi, filmästään purkaa?
1311. Silmät ikkunassa, korwat pihalla?
1312. Simalintunen, messikärpänen, sima suussa, mess-
kielessä, kaikki yhtenä metenä?
1313. Simo seisoo sillan päässä, katso pilliä suussa?
1314. Sinertävä seulonwafka?
1315. Sinikainen kannikaista nuolee?
1316. Sinikeriä, punakeriä, purnon täyssi?
1317. Sinikki mustikkia nuolee?

1303—1305 Kirnutaan. 1306 Kalat jäässä alla. 1307 Väiväpöis-
te ja aurinko. 1308 Korwo, saawi. 1309 Mollu. 1310 Leili, lefferi,
purakka. 1311 a Lapsen, b koirat. 1312 Mehiläinen, mettäinen, ki-
malainen. 1313 Patsas ja orret. 1314 Kasvat waimo. 1315 Tuli
ja pata eli kattila. 1316 Hiilet liekessä, pesässä, hiiloksessa. 1317
Katsi: 1315.

1318. Sininen sirto, punainen puurto, keski kammarin
katolla?
1319. Siniviitta, sipsokarwa, kieräwilla, ei keritä?
1320. Siniviitta Wiipurissa, täältä helmat heilasee?
1321. Sinä sieltä sikkolaan, minä täältä tätilään, yöksi
yhtein tulemma?
1322. Sinä tiedät, minä tiedän?
1323. Sipilipi linnukkinen, itse lintu pikkuruinen, muna
muiden suurukkinen?
1324. Sirkilöitty, farkiloittu, selin seinään sypätty?
1325. Sirrkana metsään menee, wastana kotiin tulee?
1326. Sirrkunen sierteleksen, läpi aidan lyffeleksen, kallio
jäljille kaswoi?
1327. Sirrkunen sierteleksen läpi aidan pisteleksen, kas-
woi kallio perästä?
1328. Sirrkunen siristeleksen läpi seinän mennäkseen, jälki
jäätty perästä?
1329. Sirrkusia sillan alla, sinne, tänne, tiisahtaa?
1330. Sirwiäinen sillan päässä, kaksii saunaa kädessä?

1318 Besikaari, ukonkaari, taiwaankaari. 1319 Sonttainen. 1320
Luultainen — Sade'pilwi. 1321 Nuotan siulat — Wanteen eli wyön
pää. 1322 Kats: Minä tiedän... 1323 Rantasiipi. 1324 Seinä-
kello. 1325 Nauris. 1326—1328 Dmpelusneula. 1329 Kalat jään
alla. 1330 Patsas ja orret.

1331. Sisään suikkaa, ulos luikkaa, nawan päällä na-
puttaa, polwen päällä koputtaa?
1332. Sofia näki jäniksen, jonka rampa kiinni otti, alas-
ton pani poweensa?
1333. Somerosta soimi tehty, johon pitkä pistetään, pak-
supää pakotetaan?
1334. Soppii aidanraosta . . . affunasta . . .
1335. Soppii pieneentkin nyttiin, ei sowi suurellenkään
pellolle?’
1336. Soppii soukkaanfin peltoon, ei sowi lewiäänkään
lehtoon?
1337. Soutaa sulaa wettä, jälki jäähän jähmettyy?
1338. Suifulainen, muifulainen, tekee hyvää tullen men-
nen?,
1339. Suifulainen, puifulainen, keskipaikka paifulainen,
paifulaisessa läpönen, läpösesä lällöttäjä?
1340. Suifulainen, puifulainen, keskuspaikka paukurai-
nen, paukuraisessa läpönen, läpösesä karwatuks-
ko?
1341. Sula edessä, jää takana, keskellä kala kutee?

1331 Sukkula ja pirta, kangasta kutoessa — Weitsi ja tuppi.
1332 a Joussi, pyssy, b nuoli, kuula, luoti, c tuohikontti, laukku. 1333
Kaiwo ja wipu ynnä kaiwonkappa eli alitsa. 1334 Katsa: Mahtim . . .
1335 Höyhenet. 1336 Hara, karhi, äes, astuwa. 1337 Pirta, laide,
kangasta kutoessa. 1338 Sukkula, sydöstäin. 1339, 1340 Sukkula,
sydöstäin ja käämy eli puola — Siimilä. 1341 Kangas kutoessa ja
sukkula, sydöstäin.

1342. Sulajaa, salajaa, katajaisen kuoren alla?
 1343. Sulkkaa, salkkaa, korkian waaran rinteessä?
 1344. Sulkkawa supussa, supuhiiri sulkkawassa?
 1345. Sulkkeroinen, salkkeroinen, läpi aidan lykkeleksen?
 1346. Suo sorahiti, maa järähti, Sumalan weret wä-
 rähti?
 1347. Suo tuwassa?
 1348. Suolla soiferon munaset, jäällä jäiferön muna-
 set?
 1349. Suomi waippaa wanuu...
 1350. Suoniton seisoo, jäsenitön jätköttää, talon leiwäs-
 sä pitää, kansan kaiken kaswattaa?
 1351. Suossa sääryksetön...
 1352. Surma puuhun hirtetään, kuolleet kotiin tuodaan,
 tie kumoon kaadetaan?
 1353. Susi surma Saksalainen, yhä Saksassa elessen,
 syöpi pojat Pohjan maalta, miehet Karjalan ky-
 listä?

1342 Maito kirnutessa männän alla — Wesi jään alla joesa.
 1343 Korwarenkahaiset, koltuskat. 1344 Raslas waimo. 1345 Ompe-
 lunenla. 1346 Pyy muinen sanotaan olleen niin hirwiän suuri lintu,
 että lentoon ruvetessaan säikähti kaikki. 1347 Haudetamme — Silp-
 puastia. 1348 a Lakat, hillat, muuramet, b Hewonkafarat. 1349 Kat-
 so: Wiro waippaa... 1350 Jywäsäkki, jauhosäkki. 1351 Katso: Mikä
 suossa... 1352 Nuotta eli werko, kalat ja wene. 1353 Sota Saksassa.

1354. Susi survoi sunterella, talkutteli tanterella, rataš rautainen peräšä?
1355. Susi uliši unterella, pää järifi jänterellä, mies hännästä häilytteli, yöperöstä pyöritteli?
1356. Susi uliši unteressa, mafiassa manteressa, hopiaista hattuaansa, kultaista kypäriänsä?
1357. Susi uliši untereissa, maufutteli mantereissa, hopiata kultaa?
1358. Susi ulwoi suntereissa, maa järifi mantereissa?
1359. Susi ulwoi unteressa, pyhän pellon pentereššä, wiikon päästä wiimeistäkin?
1360. Suu auki seljän päällä, kylkiluut nahkan päällä, sarwi otsassa, joka ihmistä kohtaan?
1361. Suu keskellä päätä, silmät korwissa, sarwet kietfällä?
1362. Suu seljäsšä, häntä otsassa, kylkiluut mahan päällä?
1363. Suurempi sukua suurta, kunkaita korkiampi, latialla tallataan, kuni koiraa pähintä?
1364. Suuri ikuinen suolarae, halki orren, raon raosfa?

1354 Kufilla kehrätään. 1355 Kirkonkello ja lämsä eli köysi, nuora. 1356, 1357 Kirnutaan wolta. 1358 Utkonen — Kirkonkello. 1359 Kirkonkello. 1360 Sluttynyri, taaripuolikko. 1361 Korwo, saawi, pui-nen. 1362 Katsa: 1360. 1363 Päiwäpaiste. 1364 Silmä.

1365. Suuri suo, matala mänty, mähnambytky männyn päässä?
 1366. Suuri suu, paksu pää, alajää kun älyytetään?
 1367. Suustaan syö, suustaan purkaa?
 1368. Suuton söi, käsitön ampui, wesiinnun wempeleltä, haapanan hawun seljältä?
 1369. Syli puuta, waaksa wettä, askel paikkaa pahaa?
 1370. Syliässä syntyy, käsissä kasvaa, seinällä seisoo, laudalla laulaa?
 1371. Synnittä puhuva syntyi, eli synnittä ifänsä, sekä eli, jotta kuoli, eikä päässyt autuaaksi?
 1372. Synnittä syntyi, synnittä eli, synnittä kuoli, puhuwa oli, ei kuitenkaan taiwaaseen päässyt?
 1373. Synnitön söi synnittömän, maan alla, auringon päällä, korpikuusen latwasessa?
 1374. Syntynyt söi synnyttömän, maan alla, päivän päällä, pitkän kuusen kuitulalla?
 1375. Syntynyt söi syntymättömän, taiwaan alla, maan päällä, pitimmän puun latwassa?

1365 Lafka, muurain, hilla; messimarja. 1366 Kirkonkello. 1367 Kirnu — Putelli — Pyösy. 1368 Päiwäpaiste lumitylyn lyngykseltä. 1369 Myllyn ruubi eli kuurna, jossa on sylen pituiselta, waaksan paksuiselta ja askelen leveyseltä wettä. 1370 Kantele. 1371, 1372 Bileamin aasi — Papukata, puhuva lintu. 1373 Koira eli kissa söi kuusella palkilla päiwäpaisteessa pirtin lattialla. 1374 Ihminen syö pirtissä kuusisen pöydän päässä munaa eli määhädä, mätiä. 1375 Harakka söi pesänsänsä kananmunan.

1376. Syttä mustempi, mettä mafiampi, pifariissa penkin päässä?
1377. Sywäkö meri...
1378. Syöpi syömistään, kunnos kuolee?
1379. Syösty kultainen forento ikkunaasta affunaan?
1380. Syöttökukko, juottokukko waonnalla wanuttu kukko?
1381. Särki syöpi säynäitä, lohki lounaan kapeja, pirtin pihtipuoliosessa?

1376 Uusi. 1377 Katso: Kuinka syvä... 1378 Tuli. 1379 Päi-
wäpaiste — Kattilanypanta, padansanka. 1380 Kangas kutoessa taikka
luodesa. 1381 Tuli syd halvoja uunisessa.

1382. Takka huokuu, ei takan kantaja?
 1383. Talonpoika maahan nalkaa, herra taskuunsa pak-
 kaa?
 1384. Talveksi riisuu, kesäksi pukee?
 1385. Talwet juoksee, kesät makaa?
 1386. Talwet saapkaasa, kesät saapkatta?
 1387. Tamma kuollut kolme vuotta, warpa potkii wat-
 saasa?
 1388. Tamma tallissa, häntä owen päällä?
 1389. Tamma teillä, tamma meillä, tamma kaikella ky-
 lällä?
 1390. Tamminen puu talwisen taiwaan alla, tammella
 kakitoista oksaa, joka oksassa neljä pesää, joka
 pesässä seitsemän munaa?
 1391. Tehty suilla, sieramilla, parempi käsitekoa?
 1392. Teiri kuuri säärellinen, näwerikkö reidellinen, kum-
 ne kuuri wiirittää, sinne näwerikkö elää?
 1393. Teiri maassa, suolet puussa, yhtähywin lentes-
 lee?

1382 Soutaja ja wene — Hiibtäjä ja sulset. 1383 Katsjo: 1053.
 1384 Koiwu eli muu lehtipuu — Lehto. 1385 Neki, sukki. 1386 Kan-
 to; lumitykky talwella saaplana eli lakkina. 1387 Wajanpalje. 1388
 Katsjo: 123. 1389 Koiwo. 1390 Wuosi, kuukaudet, wiikot ja päiwät.
 1391 Nastaanpesä. 1392 Kufin rataš ja rulla. 1393 Keträwarrella
 ferrotaan.

1394. Teiri puusfa, suolet maasfa, kuitenkin fujertelee?
1395. Teiri puusfa, suolet maasfa, laulaa kufertelee?
1396. Teiri puusfa, suolet maasfa, siinä soida hykeretelee?
1397. Teiri puusfa teuhaa, suolet maasfa mauhaa, kupu kultaa walaa?
1398. Teiri puusfa, toinen maasfa kolmella jalalla?
1399. Teiri puusfa, urpa suusfa, suolet maasfa riippumasfa?
1400. Tefemiäsi tuwasfa, etkä tunne puoliakaan?
1401. Tefemätön tuwasfa?
1402. Telttu seisoi tien siwusfa, teltun jalat terwattuna, ei se herraa hätäy, pelkää parahintana?
1403. Tempi seisoi tien ohisfa, jalat tempin terwattuna?
1404. Teppo juoksi tietä myöten, terwatut jalat tepolla, itse teppo terwaisempi?
1405. Terwainen tetulla jalka, itse tettu terwaisempi?
1406. Terwaiset pojat tepulla, teppu itse terwaisempi?

1394—1397 D. T. e. — Kirjontelloa soitetaan nuoralla eli lämsälä. 1398 Ruffi. 1399 Kirjontello kielenensä, lämsänensä. 1400 Ustelen jäljet. 1401 Seinänrafo, juomu. 1402, 1403 Wirstan pylwäs — Kirjko. 1404 Refi — Bene. 1405 Katso: 1404. 1406 Bene, aivot ja huoparimet.

1407. Terwalauta tien oheessa, et woi astua ylitse, että käydä ympäritse?
1408. Terwarinta tietä käypi, karwarinta katkottaa?
1409. Terwasfanto teiden päässä, sitä kaikki kumartawat?
1410. Teewasfanto tien oheessa...
1411. Terä edellä kahdenpuolen, kaksi rengasta perässä, nappulalla naulattuna?
1412. Terä uusi, warssi wanha?
1413. Teräwänenäinen, kaksijalkainen, uстамman kerran käy yhdestä jalasta kiinni, toisin kahdesta?
1414. Teräwään jaloton juoksee, siwitöninä lentelee?
1415. Tetri maassa... Tetri puussa...
1416. Tienen tikun nenässä, ruotsiksi ruifuttaa?
1417. Tienen tikun nenässä, ruotsin kieltä riehittää?
1418. Tie huokuu, takka huokuu, kantaja ei huowuakaan?
1419. Tie puuttui, hete janoitui, leipä nälkää näkee?

1407 Warjo, kumwanen. 1408 Keli ja hewonen. 1409 Kirkko.
 1410 Katso: Terwalauta... 1411 Saksat, keritsimet. 1412 Tähti ja olki. 1413 Neula ja rihma eli lanka ommellessa. 1414 Sanoma, huuto — Tuuli. 1415 Katso: Teiri... 1416, 1417 Walkia päreesä — Wilri, laku, tuulikulko. 1418 Wesi, foutaja ja wene. 1419 Wapahtaja — Woutakesänd halme eli muu toukomaan kuitua.

1420. Tie wieri, reki ratifi, hoxiainen hoilatteli?
 1421. Tie wieri, reki ratifi, ohjat juoksi kahdenpuolin?
 1422. Tiellä helkän telkkä?
 1423. Tiellä homman komma?
 1424. Tiellä timmon kammo?
 1425. Tien pituinen, porsaan suuruinen?
 1426. Tien pituus, porsaan paksuus?
 1427. Tien tikka, maan lifka, weden lippa, nurmikouffu, waaran lafi?
 1428. Tiet kaswoi teriläpuita, notkot noppalaneniä?
 1429. Tieltä metsään menee, tien tekee tullessaan?
 1430. Tihkuwiita myllyn päällä?
 1431. Tiiri taariteltawaiista?
 1432. Tikan uuttu mättäällä, reunalla rehakka kuusi?
 1433. Tikka juoksi tietä myöten, rautaisessa saappaisessa, eipä jälki tunnu'kaan?
 1434. Tikka kannonpäässä takoo?

1420 Koski ja wene — Myllyratas ja tiivet. 1421 Kufin ratas ja siima. 1422, 1423 Hepo. 1424 Kufki. 1425, 1426 Köysikerä — Nurinko. 1427 Lehmä. 1428 a Tähtäpäät, b lafat, hillat, muurimet. 1429 Uuninkouffu, hiilshanko; uuninhawut. 1430 Tukka, hiukset päässä. 1431 Tuhinkivi. 1432 Hewosen peräpuoli ja häntä. 1433 Suttula eli sydästäin kutoessa — Hewosen tiuku — Hewonen linikkaal-la jäällä, nilpulla. 1434 Alasimella taataan — Huhmaressa surwo-taan.

1435. Tiffa tonkkaa wetää, nahkiaista nauwottaa?
 1436. Tilhehti tinainen keträ, katajaisen kuoren alla?
 1437. Tilku talkkua wetää, mättäällä syödäkseen?
 1438. Timppaa, tamppaa, rautaisessa saappaaassa?
 1439. Tina juoksi tietä myöten, hoviainen hoilotteli?
 1440. Tinaketrä tilleröinen katajaisen kuoren alla?
 1441. Tisaa, tassaa, illan tullen rossahtaa?
 1442. Tishehtii, tasshehtii, yöksi loukfoon menee?
 1443. Tisäs tassäs kaiken päivän, illalla lossäs loukfoon?
 1444. Tiuha metsä myllyn päällä?
 1445. Tiuskaa, tauskaa, tihäässä wiidassa?
 1446. Toinen pää palaa, toinen märkänee, keskuskohhta kuiwettuu?
 1447. Toinen toistansa ajaa, kiini ei saa milloinkaan?
 1448. Toistikki toivo . . .
 1449. Torwi tuotu tuolta maalta, tällä maalla täytestään?

1435 Piippu, korsteini, lakeistorwi wetää sawua — Tupakkapiippu.
 1436 Silmät päässä — Wiina keittäissä — Päiwa pilwen alla. 1437 Kirves rankaa pöskyllä hakataksensa. 1438 Pötkel. 1439 Tiuku, kello, kulkunen. 1440 Katso: 1436. 1441—1443 Kenkä, wirsu, löttö, ruojuus, tallus, kalsut eli muut jalkineet. 1444 Katso: 1430. 1445 Keritimet, lammastrandat willassa. 1446 Tupakkapiippu. 1447 Wallot, laineet. 1448 Katso: Lunikki ammo . . . 1449 Saapas — Kirnu.

1450. Tsaari ... Tsernitsä ... Tseppi ... Tsulajaa ...
Tsulffa ... Tsulfferoinen ...
1451. Tuhhat tuhatta, sata sataa ...
1452. Tuhhat tuuten, liiten laaten, sata kaali, samman
laffi, päältä weden pitää, alta kaaren ammen-
taa?
1453. Tuhhat tuuter, liiter laater, satapaikkainen pati-
na?
1454. Tuhatpaikka tuuterliiter, satakaari sammalpohja?
1455. Tuhatturkkinen, satafarckinen ...
1456. Tuffu tunkiolla?
1457. Tulee sieltäkin, tulee täältäkin, terwasantoon wä-
teä?
1458. Tuli poika Pohjolastä, Untamolän umpissilmä, se
puhui tulen tupaan; tuli poika Päiwölästä, Päi-
wän poika kultakulma, pois ajoi pojän Pohjolai-
sen, sammutti tulen tuwasta?
1459. Tuli tuhkuri owesta, pyyhki mullat, pyyhki kul-
lat, hellitti hywät hopiat?

1450 Katso: Saari ... Sernitsä ... Sieppi ... Sulajaa ... Sulffa
... Sulfferoinen ... 1451 Katso: Sata sataa ... 1452 Terwasanta.
1453 Kupukaali, kaalinkerä — Waippa. 1454 Kirrko — Petäjä —
Laiwa. 1455 Katso: Satasarckinen ... 1456 Sita. 1457 Kansaa kir-
toon. 1458 a Yd, syksy, b päivä, lewät. 1459 Uninlunta, tiukaan
hawut.

1460. Tuli tuuhero tupaan, se noffi rufiin jywät, noffi otranfin jywäset, noffi tuhkat, noffi ruhkat?
1461. Tuli tuutteri metsästä, otti kullat, otti mullat, otti huofiat hopiat?
1462. Tulinen mies, tamminen turkki, toran tuottaa tupaan, tappelon talon pihalle?
1463. Tulita, nulita, tunge, menetä, fun ei mene, nuole päättä?
1464. Tunge, pistä, menetä, wedätä, fun ei mahdu, nuole päättä?
1465. Tunnoton tuli tuwasta, wiissi wastaan menee?
1466. Tuofari tonkii...
1467. Tuolta fiwerä, täältä fiwerä, niin fiwerä, ettet arwaa'kaan?
1468. Tuomari kyntää tuoresta nurmea, Paafari paahstaa pakatsimen marjoja, enkeli kiiffuu keskellä kirkkoa?
1469. Tuonelas' on tuoppi tehty, täällä wanteet walettu, tina päähän tilkutettu?
1470. Tuoppi on tehty tuonelas'a, pohja pantu pohjoislas'a, täällä wanteet waletut?

1460, 1461 Puohdin. 1462 Oluttynnyri, wiinanas'akka. 1463, 1464 Katso: 1108. 1465 Nendä niistetään. 1466 Katso: Eskeli kiljuu... 1467 Pysynluffo. 1468 Sika, lammas ja kullo. 1469 Kapalolapfi. 1470 Kaiwo arkkunensa.

1471. Tuoppi tuotu tuolta maalta, täällä maalla täyteen tään?
1472. Tuorikki toiwoo, maatikki ammoo, keskellä linnaa, parasta paikkaa?
1473. Tupa tehty liitin laatin, katto kaaville rakettu?
1474. Tupa tuuti, harja heilui, mies tuuti tuwan sisästä?
1475. Tupa tuuti, laffa lauloi, mies tuuti tuwan sisästä, jonk' on suusfa Suomen sukko, Lapion rahat takana?
1476. Tupa tuuti, latwa liekkui, ei tunne tuwan asuja?
1477. Tupa täynnä tuttujasi, etkä tunne ensimmäistä?
1478. Tupa täynnä tuurupäitä, sauna sammiomahojia?
1479. Tuppaa' täyteen, rasvaa' reikää, haista' häntä?
1480. Turinattu, tarinattu, pihtipuoliseen tupattu?
1481. Turkki tuotu tuolta maalta, täällä kaulus pannaan?

1471 Kuu — Kenkä, saapas. 1472 Pappi saarnaa eli messuaa kirkossa — Kirkonkello. 1473 Wene, laiwa. 1474, 1475 Drawanpesä. 1476 D. E. e. — Laiwa, alus, haaksi, pursi. 1477 Katto: 1400, 1478 Maltaat. 1479 Tupakkapippu. 1480 Kiuwas, muuri. 1481 Pata pankanensa — Kattila pankanensa.

1482. Turun uuhi, Saksan lammas, kerta keritään kesästä?
1483. Turussa hakataan, lastut tänne lentelevät?
1484. Tuttuja on tupa täynnä, waan et tunne puolia-kaan?
1485. Tuuhahka tuli tupaan...
1486. Tuuli aukasee ja umpeen panee?
1487. Tuuralla tungetaan, ämmä vastaan äräjää?
1488. Tuuru tunkiolla?
1489. Tynnyri Turusta tuotu, kahdenlaist' olutta täynnä, ilman ontta, reiätönnä?
1490. Tynnyri Wirossta tuotu, täynnä tuoresta lihasta?
1491. Tyttö tyhjäästä tulee, neitonon nenän wetää toisen neidon muotoiseksi?
1492. Tywi on kun neula, keskus kun kerä, latwa kun wasta?
1493. Tywi ylös latwa alas?
1494. Tähtirinta, rautasolki, wihityllä wainiolla?

1482 Niitty, nurmi; pelto. 1483 Kirjaräntti; rahamyntti. 1484 Katsa: 1400. 1485 Katsa: Tuli tuuhero tupaan... 1486 Kanan häntä. 1487 Kirnutaan. 1488 Elka. 1489 Muna. 1490 Gormus — Muna. 1491 Kuwa peillisä, warjo kuwastimessa. 1492 Nauris kaswaksfa. 1493 Hewosen häntä. 1494 Kirko.

1495. Täynnä Tattaran tyyrää kirjavia porsahia?

1496. Täysi Tattaran tyyri tulisia porsaita?

1497. Tyyri maassa... puussa?

1495, 1496 Kesti, liedo, hiihke, hiihpeä, mahe. 1497 Katto:
Kesti...

1498. Uuden uuttuun menee, siellä elää sipottelee?
 1499. Ukko kaksihampainen kesät syö, talvet makaa?
 1500. Ukko pirtissä, parta pihalla?
 1501. Ukko pirtissä, ulkona päättä peittää?
 1502. Ukko uljas, pää paljas, koskeksa kumarteleksen?
 1503. Ukko ulkona, parta pirtissä?
 1504. Ukko uusi untelessa, maanitteli mantereessa, kul-
 laista kerää, hopiaista hattua?
 1505. Ukko vanha mustawaippa, kulkee kylä kylältä,
 käypi pirtin pienimmänkin, kaisissa pyhitetään?
 1506. Ukkomaalla weisataan, tänne ääni kuuluu?
 1507. Ukkomaalta tuodaan tynnyri...
 1508. Ullittu, pullittu, neulattu, nauskattu, wääräksi kas-
 wanut, wääräksi weistetty?
 1509. Urohilta ja naisilta katsoo?
 1510. Uuden kypsellä sitoo, nahkan päälle naapistaa?
 1511. Uuhinen kotia tulee, maata willainen wetää?
 1512. Uuhinen kotiin tulee, willat maata löyhyttää?

1498 Kala rypsään eli mertaan, katieksaan. 1499 Kaksihampainen
 aura. 1500 Lämmin sisässä, ja ulkopuolen alkunaa höyry eli henti, löy-
 ly, uswa, uho — Katso: 1054. 1501 Katso: 1103. 1502 Kapusta,
 kauha, kuohuwaassa padaassa. 1503 Nurinko ja säteet, päiväpaiste. 1504
 Kirnunmántää toivoo woita — Tapuli, kellokaastari. 1505 Yd. 1506
 Sota — Ukkonen — Kirjanteko. 1507 Katso: Tynnyri Turusta...
 1508 Satula. 1509 Kynnyks. 1510 Ihminen wydtäksen nahkawyöllä.
 1511, 1512 Heinäreki.

1513. Uuhonen metsästä tulee, villat maata viilaa?
1514. Uunissa kypsetty, pannussa paistettu, siat ei syö,
koirillen ei kelpaa?
1515. Unna uuttuun menee, elävänä pusikfoon, siellä-
kin sierteleksen?
1516. Unna uuttuun menee häntäänsä luiferellen?
1517. Uusi keitos, kypsä liemi, kahdenhaarainen kapusta?
1518. Uusi turkki loukkuhelma?

1513 Heinäreki. 1514 Makkaratikku. 1515, 1516 Kalat nuottaan
eli ryssään, mertaan. 1517 Kalat, wesi ja nuotta; kassi haaraa-
swat suu-
lat. 1518 Jää ja reikä, awanto.

1519. Waippa Suomessa kudottu, tänne helmät hepsasewat?
1520. Waippanen Wirossa tehty, helmät täällä heilasewat?
1521. Waippanen Wirosta tuotu, tänne helmät hersuu?
1522. Waffa tuotu tuolta maalta, täällä täytetty lihalla?
1523. Waffa täynnä warpusia, wiikon päästä wiimeistäänfin?
1524. Waffanen Wirosta tuotu, kannetonna, pohjatonna, täynnä uusia lihoja, werisiä, wuotawia?
1525. Walittaa yöt, walittaa päiwät, ei koskaan apuuntulla?
1526. Walkia kalli kankaalla, warfa potkii watsassa?
1527. Walkia pelto, mustat siemenet, kylwää ken taitaa?
1528. Walkia tamma mäellä, watsa täynnä warsoja?
1529. Walkian syö, mustan purkaa?
1530. Walkiata joutsenta karsina täynnä?

- 1519—1521 Pilwet ja sade, wihma, tuisku. 1522 Kenkä — Lalki — Sormus. 1523 Kirjko ja ihmiset. 1524 Sormus — Runa. 1525 Koski. 1526 Rankinen, telkka, ja ihmiset sisästä. 1527 Paperi, muste (pläffi) ja kirjoittaminen. 1528 Katso: 1526. 1529 Wäre'walkia ja karsi, kynttilä. 1530 Hampaat ja suu.

1531. Valkoinen pelto musta kaswu, se leikkaa, joka taitaa?
1532. Valkoinen pelto, musta siemen, kyntää, ken mahtaa?
1533. Vanha akka mustawaippa, kulkee kylä kylältä, tulta tiedustellessä, walkiata waatimassa?
1534. Vanha akka, uusi laffi, joka wuosi uuden saapi?
1535. Vanha ukko halliparta, käypi Suomet, käypi Saa-ret, tuli kädesfä tuiottaa?
1536. Vanha ukko, uusi laffi, joka wuosi ommellaan?
1537. Vanha ukko, uusi takki, joka wuosi ommellaan, neulotaan, rattotaan?
1538. Vanha waari tuwassa istuu, sata haawa päässä?
1539. Vanha waffa, uusi kanssi, joka wuosi aukastaan, aukastaan, pohjataan?
1540. Waras puuhun hirtettiin, sukset tielle lumottiin, kuolleet kotia tuottiin?
1541. Waris lenti waapotteli, wesi siiwistä sirisi?
1542. Wasfinen nawetta, rautaiset lehmät?

1531 Paperi, sanat ja luenta. 1532 Paperi, sanat ja kirjoitanta. 1533 Yö — Syksy, syys. 1534 Kanto saa talweksi lumitylyn päällessä. 1535 Katso: 1533. 1536 Katso: 1534. 1537 Järvi ja jää. 1538 Ruhmu, pölkky, hakuri. 1539 Katso: 1537. 1540 Nuotta eli werko, wene ja kalat. 1541 Soutuwene — Myllyn rataš eli siipi. 1542 Katso: Edäwd wasfinen . . .

1543. Wasfinen wakkunen, luinen luffonen, seitseenloukko-
nen?
1544. Weden liippa, nurmen koukka?
1545. Weden lipu, maan tihku?
1546. Wedessä istuu, eikä koskaan janoa, puusta on ja
puuta syöpi?
1547. Wedessä seisoo, maalla kaatuu?
1548. Wedessä syntyy, tulella kasvaa, linnat liikkuu,
mieron kiertää, äitinsä helmaan kuolee?
1549. Wedessä syntyy, wedessä kasvaa, tulella tuutii,
kynhillä kulkee, joka talon käypi, kun äitinsä näkee,
niin kuolee?
1550. Wedestä syntyy, weteen kuolee, ympäri maisten
kulkee, ei rahatta rekeen istu, joka taloon tahdo-
taan?
1551. Wenäjällä weistettiin, tänne lastut lenti?
1552. Weri myöään, nahka syöään, luut poltetaan?
1553. Westi alla, nahka päällä, kylkiluut nahankin pääl-
lä?
1554. Westikko wedestä nousi, mättäälle kääräsee?

1543 Pää. 1544 Lehmän kieli. 1545 Wene. 1546 Wene; lai-
ta eli parraspun, hangat, syöwät airoja. 1547 Werkko. 1548—1550
Suola. 1551 Rahamyntti — Sota. 1552 Terwa, petäjän kuori ja
halot. 1553 Juomatynnyri — Wene. 1554 Nuotta weneesen eli ran-
nalle käärästään.

1555. Wesluffo, puuawain, wanki pääsi, wartia ei pääs-
syt?
1556. Wesinen luffo, puinen awain?
1557. Wihko wiiritysä?
1558. Wiidellä pitää, wiidellä pieksää, kannolla tiasen
päätä?
1559. Wiipale stanlihaa, yli meren ylettää?
1560. Wiipentoora, waapentoora, yli orren heitontoora,
yhteen jamatoostora?
1561. Wiipon taara, waapon taara, yli orren heipon
taara, keskeltä kuristetaan?
1562. Wiipontori, waapontori, yli orren nostontori, kes-
keä mototoostori?
1563. Wiippiis, waappis, wanhan Cirfin jousi?
1564. Wiipsinpuu Wieroon wiedään, forjana kotiin tuo-
daan?
1565. Wiipsinpuu Wirosta tuotu, aitan alla kääserräk-
sen?

1555 Punainen meri, Moosin sauwa, Israelin lapset ja Pharao.
1555 Joki ja silta eli wene. 1557 Ajaja reesä. 1558 Laotaan rau-
taa alafimen päällä — Wiotaan liinaa, hamppua, witiäweitsellä — Is-
ketaän tulta. 1559 Padan sanka, kattilan panka — Ukonkaari, wesikaa-
ri, taiwaankaari. 1560—1562 Kertoinwärttinä ja kertuu — Nuot-
ta. 1563 Wihdinpuu, wyyhtipuu. 1564, 1565 Päiwäpaiste —
Warsa.

1566. Wiipinpuu Wiirosta tuotu, kalliolla käänteleksen?
 1567. Wiipurissa weistetään, tänne lastut lentelee?
 1568. Wiirikuuri kuusijalka, minkä wiiri kuurittaa, sen kertto kerälle lyöpi?
 1569. Wiirikuuri säärellinen, eweristi reidellinen, joka wiirun waaruaa, se wiirun hyyryttää?
 1570. Wiirikuuri säärellinen, retupiikki reidellinen, kussa wiiri kuurittaa, siinä retupiikki elää?
 1571. Wiirut, waarut, waaran päällä?
 1572. Wiisi herraa, jokainen kammariinsa eroaa?
 1573. Wiisi meillä, wiisi teillä, wiisi kaikella kylällä?
 1574. Wiisi neljää wetää, läpi reitten retkasee?
 1575. Wiisi nientä, joka niemen päässä kallio?
 1576. Wiisi pistää pientä puuta, tyhjään ahkioon ajaa?
 1577. Wiisi pistää, wiisi pieksää, tiasen päätä kalliolla?
 1578. Wiisi pitää, wiisi pieksää, tiasen päätä kannon päässä?

1566 Luulimylly. 1567 Tammitautaset — Sota. 1568 Kukka —
 Wyhtipuu, kerinristi, kerinjalka, kerin-akka. 1569, 1570 Kukka rulla-
 nensa. 1571 Hewosella mäkiwyöt, potuset. 1572 Sormet formikkaasen,
 formikintaasen. 1573 Virtin aklunia Kajaanin läänissä ja muuta-
 min paikoin muuallakin Suomessa. 1574 Lyysetään. 1575 Sor-
 met kynsinensä. 1576 Sormet lusikkaa suuhun. 1577, 1578 Katso:
 1558.

1579. Wiisi reikää, kassi wenykkätä, yli orren riiteleswät?
1580. Wiisi siwoa sifaa, karsän kaikki kääntele, loan metsään panee?
1581. Wiisi waiwaisista menee onnetonta ottamaan?
1582. Wiisi weljestä edellä menee, paljaspää takaa ajaa?
1583. Wiisi weljestä wetää neljää neitoista lewiään lieteesen, lewiästä lieteestä laajaan lampiin, laajasta lammiista pitkään potkuun, pitkästä potkusta werolauffuun?
1584. Wiisi weljestä yhdestä owesta menewät sifään, erituwisfa asuwat?
1585. Wiisi weljeä wihaišta, yhteen porstuaan menewät, eritupiin erkanewat?
1586. Wiisifelfäinen, satajalkainen?
1587. Wiiswiikkoiseksi ei pääse, waikka syntyi maailman alusfa ja pysyy maailman loppuun asti?
1588. Wikkela noffelan nenäsfa wikkelaistä wuottamassa (odottamassa)?

1579 Housun kannattimet, willekkeet, henkselimet. 1580, 1581 Katso: 1465. 1582 Warpaat ja kantapää. 1583 Sormet, lehmän nifät, lypsän-astia, maitopunkka, kirnu, woiitiinu, eli suu, watsa. 1584, 1585 Katso: 1572. 1586 Karhi, hara, des astuwa. 1587 Kuu. 1588 Piers ongen nenäsfa wartoo kalaa.

1589. Wifferoinen, wafferoinen, täynnä uusia lihoja, werissä, wuotawia?
1590. Wiili wätkiteltäwäistä?
1591. Winkuu, wankuu, ympäri maailman ajattelee?
1592. Wiipsinuu Wiiron . . .
1593. Wiron uuhi, Saksan lammas, iski fynttä kynnykseen, koppasi kodan eteen?
1594. Wiron uuhi, Saksan lammas, maata willaat wiilasee?
1595. Wiron uuhi, Saksan lammas, pellolla pyörii, tarhalla tanssii?
1596. Wiron uuhi, Saksan lammas, tällä maalla pelte'paita?
1597. Wirosfa waippaa kudotaan, tänne helinä kuuluu?
1598. Wiuru kuuru säärellinen, newerikkö reidellinen, jonka wiuru kuuruaa, sen newerikkö kuluttaa?
1599. Wiurun kuuru polwelligista, setwerikkä reidelligistä, minkä wiuru kuuruttaa, sen . . . ?

1589 Sormus — Muna. 1590 Seula. 1591 Kukka — Wiiri, luku, tuulikutko. 1592 Katto: Wiipsinuu . . . 1593 Päiwä — Lumituisku, pyry, ryöppy, tuisku — Sammakko. 1594 Helinänorma. 1595 Katto: 1593. 1596 Messupaita. 1597 Pilvi ja Sade — Ukkonen. 1598, 1599 Kukka ja rulla.

1600. Wähä meillä, wähä teillä, wähä kaikella kyläl-
lä?

1601. Wäki syö, pöytä ääntää?

1600 Keräskattawaa — Kotiwävyjä. 1601 Porfaat imewät ja
emä röyhki.

1602. Yhdeksän mahaa yhdellä ukolla?
 1603. Yhdeksän nenää yhdellä miehellä?
 1604. Yhdeksän noukkaa yhdellä kufolla?
 1605. Yhdeksän reikää yhdesä pölkysä?
 1606. Yhdestä ovesta wiiteen kamariin käydään?
 1607. Yhtä soikia, nahalla pallistettu, kirkas tähti pääl-
 lä?
 1608. Yksi hanhi, neljä noukkaa?
 1609. Yksi hiiri, kaksi häntää, kenta se on ja kenta sen
 armaa?
 1610. Yksi huone hongikossa, se kaikki kamariffona?
 1611. Yksi juoksi, toinen juoksi, kolmas juoksi, neljäs juok-
 si, wiides häilähteli?
 1612. Yksi kana...
 1613. Yksi kerä, seitsemän reikää?
 1614. Yksi tetra, kaksi reikää?
 1615. Yksi kofko rautakofko, toinen kofko waskikofko, kol-
 mas kofko kultakofko; rautakofko maata halkoi,
 waskikofko merta wiili, kulta taiwasta jakaili?

1602 Uuniporras, haastari. 1603, 1604 Padan haahlat, kodan-
 koukku. 1605 Ihminen. 1606 Sormikkaan lämmenys ja sormenukset.
 1607 Lakkari, tasku, formano. 1608 Lyyhy — Kätkyt. 1609 Pau-
 lakentä. 1610 Mehiläisen pesä, mettäispesä, kimalaispesä. 1611 He-
 wosen jalat ja häntä. 1612 Katos: Yksi hanhi... 1613 Pää. 1614
 Lyyhyri, lelli, lefferi, purakka, nasakka. 1615 Uura, lainva ja aurinko.

1616. Yksi kukkanen, yhdeksän noukkaa?
 1617. Yksi kurki, jalkapuoli, ympäri meren matalaa?
 1618. Yksi käsiwarssi, sata sormea, tuhat kynttä?
 1619. Yksi lammas wettä huuti, kaikki karsina janostui?
 1620. Yksi lehmä Keskelässä, sekin nuorin nostettava,
 terwaköysin temmottava?
 1621. Yksi luttu, wiisi solaa, wiiden weskosten sowingto?
 1622. Yksi maista...
 1623. Yksi meillä, yksi teillä, yksi kaikella kylällä?
 1624. Yksi mies kiljasee, yhdeksän yrittelee?
 1625. Yksi mies, yhdeksän mahaa?
 1626. Yksi mies, yhdeksän nenää?
 1627. Yksi mies yhdellä kiuwella soutaa?
 1628. Yksi mies ympäri puun?
 1629. Yksi musta mullukainen neljän loukon sisässä, syö
 kerran päiwässä, jos syötetään, hampaita sittekin
 kaiwetaan?
 1630. Yksi musta mullukainen sata saawia wettä juopi?

1616 Katso: 1603. 1617 Rauha padas'a — Kapusta piimäpy-
 tyssä. 1618 Petäjä. 1619 Luffari aloittaa wirren ja koko seurakunta
 weisaa. 1620 Kirkonkello. 1621 Katso: 1606. 1622 Katso: Kaksi
 haistaa... 1623 Jumala — Aurinko. 1624 Pyösy lauaistaan ja hau-
 let lähtewät — Luffari aloittaa wirren ja seurakunta rupeaa weisaamaan.
 1625 Katso: 1602. 1626 Katso: 1603. 1627 Yksinäinen puu järwen
 luodolla — Kiuwenuu jauhaessa. 1628 Käärme. 1629 Saunan kiu-
 was, pirtin muuri. 1630 Saunan kiuwas.

1631. Yksi pikku pihlajainen, ympäri meren yletty?
1632. Yksi pölkky, yhdeksän reikää?
1633. Yksi sanoo los, los, toinen sanoo los, los...
1634. Yksi sanoo tous, tous, toinen sanoo tous, tous, kolmas sanoo tous, tous, neljäs sanoo tous, tous, viides sanoo wiu h, wau h?
1635. Yksi siika, kahdeksan kärkeä?
1636. Yksi silmä siitelillä, sekini seipään nenässä?
1637. Yksi silmä Yrjänällä, sekini puulla puhkaistaan?
1638. Yksi suu, yksi noukka, kaksi palaa suussa?
1639. Yksi tammi kahdeksatoista oksalla, joka oksalla neljä pesää, joka pesässä seitsemän munaa, joka munassa neljäkolmatta poikaa?
1640. Yksi tupa, uffiampi affuna kun kuninkaan linnassa?
1641. Yksi tupa, wiissi kamaria?
1642. Yksi tynnyri, kahtalaista olutta täynnä?
1643. Yksi ystävällinen käärämä, ei liiku liikuttamatta, eikä käännä kääntämättä, eikä syö syöttämättä, ei ota kun annetaan, ei ano kun tarwitsee?

1631 Pahan sanku, kattilan panku. 1632 Katso: 1605. 1633, 1634 Hevosien jalat ja häntä. 1635 Pöytä jalkoinensa. 1636, 1637 Wärttinän keträn reikä — Kirveen silmä. 1638 Rintasolki. 1639 Wuossi, kunkaudet, wilkot, päiwät ja tiimat. 1640 Sormustin, wingersori. 1641 Sormikas, sormikintas. 1642 Muna. 1643 Rintalappi, kavalolappi.

1644. Ylös ja alas jyrkkä, miehen reisi suussa?
 1645. Ylös ja alas mäkiä, kolmekymmentä nappulata
 niskassa?
 1646. Ylös ja alas mäkiä, miehen reisi hampaisa?
 1647. Ylös ja alaspäin vastamäkiä, pehmiä vuode sel-
 jässä?
 1648. Ylös mäkiä, alas mäkiä, walkia wantut suussa?
 1649. Ylöspäin tyhjänä...
 1650. Ylössein tyhjä, alassein täysi?
 1651. Ymmyräinen kun muna, pitempi kun kirkon sei-
 nä?
 1652. Ympyräinen pympyräinen, keskuspaikka paakeroi-
 nen, paakeroisessa läpönen, läpösesä karmalaut-
 tu?
 1653. Ympyräinen pympyräinen, korwillaan seisoo, pääl-
 lään kansaa elättää?
 1654. Ympyräinen pympyräinen, juoksee terettelee, niinis-
 tä siltää rautaiseen linnaan?
 1655. Yö tulee, työ tulee, kaffi karmasta yhteen me-
 nee?

1644 Saapas, warssikentä. 1645 Hara, karhi, äes, astuva. 1646
 Katso: 1644. 1647 Lammas. 1648 Kosken pyörre. 1649 Katso:
 Ylössein... 1650 Lakki, hattu. 1651 Lanakera, rihmakera. 1652 Si-
 wilä. 1653 Wata, kattila. 1654 Herneitä, rokkia, riistoja eli pa-
 puja wieritetään kiehumaan. 1655 Silmäluomet nukkumaan ruwe-
 teesa.

1656. Yöksi pukee, päiväksi riisuu?
1657. Yöllä uljas, päivällä paljas?
1658. Yön tullen, pimetten illan, kahdet karvat luote-
taan?
1659. Yön tyttö, hämärän lapsi, ylös katsoo, maata kuo-
pii?
1660. Yöt haffaa, päivät haffaa, ei koskaan lastua läh-
de?
1661. Yöt huhuu, päivät huhuu, ehdätystä ei saa?
1662. Yöt huutaa, päivät huutaa...
1663. Yöt katsoo, päivät katsoo, ei koskaan silmät rä-
pähä?
1664. Yöt kituu, päivät kituu...
1665. Yöt kulkee, päivät kulkee, ei koskaan perille pää-
se?
1666. Yöt lauttana, päivät pölkkyinä?
1667. Yöt leikkaa, päivät leikkaa, lastua ei saa?
1668. Yöt lipsuttaa, päivät lipsuttaa, lastumusta ei
saa?

1656, 1657 Sauna, kylä — Wuode, sanku. 1658 Katso: 1655.
1659 Harava; kuokka, aura. 1660 Seinäkello. 1661, 1662 Koski.
1663 Korvo, saavi. 1664 Katso: Kituu yöt... 1665 Tiimäkellon wi-
sari — Aika. 1666 Olkivuode, joka päiväksi sidotaan yhteen. 1667
Kello. 1668 Y. f. e. — Lehmiä märehäsi.

1669. Yöt loufuttaa, päivät loufuttaa, päistärtä ei lähde?
1670. Yöt pauhaa, päivät pauhaa, ääni ei saa koskaan rauhaa?
1671. Yöt päivät walittelee, ei koskaan lepoa löydä?
-

1669 Y. I. e. — Lehmä märehtii. 1670, 1671 Kätsö: 1661.

1672. **U**ti lapsiansa imee?
1673. **U**tämä ämmän perässä, ei lähde kynsin, eikä ham-
pain?
1674. **U**mmä loukossa, näppyy perässä?
1675. **U**mmä loukossa, punaisia marjoja helmat täynnä?
1676. **U**mmä mänkii mäellä, kaksi päätä, kahdeksan jal-
kaa?
1677. **U**sken ämmä äänen päästi, kun kuffaro katosi?
-

1672 Neel eli järvi jokia — Enojoki oltajolia. 1673 Kivi huh-
maren pohjassa, kun lauroja survotaan. 1674 Oluttynnyri, juomaas-
tia, taaritiinu. 1675 Uuni ja hillet; liefi, liedos, hiilkkö, hiilibinkalo,
pesä, mähe. 1676 Eline hevonen eli lehmiä. 1677 Rana munittuansa.

1678. Överisti reidellinen . . .
1679. Öyriffä reidellinen, wiiri kuuri sääreellinen, funne
kuuri wiirittää, sinne öyriffä öyrittää?
-

1678 Ratso: Öweriffi . . . 1679 Ruffi ja rulla.

Toisintoja.

1. Namulla neljällä, puolipäivänä kahdella, illalla kolmella jalalla.
2. Aidan raosta mahtuu pienestä, pirttiin j. n. e.
5. Nitta alla . . . siinä kakutellaan.
6. Nitta alla . . . pikku wiitta (tihyä metsä) j. n. e.
10. Afsan rätsi aidalla, se on täitä täynnä.
13. Afsa alla . . . sammalwihkonen (wahti walfia) wälissä.
27. Alla nawan . . . päällä polwen poufottaa j. n. e.
36. Arffu alla . . . forpien päällä orawat.
43. Edespäin illalla, takaperin aamulla.
44. Edestä erä, keskeltä kerä j. n. e.
54. Eläwä alla ähkää j. n. e.
56. Eläwä hauta, eläwä haudattu (eläwä ihminen).
57. Eläwä pitää puusta, pitkä lanka puun nenässä, kuolema langan nenässä, mato kuoleman kourassa, eläwä madon seljässä.
73. Efiluffo . . . Ruotsin luffo lappiasfa.
74. Eskeli kiljuu . . . Paakari pajahtaa pakatsimen marjoja.

75. Eweristi reiällinen, wiiripuuri j. n. e.
77. Haapa halia mäellä (halleella mäellä, Hannilan mäellä), koivu Kollon taipaleella (Kosken taipaleella) j. n. e.
82. Halli haukkui... luut suusta lokaeliwat (lohkeiliwat, mureniwat, murenuiwat, putoeliwat).
87. Harakka hapistelee (hatistelee) j. n. e.
97. Hepo hirnui Helsingissä (Hiiden maassa)... tänne waljaat wapiisi.
111. Hepo tästä herkun läksi, tamma tarkun... rannat raikkaaseen.
119. Herrain herkku... eikä tarekkata (lautaista) tarwitsi.
139. Hirwi suuri... weri wuowattiin kotiin.
155. Huuntaa yöt... ei koskaan ääni saammu (lankea).
156. Hyppii, koppii... yhteen tuppuun tupristaksen.
185. Jffunaasta sopii, uksesta ei sowi'kaan.
202. Iso tukko... pyhän pellon pientärellä.
216. Isä lynkä, äiti wänkä, tytöt lipulapukaiset, pojat ympärispyöriväiset.
221. Isä suora... tytär lituslaatiskainen j. n. e.
226. Isää synnytetään, pojat juoksee.
243. Juosten juomaan menee... pirtin päältä heinät syöpi.
255. Jänis kynti... pelto wieri.
281. Kaksi kultaista tukkoa j. n. e.

289. Kaksi lasta, kumpikin äitinsä, niillä on kolme päätä.
308. Kaksi veljestä kaiken ikänsä korman juoksee j. n. e.
323. Karwainen hömmöttää j. n. e.
327. Karwasuinen katselee nilkimäistä (nikkupäätä, nilka, nilki, nilkäpäätä) nielläksensä.
344. Kefonen keskellä j. n. e.
349. Kellä suu pääläella j. n. e.
354. Ken wieraalle . . . nauraa.
362. Kesällä wiihkaa . . . talwen aitasä makuu.
363. Kesän kesti . . . syksyn uunna morsian (syysä nuorra neitosena).
365. Kesän leski . . . syksyllä nuori muori.
371. Keträwarfi . . . saapia tähyttämään (ihantelemaan).
372. Keträwarfi . . . menewä neuwomaan.
375. Kiiferoinen, kouferoinen j. n. e. Kiukurainen, kaukurainen (kaiferainen) j. n. e. Kiiferoita, kaferoita j. n. e. Katso: 397, 398.
383. Kipilipi lintunen j. n. e.
393. Kirppuna metsään menee, kaakkuna kottiin tulee (keränä kottia tulee).
402. Kiwijalka, tuohisaapas j. n. e.
409. Kodissa kolahti, rannalla rämähti j. n. e.
428. Korfiampi kotaa . . . walfiampi witiä.
429. Korppi lenti leuhotteli j. n. e.

444. Kuinka sitte . . . ja waan walkia tamma jäiſt? Was-
taus: Pappi ajeliſi walkialla tammalla, ja wihkiſi
yhteen poikia ja tyttäriä.
448. Kuiva kuusi . . . kaſwoi tuoreita käpyjä.
453. Kulkee kun kuleri . . . iän kaiſen iswotalla j. n. e.
454. Kulkee kun kuningas, waeltaa kun suurin walta,
joka wuosi wuotetaan, walmistellaan waroja, köy-
himmäſäkin kodiſa.
461. Kultaa kullat . . . metsän rannalla punnitſewat (met-
sän rannalla wiefotaan).
467. Kumman . . . kuusiſkoſsa kupsaawaisen, lepiſköſä lep-
saawaisen.
483. Kun piſtät . . . niin wettä heittää.
493. Kuollut eläwää penſaasta wetää (puſkaſta we-
tää).
507. Kuuluu kun . . . näkyy kun tſaari j. n. e.
513. Kuusläpinen . . . lipaläpi ſeiſemäs.
528. Kynnärä karwaiſta, piwon täyſi j. n. e.
543. Kahna kultainen . . . mähnä päällä mätkää (päällä
mäſfää).
549. Lampaat . . . heliätä heinänpäätä.
554. Lato täynnä . . . keritty päſſi (keritty karſko, jää-
rä).
555. Lattian lewyninen, lehteä kewiämpi.
571. Lemmen lehti liikahti, ſitä kansa katiſahti.
587. Liha tiſkiſä j. n. e.

595. Eito liiffui, linnat souti j. n. e.
611. Lipas lippaalla, näädän häntä päälimmäisnä.
619. Eohi syöpi lounatta j. n. e.
620. Eohita syöbdä luskuštelee j. n. e.
640. Eyhyt männikkö metsäsä, mätimöyffy j. n. e.
675. Maito kaatui . . . eikä pesten pesimellä.
679. Mafiaista . . . kaikki supi maistetaan.
692. Metsän kiiwas . . . pellon höystöltä.
731. Mies metsään menee . . . sieranpää sisälösä.
749. Mies tuwaäsa, tuhat j. n. e.
790. Mikä lapsen . . . saapi wanhan vanhemmaks.
805. Mikä on tehty . . . sinattu sinikiwellä . . .
814. Mikä pönttö . . . mikä kiulto penkin alla (kirkas penkin alla) . . . mikä pyörä pöydän alla . . .
829. Mikä tiellä . . . mikä wiirikki peräsä, mikä kyttä (mikä tuhma) wiirikissä, mitkä soilotteet siwulla, mikä kaarikka j. n. e.
891. Musta haffi hiipalainen j. n. e.
903. Musta laffi lippalainen j. n. e.
914. Musta mies mätiä laskee, nuppineuloja nieleskelee.
934. Mustempi syttä . . . pienoisessa kuppisessa, pankon päässä.
935. Musti paistaa peräänsä, wesi filmistä fihoaa.

940. Myllätky mäkiä . . . neljän silmän moljakkoon (möl-
lähyksen) j. n. e.
944. Mikä täynnä . . . notko noppulaneniä.
964. Neljä liikuttaa, neljä remputtaa j. n. e.
967. Neljä neittä . . . yhteen waahtiloitsewat.
982. Niemet pitkät, saaret soukat (lahdet kaidat) j. n. e.
995. Nykkii ja nykkii, käypi ja käärii, saapi pikku tak-
kasen selkäänsä.
1011. Onneton owelta katsoo, wiisi miestä j. n. e.
1018. Onsi puu, römettä rauta j. n. e.
1051. Pane watsa . . . anna pitkän höllöttää (pistä pit-
kää siisään).
1054. Pappi pirtissä, tukat tuulesa.
1072. Pieni musta . . . ison ruhon j. n. e.
1078. Piilikko pihalla juoksi, lihapala j. n. e.
1105. Pirtti piti . . . törssilöisä imaneita, imaneissa j.
n. e.
1106. Pirtti pääsi . . . perä wiettiin sotaan.
1116. Pitkä witsa . . . ympäri kylän kerii (ympäri meren
ylettyy).
1122. Pohjatonna, kannetonna, luuta lihaa täynnä.
1149. Punikki . . . halki waarojen hajotti.
1151. Puoli mustaa, puoli walkiata, Rinterwöisen kin-
taassa (kylän Matin kintaassa).
1154. Puukentä, kiwikawia, läski suota j. n. e.

1155. Puun pituinen, punaisen langan wahwuinen j. n. e.
1156. Puun pituus, hiiren hännän wahuus, kaitti j. n. e.
1174. Pyy istui pyhäjokeen j. n. e.
1185. Päiwän wiisas käwi maan kunnialla, tuli metsän wiisas, otti päiwän wiisaan j. n. e.
1195. Pää poikki . . . sydän ulos otetaan j. n. e.
1196. Pää punainen, tywi karwainen (warssi karwainen).
1210. Rahko . . . käy piikin kiivistä wuorta j. n. e.
1243. Ruotsissa isketään, tänne säteet j. n. e.
1254. Saari saaresa, niemi niemesä j. n. e.
1262. Sata santsilla . . . itse santsi näppipää.
1265. Sata sataa . . . Remin Kertun rumpussa.
1306. Sifosia . . . sinne tänne tissahtaa.
1309. Silmästä syöpi, kyljestä ulostaa.
1319. Siniwilla, sipsokarwa j. n. e.
1324. Sirkilbitty . . . selin seinään sidottu.
1330. Sirwiäinen . . . kassi keppiä j. n. e.
1362. Suu seljässä, sarwi otsassa, kylkiluut nahan päällä.
1417. Tienen . . . Ruotsin kieltä mængertää.
1432. Tikan uuttu . . . reunalla rehiä kuusi (rehetty kuusi).

1441. Tisaa, tašaa, ehtoolia rošahtaa (äskän illalla rošahhti).
1476. Tupa tuuti, latwa liehui j. n. e.
1478. Tupa täynnä . . . sauna täynnä sammioita.
1482. Turun uukki (Turun nukki), Saksan j. n. e.
1483. Turuša . . . tänne kiitelewät.
1489. Tynnyri . . . onnetonna, reiätönnä (onsitonna, reiätönnä) j. n. e.
1499. Ukko kolmihampainen, kesät j. n. e.
1544. Weden liippaa, maan kouffaa.
1550. Wedestä syntyy . . . joka taloon tarwitaan j. n. e.
1562. Wiipontori . . . yli orren heipontori.
1565. Wiipšunpuu . . . aitan alle kääsertihen (kääsertelihen).
1577. Wiisi pistää . . . tihäisen päätä kannon päähän.
1583. Wiisi weljestä wetää . . . pitkästä potkusta awoimeen lauffuun.
1617. Yksi furki . . . ympäri maan matkaa.
1620. Yksi lehmä . . . sitäi nuorin nostetaan, terwaköyšin temmataan.
1631. Yksi pikkupihlajata, yli j. n. e.
1639. Yksi tammi . . . joka pesästä seitsemän poikaa, joka pojalla neljäkolmatta munaa.
1648. Ylös mäkiä . . . walkia wahto suussa.
-

Muutamia Wiron Kansan Arwoi- tuksia a).

Mit al, loof peäl? Se on Suomeksi: aita alla, luoffi päällä? Wastaus: Wasu eli päre'koppa ripanensa (santtanensa).

Annus lähhab ahjo peäle, teiwäs selgas? S. o. Hannus lähtee ahjon (kiukaan) päälle, seiwäs seljäsä? W. Neppänän lauta, pelti, ja warssi. R. 423.

Emmal lai maggo, isfal pitt sammas, lap-
sed keif ummargussed? S. o. emällä laaja maha,
isällä pittä seiwäs, lapset kaikki ymmyrkäiset? W. Uuni,
piakka ja leiwät.

Ennam auko maas, kui tähtä taewas? S.
o. enempi aukkoja (reikiä) maassa, kun tähtiä taiwaassa
(taiwaalla)? W. Elonsänget pellolla.

-
- a) Jkäskun Suomea muinen sopimattomasti kirjoitettiin Ruotsin mu-
kaan, niin kirjoittawat Wirolaiset vieläkin kieltänsä pahasti Sal-
salta turmeltuna, jonka tähden se enemmän kirjoissa, kun puhees-
sa Suomen kielestä poikkeaa. Wirolaisten tapaan tulsiwat Suo-
malaiset sanat: luku, luuku, mielellinen, oma, sana,
suurelle, tulinen, tuulinen kirjoitettawaksi lukku (luggu)
luku, melelinne, omma, sanna, surele, tulline, tuli-
ne. Tätä kirjoituslaatua pitää meidänkin tässä pieneessä arwoitus-
osotteessa seurata.

Hal härg, auf selgas? S. o. halli (halia) härtä, aukko (reitä) seljäsä? W. Myllyn päälistiwi.

Hal härg nurkas, kui ta tippitab, siis ta moirab? S. o. halia härtä nurkassa, fun (tai) tiputtaa, niin (tai) määrää? W. Käsiwi.

Hanni haljas, pea paljas? S. o. hanhi haljas (wiheriä), pää paljas? W. Kylpymästä eli wihta.

Hark al, hargi peäl paun, pauna peäl rist, risti peäl nup, nuppo peäl mets, metsas ellajad? S. o. haarukka alla, haarukan päällä laukku, laukun päällä risti, ristin päällä nuppi, nupin päällä metsä, metsäsä eläjät? W. 6, 36, 70.

Hingelinne al, hingeto wahhel, hingelinne peäl? S. o. hengellinen alla, hetgetön waiheella, hengellinen päällä? W. 96.

Hobbone hirnub Hio maal, heäl kulukse tenna maal, waljad on Wenne maal? S. o. hepo hirtuu Hiden maalla, häly (ääni) kuuluu tälle maalle, waljaat on Wenäjän maalla? W. 97, 98, 1020, 1597.

Hobbone joseb, ohjad seiswad? S. o. hewonen juoksee, ohjat seisowat? W. 101, 1024.

Hobbone ohjata, mies piitsata, te tolmosta? S. o. hewonen ohjatta, mies piiskatta, tie tolmatta (tomutta, pölyttä)? W. Wene, laiwa.

Hobbone tallis, Tabba räästas? S. o. hepo tallissa, häntä räystäällä? W. 109, 123.

Härg kobbdo, soled metsas? S. o. härtä koston, suolet metsäsä? W. 170, 989.

Härg lautas, hallikas selgas? S. o. härkä lääväsä, allikko (hete) seljäsä? W. Sluttyynyri.

Härg maggab, hallikas selgas? S. o. härkä makaa, allikko seljäsä. W. Y. f. e.

Issa ilma syndimatta, poeg kaunis pois-
kenne? S. o. isä ilman syntymättä, poika kaunis pois-
kahinen? W. 209, 213, 226.

Issse iggerik, isse aggerik, isse isteb istme
peäl? S. o. itse ikärikas, itse aikarikas (?), itse istuu
istumella (istumen päällä)? W. Kanssi.

Issse keletto, isse meletto, isse ilma=ma rak-
kendaja? S. o. itse kieleton, itse mieletön, itse maail-
man (koko maan) rakentaja? W. 1091, 1093.

Issse must ja kiwine köhhoke? S. o. itse
musta ja kiwinen kohtu (sydän)? W. Tuomen marja.

Jallato Jaan lähhäb seinä kaudo ülles?
S. o. jalaton Jannu lähtee seinän kautta (seinää myös-
ten) ylös? W. 530, 1283.

Joseb ristimatta ning on kaks korb sündi-
nud? S. o. juoksee ristimättä ja on kaksi kertaa synty-
nyt. W. 269.

Kaks härga pnybsid tappelda, mäggi oli
wahhel? S. o. kaksi härkää pnyssiwät (tahtowat) ta-
pella, mäki oli waiheella (wälisä)? W. 281, 284.

Kaks kuffed tahtwad aggulada, agga mäg-
gi wahhel? S. o. kaksi kuffoa tahtowat otella, mutta
mäki waiheella (wälisä). W. 281 ja toissnto.

Kaks lehma, teine tine, teine ahher, ja yht-
laise poegewad mollemad? S. o. kaks lehmää, toi-
nen tiine, toinen ahtera, ja yhtäikaa poikiwat molemmat?
W. Kuis ja ohrapelto.

Kaks örret walgid kanno täis? S. o. kaks
ortta walkeita kanoja täysi (täynnä)? W. 297, 317.

Kaks wennaksid yhhe siddemega se'ulakse?
S. o. kaks weljestä yhden siteen kansa (yhdeellä siteellä)
sikotaan? W. Seiwäspari.

Karro kōndis teed kaudo, karwat tilkusid
mahha? S. o. Karhu konti (käwi, astui) tien kautta
(tietä myöten), karwat tilkkuiwat maahan? W. 546, 947,
1511, 1512, 1513, 1594.

Keleto, meleto, ilma=ma tark? S. o. kieles-
tön, mieletön, maailman tarkka? W. 699, 701.

Keerleb ja weerleb, kui otsa saab, munneb?
S. o. kierielee, wierielee, kun päähän saapi, munnii? W.
Humalatöynnös. K. 221, 448.

Kerged silmad ja kerged jallad? S. o. ker-
kiät silmät ja kerkiät jalat? W. Waras.

Kirbo surus, härjä raskus? S. o. Kirpun
suuruus, härjän raskuus? W. 392, 1064.

Kirbul lähhäb, luikis, tulleeb? S. o. kirp-
puna lähtee, luikona (joutsenena) tulee? W. 393, 1001,
1325.

Kitto soidak teda möda, kitto karwad kak-
sipiddi? S. o. wuohi soittaa (sulkee) tietä myöten,
wuohen karwat kahdenpitin (kahda'päin)? W. 546,
1512, 1594.

Kiwwi oue todi, sydda sisse lodi; minno isäsa temma olli, temma emmaks minna sain, se laps, kedda minna immetasin, se olli minno emma mees? S. o. kiwi-howiin tuotiin, sydän sifään luotiin; minun isä tämä oli, tämän emoksi minä tulin, se lapsi, ketä minä imetin, se oli minun emoni mies? W. Tytär imetti näljällä surmattawaksi tuomitun isänsä linnassa.

Koorm wässfib, ei koorma kandja? S. o. fuorma wäsfyy, ei fuorman kantaja? W. 318, 495, 1382.

Kuningas istub, omma sitta sees? S. o. Kuningas istuu, oma sittansa sifäsä? W. 23, 703, 1045.

Kuningas, saks, tallopoeg ja keik söwad, ei panda ellades laua peäle, ei noaga leikata? S. o. kuningas, sassa, talonpoika ja kaikki syöwät, ei panna eläessä laudan päälle (pöydälle), ei weitsellä leikata? W. 118, 119.

Kurre kael ylle merre? S. o. kurjen kaula yli meren? W. 498.

Kuum kiwwi aita al? S. o. kuuma kiwi aitan alla? W. Lehmän utaret.

Körgem kui hobbone ja maggab hire assemel? S. o. forkiampi kun hewonen ja matak hiiren asemessa? W. 671, 672, 1284.

Körgem kui hobbone, maddalam kui sigga, mustem kuin karro? S. o. forkiampi kun hewonen, matalampi kun sika, mustempi kun karhu? W. 121.

Rõrgem kui firrik, maddalam kui reggi,
mustem kui süssi, walgem kui lummi? S. o.
korkiampi kun firrko, matalampi kun reki, mustempi kun
syssi, walkiampi kun lumi? W. 428.

Taggi al, laggi peäl, lae peäl laultakse?
S. o. laki alla, laki päällä, laen päällä lauletaan? W.
Kantele.

Taggi al, laggi peäl, lae wahhel laultakse?
S. o. laki alla, laki päällä, laen waiheella (wälisä)
lauletaan? W. Suu.

Lapsed joseswad möda laggedat wälja, is-
sa, emma lomatta? S. o. lapset juoksewat myöten
(pitkin) lakiata wäljää (maata), isä, emä luomatta?
W. 209, 213, 226, 1123.

Laud yllib, laud ällib, ei laud mahha lan-
ge? S. o. lauta hyllyn, lauta häälyn, ei lauta maahan
lankea? W. Sawu pirtin laella.

Laut härgi täide, ja keif punnased härjad;
must härg lähhäb 'lauta, aiab keif punnased
härjad wälja? S. o. läawa härkiä täynnä, ja kaiffi
punaiset härjät; musta härkä lähtee läawään, ajaa kaiffi
punaiset härjät wäljään (ulos)? W. 918, 924.

Lauta täis lambaid, ja yhhelegi polle sab-
ba tagga? S. o. läawän täysi lampaita ja yhdellä-
kään eip' ole saparoa takana (peräsä)? W. Leiwät
uunisä.

Lennab kui lind, moirab kui härg, tustib
kui sigga? S. o. lentää kun lintu, möräjää kun här-
kä, tuiskee kun sika? W. 538, 610, 901, 902.

Libbe al, libbe peäl, libbe kalla keskäl?
S. o. lipiä alla, lipiä päällä, lipiä kala keskellä? W.
102, 247, 993, 1341.

Figub ja figub ja mahha ei lange ial? S.
o. liikkuu ja kiikkuu ja maahan ei lankea ikänään? W.
Sawu pirtin laella.

Lihhane annum, wasfine wits? S. o. liha-
nen tynnyri, waskinen witsa (wanne)? W. 1122, 1490,
1524.

Lihhane törö, raudne wits? S. o. lihanen
tynnyri, rautainen wanne? W. J. f. e.

Linnoke lennab, itse täidab koormat? S.
on lintunen lentää, itse täyttää kuormaa? W. Ruffi
995.

Lip lippu peäl, lapp lappi peäl, ilma nõdala-
ta pistmatta? S. o. lippu lipun päällä, lappu la-
pun päällä, ilman neulatta pistämättä? W. 612.

Lyhhikesfed ohjad, ja kangel ullatawad?
S. o. lyhykäiset ohjat, ja kauwas ulottawat? W. 283,
489.

Ma-mees wiskab mahha, saks pistab tas-
ko? S. o. maanmies wiskaa maahan, saksa pistää tas-
kuun? W. 854, 1053, 1383.

Mees kunnab põllul, ei olle ellades waga-
go tagga? S. o. mies kyntää pellolla, ei ole eläessä
wako takana? W. Laiwa.

Mees lähhäb lakke, lihha wagen peas?
S. o. mies lähtee lakeen, liha-wati päässä? W. 1078.

Mees lähhäb metsa ilma noata ja ilma firweta, teeb kaks kyllimitto yhhe hobiga? S. o. mies lähtee metsään ilman weitsettä ja ilman firweettä, tekee kaks mittaa yhdellä haawalla (kerralla)? W. Pähkinä halkaistaan.

Mees lähhäb metsa, kōht koiw pole? S. o. mies lähtee metsään, kohtu kodin puoleen (kotia päin)? W. 720, 729.

Mees lähhäb metsa, naene nabba-piddi selgas? S. o. mies lähtee metsään, nainen napaa piten (nawasta) seljäsä? W. Keili, lefferi, puraffa seljäsä.

Mees lähhäb metsa, selg teibaid täis? S. o. mies lähtee metsään, selkä seipäitä täysi? W. 728.

Mees raiub ööd ja päwad, ei saa laasto ellades? S. o. mies hakkaa yöt ja päivät, ei saa lastua eläesään (ikänsä)? W. 81.

Meie näme igga pääw, kunningas nääb arro, Jummal ei nä ellades? S. o. me näemme joka päivä, kuningas näkee harwoin, Jumala ei näe eläesä (koskaan)? W. 486, 868.

Merre sik, metsä kuk, te libba, ma sugga? S. o. meren kauris, metsän kukko, tien lipu, maan sukka? W. Krapu, käki, reki ja karhi. 664, 1545.

Mis ilma otsas jallota joseb? S. o. mi se maailman ääreen jaloitta juoksee? W. Pilwi. 234.

Mis ilma teggemättä synnib? S. o. mikä ilman tekemättä syntyy? W. 828.

Mis ilma tōmista fergib? S. o. mikä ilman käytettä nousee? W. Höyhenet.

Mis muldas ei mädene, wees ei uppu, tulles ei põlle? S. o. mikä nullasfa ei mätäne, weesfä ei uppoa (huku), tules ei pala? W. 48.

Mis on maggufam met? S. o. mikä on mafufampi mettä? W. 697, 797.

Mis on tymmemam padja? S. o. mikä on pehmiämpi patjaa (tyynyä, polstaria)? W. 761.

Mis teie enneminne sôte, podud meets, wai küpsetud ouna? S. o. mitä te ennemmin syötte, hirs-tetyn miehen, wai paistetun omenan? W. 1 Palwattu silahka, 2 hewonakara. 464—470.

Must kuf, kuldsed soned? S. o. musta kuffo, kultaifet suonet? W. Kantele.

Must sigga lähhäb lauta, aiab punnased porfad laudast wälja? S. o. musta sifa lähtee (menee) läävään, ajaa punaifet porfaat läävästä ulos? W. 918, 925.

Nelli hoost tallis, üks hobbone ümber talli ikka joseb? S. o. neljä hewoista tallisfa, yksi hewonen ympäri tallin ikänsä juoksee? W. 969.

Nelli neitsifest lähhäwad ülle nurma nuttes? S. o. neljä neitsyfäistä lähtewät yli nurmen itkien? W. Waunurattaat.

Nelli neitsit jooskwiad nurjades peäle? S. o. neljä neittä juoksewat nuurkuen päälle? W. J. f. e.

Nelli neitsit kusfewad ühhe potti sisse? W. 966, 967.

Kelli tewad wodi, kaks näitwad tulb, ja üks heidab peäle? S. o. neljä tekewät wuoteen, kaksi näyttävät tulta (tulella), ja yksi heittäny päälle (panee maata)? W. Koira kun panee maata.

Kelli toas kahheksan oues? S. o. neljä tuwasfa, kahdeksan pihalla? W. 970.

Nimme maas ja nimme taewas? S. o. nimen maasfa ja nimen taiwaasfa (nimellä maasfa...) W. Seula eli seulanen, seuloiset, tähdet taiwaalla.

Dtsast kui orra, keskel kui kerra, tagga kui labbidas? S. o. päästä kun ora, keskeltä kun kerrä, takaa kun lapio? W. 975—977, 1203.

Pea süakse, nahk müakse, liha ei kölba koertelege? S. o. pää syödään, nahka myydään, liha ei kelpaa koirillenkään? W. 1188, 1198.

Peose mahhub, pütta mahhu mitte? S. o. piwoseen mahtuu, tynnyriin ei mahdu? W. 1099.

Perre sööb, laud laulab? S. o. 1059.

Peält karrune, sihhest karrune ühheksa sylvta ümbert karrune? S. o. päältä karwainen, sisästä karwainen, yhdeksän sylvtaa ympärite karwainen? W. Heinäsuowa.

Pissoke mees, kiwvine kassokas? S. o. piwkuinen mies, kiwinen kasukka (taffi, turkki)? W. Pähkinä.

Pitkem puid, pitkem maid, maddalam marohto? S. o. pitempi puuta, pitempi maita, matalampi maan ruohoa? W. 1111, 1112.

Punnane pullike ja jöhwest lōake? S. o. punainen mullikka ja jouhesta kyttyt? W. Kurjenmarja. 69.

Punnane rak angub luisse aia lābbi? S. o. punainen rakki haukkuu luisen aidan läpi? W. Kieli. 624.

Puu pitkune, pilliroo jāmmedane? S. o. puun pituinen pilliruowon paksuinen? W. 1155.

Pühha jöggi, pühha mäggi, pühha pihlakaš mäel, pühhad marjad pihlakaš? S. o. pyhä joki, pyhä mäki, pyhä pihlaja mäellä, pyhät marjat pihlajassa? W. Kirrko. 1172.

Pāwa torest lihha täis, öse tühjast tuult täis? S. o. päivän tuoresta lihaa täysi, yösen tyhjiä tuulta täysi? W. Kintas, kenkä. 1181.

Rušk härg maggab metsäs, ašse seisab hulga aia? S. o. ruškia härkä makaa metsäsä, asema seisoo ammon ajan? Tuli ja tulensia metsäsä.

Sadda ja sadda ühhe sidde mega seutakse? S. o. sata ja sata yhden siteen kanssa (yhdellä siteellä) sidotaan? W. 1270.

Seest siro wirolinne, peält kulla karwalinne? S. o. sisästä siirun wiirullinen, päältä kullan karwallinen? W. Kynsilaukka, sipuli.

Selgas sööb, kyljest sittub? S. o. seljästä syöpi, kyljestä sittuu? W. 930, 1309.

Seäl söidab suur södda, kus ei mahhu koe

ra sabba? S. o. siellä soittaa (kultee) suuri sota, kuhun ei mahdu koiran häntä? W. Mehiläispesä.

Sigga hingab igga harjaksse läbbi? S. o. siika hentää joka harjaksen läpi? W. Saunan kiuwas.

Sigga singub sit suus? S. o. siika sinkuu sitta suusfa? W. Wääntiä. 1300.

Suine poisite, sadda=fordne kassokas? S. o. suvinen (kesäinen) poikahinen, satakertainen kasukka (lat.fi)? W. Kupukaali. 612.

Särf al, lihha peäl? S. o. paita alla, liha päällä? W. 1045, 1046.

Tam Tarto raial, lep linna a) ulitsal, yhte jured juokswad, yhte ladwad langewad? S. o. Tammi Tarton rajalla, leppä linnan ulitsalla (kadulla), yhteen juuret juoksewat, yhteen latwat lankeawat? W. Parifunta, syntyneet eri paikoilla. 77, 78, 414, 415.

Teine härg kunnab so=maad, teine arro=maad? S. o. toinen härkä kyntää suomaata, toinen aromaata? W. Westratas ja hammasratas myllyssä?

Tikker tekker lähhäb taewa munnedes? S. o. sifferä säkkerä lähtee taiwaalle muniesaan? W. Humalaköynnös.

a) Tähän kummaan laatuun kirjottawat Wirolaiset sanan linna, joka meidän tapaan kirjoitettuna heiltä luettaisi liina; jota vastoin, minkä me kirjoitamme liina, heiltä tulisi kirjoitettavaksi liina.

Tiwata lennab, hambata salwab? S. o. siwettä lentää, hampaatta puree? Pysäsynluotti.

Tubba täis tuttawaid, üks ei tunne ühte, teine ei tunne teist? S. o. tupa täysi (täynnä) tuttavia, yksi ei tunne yhtä, toinen ei tunne toista? W. 1477.

Tuhhat tudeludelinne, sabda auko samba linne? S. o. tuhat tuuten liiten laaten, sata aukko (reikä) patfaallinen (tolpallinen)? W. Aes, karhi. 1452, 1453.

Tules tahheneb, päwas pahheneb, udes honeb, kindlas kambriš? S. o. tuulessa kälwehtyn, päwässä pahenee, uudessa huoneessa, kiintelässä kammarissa? W. Pähkinä.

Tukas üllespiddi, ladw allaspiddi? S. o. tywi ylöspäin, latwa alaspäin? W. 329, 1493.

Waat wadi peäl, tunder tündri peäl, polif poliko peäl, orrawa sabba otsas purjeks? S. o. wati wadin päällä, tynnyri tynnyrin päällä, puolikko puolikon päällä, orawan häntä päässä purjeeksi (purjeena)? W. 611.

Walge wälli, kirjo karri, tark karja fait sia? S. o. walkia laidun, kirjawa karja, tarkka (wiisas) karjan faittsija? W. 384.

Walget sööb, musta sittub? S. o. walkiata syöpi, mustaa sittuu? W. 1529.

Wanna härg, wasksed soled? S. o. wanha härkä, waskiset suolet? W. Kantele.

Wanna mees istub nurkas, tilk ninna ot-
sas? S. o. wanha mies istuu nurkassa, tilkka nenän
päässä? W. Kaljatynnyri. 920.

Wanna naene istub nurkas, sülle saio
täis? S. o. wanha nainen istuu nurkassa, syli saikkaa
(wehnäleipää) täynnä? W. Uuni. 889.

Wanna wak, uus kaas? S. o. wanha wakka
uus kausi? W. 1539.

Wiaffe wälja kui kirp, tuakse jälle kui
luud? S. o. wiedään ulos (metfään) kun kirppu, tuo-
daan jälleen kun luuta? W. 393, 1325.

Wiis kitse narrivad ühhe kuhja al? S. o.
wiisi wuohta närhiwät yhden kuhjan (suowan) alla? W.
Rehääminen. 995.

Wiis wessihallid hobbosed kargawad ring
umber kaewo, ning üks ei sa teist kätte? S. o.
wiisi wessiharmaata hewoista karkaawat ympäri kaimon, ja
yksi ei saa toista käteen (kiinni)? W. Suttawartaat eli
tifut. 969.

Wähhem kui kirp, rassem kui härg? S. o.
wähempi kun kirppu, raskaampi kun härkä? W. 1064.

Üks halg küttab kaks ahjo? S. o. yksi hal-
ko kuumentaa kaksi uunia? W. Lehmän kieli ja siera-
met.

Üks hanni, nelli ninna? S. o. yksi hanhi,
neljä nenää? W. 1608.

Üks hiir, kaks sabba? S. o. yksi hiiri, kaksi
häntää? W. 1609.

Üks pissote mees kange, ning surema koorma kannab kui ta itse on, käib kummuliste koorma al, agga karro nelab tedda hopis pesa saga ärra? S. o. yksi pitkuinen mies kankia, ja suurenman kuorman kantaa, kun hän itse on, käypi kumolansa (mahallaan) kuorman alla, mutta karhu nielee hänen yhtähaawaa pesän kanssa ääreen (pois)? W. Muurahainen.

Üks tam, kaksteistkümme arro, igga arro otsas nelli pesa, iggas pesas seitse munna? S. o. yksi tammi, kakstoistakymmentä haaraa, joka haaran päässä neljä pesää, jokaisessa pesässä seitsemän munna? W. 1639.

Üks tubba, wiis kambrit? S. o. 1641.

Üks tulleb maialt maalt, kattab merred, kattab maad? S. o. yks tulee muulta maalta, kattaa meret, kattaa maat? W. Lumi.

Üks üks, wiis kambrit? Katso: Yks tubba...

Üks waat, kahte sugu õllut sees? S. o. yksi wati, kahteen sukun (lajiin) olut sisässa? W. 1642.

Üks ütleb: päwal mul waewa, teine ütleb: õfel mul waewa, kolmas ytleb: yks mul keif? S. o. yksi juttelee: päiwällä mulla waiwaa, toinen juttelee: yöllä mulla waiwaa, kolmas juttelee: yksi mulla kaffi? W. Penkki, wuode ja lattia.

Ülle ilma pihlakas? S. o. yli ilman pihlaja? W. 1318.

Ose torest lihha täis, päwä tühjast
tuult täis? S. o. yösen tuoresta lihha täynnä, päi-
wän tyhjiä tuulta täynnä? W. Wuode.

Linehasto.

- Malto** 1029, 1060, 1447.
Natra katso: **Aura.**
Nahio f. **Poronpulkka.**
Nisa 790, 795, 1115, 1665.
Niro 1406.
Nisa 762, 829, 830.
Njaja 736, 762, 786, 840,
 997, 1558.
Njastaika f. **Buosi.**
Nkitsa f. **kaimonkappa.**
Nkka 235, 261, 763, 813,
 815, 816.
Nkkuna 35, 754.
Nkkunan luukku f. **Jkkunan**
lauta.
Nlasiin 1434, 1558, 1577,
 1578.
Nlttarivieraat 270, 548,
 549.
Nlttariväki f. **edellinen.**
Nlus, Nlusta f. **Laiwa.**
Nmmunta f. **Ampuminen.**
Nmpiaispesä 602.
Nmpuminen 178.
Nskelen jälki 715, 717, 723,
 1009, 1400, 1477, 1484.
- Nstian panta eli wanne** f.
Wanne.
Nstuma f. **Karhi.**
Numa 363, 365, 432, 468,
 799, 943, 945.
Nura 14, 38, 397, 499,
 519, 520, 524, 661, 1210,
 1224, 1300, 1499, 1615,
 1659.
Nuringon säde 183, 742,
 752, 826, 1028, 1503.
Nurinko 252, 369, 462, 700,
 742, 752, 838, 1028,
 1147, 1307, 1425, 1426,
 1436, 1440, 1503, 1615,
 1623.
Nurinko ja Ruu 275, 277,
 285, 288, 290, 291, 293,
 294, 306, 307.
Nwain 251, 259, 345, 352,
 427, 683, 739, 1081.
Nwanto 72, 238, 1038,
 1518.
Nileamin aasi 1371, 1372.
Nlojen aumaaminen 67, 209,
 212, 213, 214, 222, 390,
 1122, 1124.

- Glomaa, elowainio f. Pelto.
 Emäntä 235, 261, 814, 815,
 816.
 Enojoki 1672.
 Fingerpori f. Sormustin.
 Haahlat 262, 376, 434, 775,
 814, 891, 898, 900, 903,
 909, 1027, 1603, 1604,
 1616, 1625, 1626.
 Hahti, haaksi f. Laiwa.
 Haasia 363, 365.
 Haastari f. Uuninporras.
 Hahleet f. Haahlat.
 Hahti f. Laiwa.
 Hakkuri 1538.
 Halla f. Ruura.
 Halme f. Pelto.
 Halonhafkaaja, halonhaffuu
 82, 83.
 Halonleikkaaja f. edell.
 Halot kiukaassa eli uunissa
 406, 648, 1381.
 Hampaat 297, 298, 317,
 554, 591, 691, 1088,
 1136, 1138, 1139, 1530.
 Hamppu f. Liina.
 Hanhentynä f. Kirjoituskynä.
 Hänkä 971.
 Hara f. Karhi.
 Harakka 326, 428, 1069,
 1070, 1375.
 Harawa 661, 1157, 1158,
 1159, 1659.
 Harja f. Suka.
 Harjas 1294, 1301, 1302.
 Harjus 829.
 Hattu f. Laffi.
 Haubet-amme, haubet-astia,
 haude'-tiinu 825, 1347.
 Hauta f. Ruoppa.
 Hautalapio 73.
 Hawukka 522, 523.
 Heinien suowaaminen f. Suo-
 wanteko.
 Heinäkuorma 546, 947,
 1251, 1252, 1511, 1512,
 1513, 1594.
 Heinänkorjuu 1216.
 Heinänniittäjä 708.
 Heinäpieles f. Suowa.
 Heinäreki f. Heinäkuorma.
 Heinäsuowa f. Suowa.
 Helma f. Vitinsyli.
 Hensselit, hensselimet f. Hou-
 sunkannatteet.
 Hepo f. Hewonen.
 Herneenpalko ja warssi 1083.
 Hernetten wieritys 160, 385,
 386, 988, 1266, 1267.
 Herran-ehdoollis-wieraat f.
 Alttari-wieraat.
 Hewonen 762, 829, 830,
 1408, 1422, 1423, 1433.
 Hewonen ja reki 142, 205,
 245, 1251, 1252, 1408.
 Hewosen häntä 329—333.
 1432, 1493.
 Hewosen jalat ja häntä 1611,
 1633, 1634.
 Hewosen kafara 264, 469.
 Hewosen korvat 829.
 Hewosen perä 1212, 1280,
 1432.
 Hewosen silmät 829.
 Hierin 1037.

Hiihdanto, hiihtäjä, hiihto
 718, 719, 724, 735, 1171,
 1382.
 Hiilet unissa f. Uuni hii-
 lillä.
 Hiilihanko f. Uuninkoukku.
 Hiilikarsina, hiilikko f. Hii-
 los, Liesi.
 Hiilikoukku f. Uuninkoukku.
 Hiilipesä f. Hiilos, Liesi.
 Hiilos 133, 817, 889, 1215,
 1316, 1675.
 Hiiri 383.
 Hiiva f. Juomakäyte.
 Hikka f. Muuran.
 Hioin f. Rowasin.
 Hiukset 461, 1430, 1444.
 Hiivusjuka f. Sufa.
 Honka 86, 468, 1274.
 Houfinkannatteet 1579.
 Huhmar 141, 159, 758,
 759, 765, 931, 1166—
 1169, 1434, 1673.
 Huhka f. Pelto.
 Huiwi 126, 231.
 Humalariuku eli seiwäs 448.
 Humalatappo, humalatarha,
 humalikko 210, 216, 218,
 220, 221.
 Huone ja owi 138.
 Huoneen nurkat 970.
 Huoneensalwaja 82, 83.
 Huoneensalwu 5.
 Huoparit, huoparimet 1406.
 Huttuluota f. Puurowati.
 Huhmar f. Huhmar.
 Huhka f. Pelto.
 Hunto 234, 824, 1414.

Hyttinen f. Sääski.
 Hätilä 16.
 Hämähäkinwertko 10, 1235.
 Härjän sarwet 77, 78, 79.
 Härjänwaljaat 631.
 Härkin f. Hierin.
 Härkä 74.
 Härkäpari 424.
 Härmä f. Kuura.
 Höyhenet 1335.
 Höyry 1500.
 Jankaiffisuus 809, 1115.
 Jhminen 1, 6, 36, 70, 233,
 553, 843, 962, 1605, 1632.
 Jhmisen pää 513, 514, 625,
 1285, 1286, 1543, 1613.
 Jhmisen tuffa 343, 1431,
 1444.
 Jkenet 1138, 1139.
 Jffunan lauta 38, 43, 72,
 188, 189, 238, 480, 925,
 1038.
 Jfona f. Kuwat.
 Jmewä karitsa f. Wuona
 imee.
 Jmewä lapsi f. Rintalapsi.
 Jraelin lapset 1555.
 Jsantä 814, 1206, 1207.
 Jtiffa f. Sääski.
 Jalakset f. Keenjalakset.
 Jalallinen f. Lyhde.
 Jalkanriisunta 71.
 Jalka 1582.
 Jalkapannu, jalkapata 208,
 224, 225, 420.
 Jalkine f. Kenkä.
 Jauhminen, jauhanta 759,
 765.

Jauhinkivi f. Käsitivi, Myl-
ly.

Jauhon seulonta f. Seulonta.

Jauhosaäkki 638, 1350.

Joki 101, 1024, 1672.

Joki ja silta 1556.

Joki ja wene 1556.

Jonas 55, 56.

Jortaanin wirta 64.

Joulu 454, 506.

Joussi 382, 597, 598, 1012,
1013, 1332.

Jumala 802, 999, 1623.

Juntti f. Suuriska.

Juoksulumi jäällä 130.

Juomakäyte 1174, 1175.

Juomatynnyri 482, 1553,
1674.

Juonas* f. Jonas.

Suuriska 11, 470.

Suuriskamaa 984, 1254.

Suustopata 112, 113.

Sywäauma f. Uuma.

Sywäsäkki f. Jauhosaäkki.

Sywätähkä f. Täähkä.

Jäljet f. Askelen jäljet.

Järwi 374, 1537, 1539,
1672.

Jästi f. Juomakäyte.

Jää 31, 187, 1297, 1518.

Jää ja awanto 622, 1518.

Jää järwessä 1537, 1539.

Jääsade f. Raheet.

Kaalimaa 984, 1254,

Kaalinkerä 612, 1042, 1453.

Kaappi 418, 780.

Kaastari f. Kellotapuli.

Kahlo f. Dikifupu.

Kahwipannu hiilillä 908.

Kaide f. Pirta.

Kaihila 826.

Kaira f. Wääntiä.

Kaimo 1164, 1333, 1389,
1470.

Kaiwonarffu 1470.

Kaiwonkappa 593, 1333.

Kaiwonwipu 1164, 1333.

Kala 269, 1352, 1498, 1515,
1516, 1540.

Kalalanka f. Keimi.

Kalat jään alla 1297, 1306,
1329.

Kalat nuotassa 1106, 1258,
1498, 1515, 1516.

Kalat wedessä 586, 1517.

Kalawesi 586, 1517.

Kallio meressä 713, 1060.

Kallosas f. Kenkä.

Kalsu 1441—1443.

Kampa f. Sufa.

Kamppi f. Sirppi.

Kana 44, 215, 269, 567,
568, 957, 977, 978, 1019,
1067, 1190, 1203, 1256,
1275, 1677.

Kanan høyhenet 1265.

Kanan pursto 1486.

Kananmuna 867, 1127.

Kangas-aseet, kangaspuut
145, 599, 601, 631, 632,
687.

Kankaan kerintä f. Kankaan
luonta.

Kankaan kudonta 102, 145,
150, 263, 687, 992,
1331.

- Kankaan loimi** 1048.
Kankaan luonta 599, 601, 687, 1380.
Kantele 410, 695, 1370.
Kanto 364, 1388, 1534, 1536.
Kanuna f. Pyösy.
Kapalolappi 1469 f. Rintalappi.
Kapla f. Keentapla.
Kapusta f. Kauha.
Karhi 569, 664, 673, 674, 985, 1062, 1257, 1278, 1287, 1336, 1586, 1645.
Karhu 417, 432, 468, 779, 799, 943.
Kari 713.
Karitsa f. Wuona.
Karkku f. Tulirauta.
Karpalo 264.
Karsinan owi 73, 633, 792.
Kartanokunsi 746.
Kartta 16, 439, 579, 1264, 1269, 1272.
Karmakintas 195, 323, 324, 578.
Karmalaffi f. Keuhka.
Kaste kufilla 94, 391, 649, 650.
Kaste suowassa 129, 351, 783.
Katiska 1128, 1498.
Katti f. Riisa.
Kattila f. Pata.
Kattilan pankka f. Padanpankka.
Kauha 435, 451, 517, 891, 903, 909, 1175, 1236, 1502, 1617.
Kaulawaate f. Huivi.
Kauransurmonta 1673.
Kauris 279.
Kehräwarssi 527, 1393—1397.
Kehrääminen 61, 157, 1354, f. myös Ruffi.
Kehto f. Kätky.
Keitos 1027.
Keiri 454, 506.
Kellarin owi 73, 633, 792.
Kellokaastari f. Tapuli.
Kellon leffu 38.
Kellon lämsä 1355, 1394—1397, 1399.
Kellon soitanta 1355, 1394—1397.
Kellon opas eli tiimatiffu, wiißari 700, 1665.
Kellotapuli, kellotorni f. Tapuli.
Kengänwarssi 1449.
Kengät orrella 690.
Kenkä 274, 515, 1181, 1182—1184, 1441—1443, 1471, 1522, 1609, 1644, 1646.
Kerinka, kerinjalka. kerinpuut, kerinristi 1568.
Keritsimet 394, 399, 1411, 1445.
Kerma f. Maidonfuori.
Kerskaaminen 1600.
Kertaaminen f. Kertuu.
Kertoinwärttinä 1289, 1393—1397, 1560—1562.

- Kerättä f. Piatta.
 Ketrui, keträwarssi, keträän-
 tä f. Kehräwarssi, kehää-
 minen.
 Kettu 340, 692, 693, 773,
 827, 1185.
 Ketunpesä 1089, 1090.
 Kewät 1458.
 Kielamusta f. Willalewe.
 Kieli 31, 187, 380, 551,
 554, 558—560, 562, 592,
 616, 624.
 Kifi 279.
 Kimalainen f. Mehiläinen.
 Kinnas, kintas 195.
 Kipenä, kipuna f. Tulikipu-
 na.
 Kirja 1264, 1272, 1531.
 Kirjanluku 1531.
 Kirjanteko, kirjapaino, kir-
 jaräntti 95, 1076, 1483,
 1506.
 Kirjoitus 1527, 1532.
 Kirjoituskynä 635, 867,
 1194, 1195, 1200, 1201.
 Kirjotuslappi f. Muoste.
 Kirjko 99, 201, 202, 204,
 315, 336, 547, 747, 894,
 895, 917, 1030, 1031,
 1145, 1173, 1237, 1239,
 1295, 1402, 1403, 1409,
 1454, 1457, 1472, 1494,
 1523.
 Kirkkokansa, rahwas, wäki,
 384, 917, 1295, 1457,
 1523.
 Kirjontello 37, 84, 378,
 413, 457, 504, 532, 690,
 1036, 1355, 1358, 1359,
 1366, 1399, 1620.
 Kirjontuffaro 92.
 Kirnu 12, 145, 412, 928,
 929, 1004, 1367, 1449,
 1583.
 Kirnummäntä 145, 1342,
 1504.
 Kirnunta 483, 484, 521,
 533, 543, 617, 618, 1004,
 1174, 1175, 1211, 1303—
 1305, 1342, 1356, 1357,
 1487, 1504.
 Kirppu 315, 1072.
 Kirweensilmä 734, 1636,
 1637.
 Kirwes 377, 413, 475, 661,
 696, 733, 814, 821,
 1157—1160, 1226, 1227,
 1437.
 Kissa 46, 215, 357—359,
 516, 525, 529, 725, 813,
 814, 960, 973, 974.
 Kiikka f. Kiuwas.
 Kiikkaan hamut f. Uumin-
 luuta.
 Kiuwas 18, 748, 889, 936,
 1034, 1292, 1388, 1480,
 1629, f. myös Uuni.
 Kiivenpuu 1627.
 Kiwi 31, 187, 766.
 Kodankouffu f. Haahlat.
 Koira 355, 382, 450, 541,
 789, 811—814, 1311,
 1373.
 Koivu 366, 482, 1044,
 1277, 1384.
 Kofuna f. Sammakko.

- Koltuska f. Kormarengas.
 Kontio f. Karhu.
 Kontti f. Tuohikontti.
 Kantelo 914, 915, 922, 980.
 Korja f. Kefi.
 Korpikuusi 826.
 Korsteini f. Lapeistormi.
 Kormarengas 431, 461,
 1343.
 Korwat 461.
 Kormo 120, 348, 349, 647,
 757, 793, 794, 1308,
 1361, 1663.
 Korwon korwat 288, 290.
 Korman reiät 302, 303, 334,
 335.
 Koski 101, 148, 154, 155,
 249, 1056, 1525, 1648,
 1661, 1662, 1670, 1671.
 Kotivävy 1600.
 Koukku f. Onki.
 Kowassin 230.
 Kuhila f. Auna.
 Kuikka 1019.
 Kuiri f. Kusikka.
 Kukkanen 678.
 Kukka 74, 522, 523, 629,
 630, 692, 693, 784, 813,
 814, 867, 953, 975, 976,
 1078, 1126, 1185, 1191,
 1468.
 Kuskujäät 100.
 Kuskuset 1439.
 Kulowalkia f. Metsäwal-
 kia.
 Kumppali f. Wertainen.
 Kuokka 475, 661, 1157—
 1160, 1659.
- Kuolema 503 1063.
 Kuontalo 249, 995, 996.
 Kuoppa 72, 238, 480, 1038.
 Kuoseli 527.
 Kuoselin kanta 49.
 Kupukaali f. Kaalinkerä.
 Kurki 487, 827.
 Kurkiainen, kurkihirsi 1103.
 Kustaispesä f. Muurahais-
 keko.
 Kuu 58, 203, 252, 369,
 544, 658, 705, 741, 1471,
 1587.
 Kuu ja päivä f. Aurinko
 ja kuu.
 Kuudan f. Kuutama.
 Kuufaudet 1390, 1639.
 Kuura 129, 391.
 Kuutama, kuuwalo 185, 458,
 460, 675, 676, 1079,
 1080.
 Kuwa, kuwanen f. Warjo.
 Kuwas, kuwastin 1491.
 Kuwat f. Pyhäin kuwat.
 Kylpeminen 28, 29, 54,
 197—199.
 Kylpijä 24, 54, 197—199.
 Kylpysauna f. Sauna.
 Kylpymästä 24, 54, 61,
 156, 197—199, 526, 528,
 1098.
 Kylwentä f. Kylpeminen.
 Kily f. Sauna.
 Kynnet f. Sormet.
 Kynnyö 1509.
 Kynttilä 23, 229, 703, 1045,
 1046, 1170, 1529.
 Kynttiläjalka 1178.

- Kynätäjä 38, 41.
 Kynä f. Kirjoituskynä.
 Kypärä f. Lappi.
 Kytty, kyttystä, kyttywar-
 si 396.
 Kynen f. Tulitipuna.
 Kynäs f. Numa.
 Käden fintastaminen 578.
 Kärme f. Käärme.
 Kärpänen 10, 1162, 1163,
 1280.
 Käsi f. Sormet.
 Käsiästä 774, 1292.
 Käsiwi, käsimylly 38, 158,
 159, 563, 759, 765, 833,
 1166, 1168, 1169, 1253,
 1431.
 Kätky 262, 311, 819, 968,
 1027, 1061, 1104, 1105,
 1249, 1608, 1612.
 Kätky ja lapsi f. Lapsi kät-
 tyesä.
 Kätkyen hihnat 1027, 1104,
 1105.
 Käyte f. Juomakäyte.
 Kääkä f. Dwenripa.
 Käämy 247, 249, 1339,
 1340.
 Käärme 3, 387, 400, 464—
 466, 492, 680, 813, 818,
 952, 1238, 1628.
 Köydensäät 843.
 Köysiferä 1425, 1426.
 Kaatona 1170.
 Kaihoma f. Pelto.
 Kaine f. Halto.
 Kaipiohirret 276, 743, 751,
 1054, 1102, 1103, 1500,
 1501.
 Kaima 7, 25, 143, 249,
 255, 262, 595, 603, 608,
 614, 1202, 1454, 1473,
 1476, 1615.
 Kaimawäki 25, 595.
 Kakeinen, kakeistormi, kakei-
 ainen 166, 167, 423, 777,
 1034, 1388, 1435.
 Kakinlappu 431.
 Kalka f. Muuran.
 Kalkari 1607.
 Kalki 22, 411, 471, 478,
 479, 497, 1181, 1522,
 1650.
 Kalu f. Wiiri.
 Kamma 1082, 1468, 1647.
 Kammauraudat f. Keritsin.
 Kampaan keritseminen 1445.
 Kampi f. Järwi.
 Kankakerä 888, 1179, 1651.
 Kantu f. Juurista.
 Kappio 1157—1160.
 Kapsen imetäntä 654.
 Kapsensynnyttäjä 877, 1246.
 Kapsi 516, 525, 552, 791,
 813, 1311.
 Kapsi kättyesä 89, 756, 801,
 814, 997, 1027, 1104,
 1105.
 Kapsi äskensyntynyt f. Saa-
 las.
 Kapsiwuode 800.
 Kasi, kasiakuna 407, 652.
 Kauffu f. Tuohifontti.
 Lautaset f. Ruokalautaset.
 Kawa, lawitsa 1296.

Lehmä 273, 963, 1427.
Lehmän märehdys 1668,
1669.
Lehmän nisät 843, 966, 967.
Lehmän sarwet 77—79, 414
—416.
Lehtipuu, lehto 366, 1384.
Leisi 300, 1310, 1614.
Leipilapio, leivinslapio f.
Piakka.
Lefferi f. Leisi.
Lesta, lesti 1294, 1301,
1302.
Liedos f. Liesi.
Liera 57, 1588.
Liesi 817, 1086, 1215, 1316,
1495, 1496, 1675.
Lieska unnin suulla 1034,
1232, 1388.
Liina 1188, 1198.
Liinaliso 25.
Liinamaa 25, 26, 143.
Liinan wionta 1558.
Liippa f. Rowasin.
Limsi, linttu f. Pii.
Linnkuweitsi 1152.
Linnun ammunta 1012, 1013.
Lintu 269, 450, 1012, 1013.
Lotja f. Laima.
Louffu 82—84, 412, 413,
447.
Loufuttaminen 1240.
Lufinwerffo f. Hämähäkin-
werffo.
Luffari ja seurakunta 1619,
1624.
Luffari firrossa 37, 547,
923.

Luffarin, luffaripuu 1048.
Luffo, luffu 251, 259, 427,
683.
Lufu f. Kirjanlufu.
Lumipöly f. Juoksulumi.
Lumiryöppy 122, 246, 248,
250, 1081, 1233, 1593,
1595.
Lumisade 609, 712.
Lumityffy kannolla 264,
1534, 1536.
Lumityffy lyngyfsellä 33,
575, 604, 605, 1003,
1010, 1368.
Lumpeentukat f. Pulputat.
Luoffi f. Wemmel.
Luoto 713.
Lusikka 171, 517, 545, 1576.
Luuffu f. Jkkunanlauta.
Luuta 156, 814, 823.
Lyhde 1270.
Lytteen keonta f. Elojen au-
maaminen.
Lylly f. Sufsi.
Lypsintiulu 1004, 1583.
Lypsy, lypsäntä 521, 1004,
1574, 1583.
Läffi f. Mušte.
Lämmin 346, 353, 802,
999, 1054, 1500.
Löte, löttö f. Kenkä.
Maa 768.
Maammo f. Miti.
Maantie 1111, 1112.
Maaoмена f. Potakka.
Maata'pano 1655, 1658.
Maatitsa f. Laipiohirret.

- Maidonfuori, maidonpäälli-
 nen, maitiläs 580.
 Maito 1127, 1342.
 Maitopunkka, maitopytty
 1004, 1583.
 Maffaratiffu 1514.
 Maltaat 531, 1259, 1260,
 1478.
 Mansikka 146, 557, 1140,
 1150, 1196.
 Mantti f. Maidonfuori.
 Marja 69.
 Marjanwarri 69.
 Mastopuu 140.
 Mato f. Käärme, Tiera.
 Mehiläinen 192, 206, 228,
 1312.
 Mehiläispesä 804, 1610.
 Meri 262, 1672.
 Merta 856, 1279, 1498,
 1515, 1516.
 Mesä 804.
 Mesimarja 146, 557, 1140,
 1150, 1196, 1365.
 Mesäinen f. Mehiläinen.
 Messupaita 1596.
 Messu firkoissa f. Pappi
 alttarilla.
 Metsäkana f. Metsäkana.
 Netso 914, 915, 922, 980.
 Netson kupu, raffo 1199.
 Metsäkana 709, 710.
 Metsäwalfia 392, 1145.
 Mettinen, mettiäinen f. Me-
 hiläinen.
 Miekka 186.
 Mieli 853.
 Mies hewosen seljässä 96.
- Mies firwes olalla 696,
 734, 735.
 Mies kontti seljässä 727,
 732.
 Mies pyssy olalla 721, 722.
 Mies ruutisarwi powessa
 731.
 Mies sauwa kädessä 718.
 Mies werffo seljässä 721.
 Mitta 699.
 Moosein sauwa 1555.
 Muna 9, 339, 567, 568,
 1039, 1087, 1121, 1375,
 1489, 1490, 1524, 1589,
 1642.
 Munaherffu, munarokka 803,
 1374.
 Muste 1527, 1532.
 Mustikka 938.
 Muurahaiskeko 337, 338,
 342, 374, 951, 1162,
 1163.
 Muuran 146, 469, 557, 640,
 944, 1074, 1140, 1150,
 1196, 1245, 1348, 1365,
 1428.
 Muuri f. Kiwas.
 Mylly 401, 613, 930, 1026,
 1309 f. myös Käskiwi.
 Myllynkiwi 1040, 1165.
 Myllynkuurna f. Myllynruu-
 hi.
 Myllynratas 265, 266, 429,
 430, 1026, 1209.
 Myllynruuhi 1025, 1369.
 Myllynstipi f. Myllynratas.
 Myrsky f. Tuuliainen.
 Myssy f. Laffi.

- Mähe k. Hilos, Rieſi.
 Mähnä k. Määhnä.
 Mäkiwyöt 1571.
 Mäti, määnä 803, 1374.
 Mahka 1294, 1301, 1302.
 Mahkamyo 1510.
 Maskali 769, 869.
 Maskaffa k. Seili.
 Mauris 11, 44, 165, 393,
 492, 556, 738, 750, 957,
 977, 1001, 1132, 1190,
 1203, 1325, 1492.
 Maurishalme, naurismaa,
 984, 1254.
 Mauriskuoppa 466.
 Mauwetan omi 1284.
 Menä 843.
 Menän niistäntä 116, 854,
 1011, 1053, 1383, 1465,
 1580, 1581.
 Neula 1095, 1326—1328,
 1345, 1542.
 Neula ja lanka eli rihma
 132, 655, 1091—1093,
 1218—1221, 1222, 1223,
 1413.
 Neulafotero k. Neuliffo.
 Neulakääre 171, 628.
 Neulan langoitus eli rihmoi-
 tus 328, 1108, 1110,
 1463, 1464.
 Neuliffo 106—108, 545,
 628, 655, 656, 1130,
 1223, 1542.
 Niittu, niitty 1482.
 Nimi 48, 236, 272, 764,
 770, 771.
- Nofi 750.
 Nukkumaan rupeawa, nuk-
 kuminen 68, 1655, 1658.
 Nuoli 234, 1012, 1013,
 1332.
 Nuolifota, nuolifotero 648.
 Nuotanlaudat 1029, 1258.
 Nuotansulat 684, 685,
 1321.
 Nuotanweto 581, 1352,
 1517, 1554.
 Nuotio 13, 135, 136.
 Nuotta 220—223, 402, 596,
 910—913, 986, 1029,
 1129, 1154, 1197, 1205,
 1231, 1250, 1263, 1352,
 1540, 1560—1562.
 Nuottawene 111, 1352.
 Nurfat k. Huoneen nurfat.
 Nurmi k. Niitty.
 Nurmi ja joki 488, 490,
 857.
 Näskäwuoſi 1114, 1116,
 1117.
 Ohjafset 762.
 Oikia jalka. 755.
 Ojakonna, ojakoppa k. Sam-
 maffo.
 Oksansia 168, 760, 792,
 798, 849.
 Oskajoki 1672.
 Oski 1412.
 Oskifupu 1270.
 Oslut 744, 1127.
 Osluttynnyri 15, 677, 1068,
 1134, 1135, 1360, 1362,
 1462, 1674.

- Oma kuwanen k. Warjo.
 Ompelu 769, 869, 1222.
 Ompeluneula k. Neula.
 Onki 57, 1588.
 Onkija wärffineen 57.
 Onkimato k. Liera.
 Onkiminen 1588.
 Onkirakennus 994.
 Drawa 8, 432, 450, 467,
 512, 704, 706, 960, 1012,
 1013.
 Drawan ammunta 227, 382,
 1012, 1013.
 Drawanpesä 8, 144, 1089,
 1090, 1474—1476.
 Orsi 18, 262, 1027, 1104,
 1105.
 Otawa 843.
 Owen kädensia, kääkä, ripa,
 wedätti 345, 352.
 Owi 38, 170, 292, 301,
 309, 539, 571, 572, 671,
 672, 925, 989.
 Owi ja saranat 170.
 Paarma 1282.
 Padanhaahlat k. Haahlat.
 Padanpanta, sanka, 184,
 498, 1379, 1559, 1631.
 Pahkila k. Kentä.
 Paikkaaja k. Werkonpaikkaa-
 ja.
 Paistinpannu k. Riehtilä.
 Paita 49.
 Paffanen 752.
 Palje 1387.
 Palowiina 115.
 Panta k. Wanne.
 Paperi 1527, 1531, 1532,
 Papin saaminen 237.
 Pappi ja seurakunta 919.
 Pappi kirkoissa 85, 234,
 384, 547, 688, 899,
 1472.
 Pappi messua, saarnaa 4,
 37.
 Papu k. Herne.
 Papukaija 1371, 1372.
 Parffi k. Petäjä.
 Parta 329—333, 1261,
 1268, 1271.
 Pata 262, 928, 929, 931,
 936, 1227, 1236, 1653.
 Pata ja sanka 667, 1481.
 Pata kiehuu, kuohuu, 600,
 898, 900, 903, 909,
 1502.
 Pata tulella 459, 897, 908,
 921, 1113, 1137, 1143,
 1144, 1232, 1290, 1315,
 1317.
 Patsaan orret k. Orsi.
 Patsas 18.
 Patsas ja orret 745, 748,
 1291, 1292, 1313, 1330.
 Paulakentä k. Kentä.
 Pawunpalko wartenensa 114,
 1083.
 Peili k. Kuwas.
 Pellawa 1188, 1198.
 Pellawamaa 26.
 Pelto 151, 1419, 1482.
 Penkki k. Lawitsa.
 Perimies weneessä 704.
 Peruna k. Potakka.
 Pesmeli k. Puntari.

Petkel 1166, 1167, 1434,
1438.

Petäjä 200, 494, 954, 955,
1171, 1274, 1276, 1454,
1552, 1618.

Petäjänkuori f. edell.

Peura f. Poro.

Pharao 1555.

Piaffa, piaffo, 87, 88, 106,
107, 171, 932.

Pieksu f. Kenkä.

Pieles f. Suoma.

Pii 406, 408, 1217.

Piimäjuokfutus f. Juusto-
pata.

Piippu f. Lakeistorwi, Lu-
pakkapiippu.

Piipun rasfiwarpa 879.

Pikilanka, pikinuora 769,
869, 1294, 1301, 1302.

Pilarihirsi f. Raipiohirsi.

Pilwi 100, 766, 824, 1436,
1440, 1519—1521.

Pirta 1331, 1337.

Pirtin affunat 510, 1573.

Pirtin penkit f. Lawitsat.

Pirtin uuni f. Kiuwas.

Pirtti 405.

Pirtti ja ihmiset 127, 128,
665, 887, 896.

Pirtti ja lakeistorwi 666.

Pisfali f. Pysfy.

Pitkänen f. Uffonen.

Pohkia 720, 729, 1288.

Polkku f. Tie.

Porokasarmi f. Ruutisar-
wi.

Poro 1293.

Porenpuukka 1293.

Porsasten, imentä 1059,
1601.

Potaffa kaswaessa 316.

Potaffamaa 984, 1254.

Potuset f. Mäkiwyöt.

Puinen f. Korwo.

Puffi 279.

Pulpukat 927.

Punainen meri 1555.

Punaisen meren pohja 64.

Puntari 163, 164, 699,
701, 1193.

Puohdin 141, 159, 615,
1298, 1299, 1460, 1461.

Puola f. Käämy.

Puolikon wanteet 843.

Puraffa f. Leili.

Puras, purasin 1226, 1227.

Purjehtiwa laiva 7, 249,
595, 603.

Purkusää f. Lumiryöppy.

Pursi f. Laiwa, Wene.

Putelli 1367.

Puun sydän 1008, 1118,
1155, 1156.

Purowati 34, 344.

Pyhäin kuwat 778, 1170.

Pyy f. Lumiryöppy.

Pysfy 85, 172, 173, 473,
477, 496, 518, 702, 721,
722, 930, 1014—1018,
1332, 1367, 1624.

Pysynluffo 42, 1176, 1467.

Pysynluoti, kuula 1065,
1332.

Pyy 1346.

- Pyykinpeso f. Waatetten peso.
 Pyöhdin f. Kirnu.
 Pyörre koskessa f. Koski.
 Päiwä 1114, 1116, 1117, 1390, 1458, 1593, 1595, 1639 f. myös Aurinko.
 Päiwänlasu 649, 650.
 Päiwäpaiste 33, 52, 122, 129, 183, 185, 351, 458, 460, 575, 604, 605, 609, 675, 676, 783, 1003, 1010, 1079, 1080, 1307, 1363, 1368, 1373, 1379, 1503, 1564, 1565.
 Pännä f. Kirjoituskynä.
 Päreän karsti, karsta 1529.
 Päre'walkia f. Walkia' päreesä.
 Pää f. Ihmisen pää.
 Pääharja, pääkampa f. Suika.
 Pään-etsijä f. Päätänsä sukija.
 Pääsiäinen 454, 506.
 Pääsky, pääskynen 1019.
 Pääät 874.
 Päätänsä sukija 730.
 Pääwaate f. Huivi.
 Pölkky 670, 749, 1437, 1538.
 Pönttö f. Sarnastuoli.
 Pöydänpää 1374.
 Pöytä 267, 668, 669, 965, 1635.
 Raakku f. Haahlat.
 Raanu 388.
 Rahamyntti 95, 1076, 1242, 1483, 1551.
 Rakeet 609, 712.
 Ranka 961, 1437.
 Rankinen 1526, 1528.
 Rantaruoko f. Rytii.
 Rantasipi 1323.
 Rantuhame 1213.
 Rastas waimo 1172, 1314, 1344.
 Rastaanpesä 1391.
 Raswa 51, 660.
 Rata f. Tie.
 Ratsastaja ja ratsu 96, 287, 312, 509, 583.
 Rauta takoesä 1434, 1558, 1577, 1578.
 Reen jalakset 280, 295, 304, 306, 308.
 Reen kaplat 843.
 Reikä 239, 766, 807 f. myös Awanto.
 Reiminlasu 305.
 Reki 76, 268, 368, 508, 511, 762, 829, 830, 965, 1385, 1404, 1405, 1408.
 Reppo 340.
 Reppänä f. Lakeinen, lakeistorwi.
 Reuhka 1057.
 Riehtilä 1236.
 Rieffo f. Metäfkana.
 Rieska f. Maito.
 Rihmakerä f. Lanakerä.
 Rihman tertuu f. Kertaiminen.
 Riibi 363, 365.
 Riihwartta 1165, 1169.

- Riistat f. Herneet.
 Riivinvrauta 16.
 Rintalappi 589, 590, 1643.
 Rintamaito f. Uitinmaito.
 Rintasolki 1638.
 Rippikello 1075.
 Rippiväki f. Alttarivie-
 raat.
 Rokas f. Herneet.
 Rommi 744, 1134, 1135.
 Ruhmu f. Pölkky.
 Ruiskeko f. Aluma.
 Ruishalme f. Pelto.
 Ruislawa f. Aluma.
 Rufin lapa, ramppi 157.
 Rufin ratas 59, 157, 205,
 841, 882, 1392, 1421.
 Rufin rauta 501, 502.
 Rufin rulla 59, 75, 157,
 205, 501, 502, 639, 841,
 882, 956, 995, 996, 1021,
 1125, 1392, 1679.
 Rufin siima 59, 1021, 1421.
 Ruffanen f. Hanska, Rin-
 tas.
 Ruffi 59, 75, 101, 138,
 157, 421, 422, 613, 831,
 956, 995, 996, 1000,
 1021, 1032, 1398, 1424,
 1568—1570, 1591, 1597,
 1679.
 Rumbu f. Pölkky.
 Ruojus f. Kenkä.
 Ruokalautaset 1242, 1243,
 1567.
 Ruokapöytä 419.
 Rutto 507, 1114, 1116,
 1117.
- Ruutisarwi 731.
 Ryiy 321, 388.
 Rysä 856, 1279, 1498, 1515,
 1516.
 Ryti 611.
 Räkä 470.
 Rääntti f. Kirjanteko.
 Räättikkä f. Juuriska.
 Saalas 1246.
 Saani f. Kefi.
 Saapas f. Kenkä.
 Saapka, saapukka f. Raffi.
 Saarnaaminen 4.
 Saarnastuoli 805, 806.
 Saawi f. Korwo.
 Sade 1519—1521.
 Sade'pilwi 714, 1320, 1597.
 Saha 1226, 1227 f. myös
 Westisaha.
 Sahrat f. Aura.
 Saffet 1411.
 Salasma 162.
 Salkkari f. Suolakoppa.
 Salko 2, 438, 671, 672.
 Sammakko 32, 467, 512,
 537, 1593.
 Sanama 234, 824, 1414.
 Sarkatamppi 156.
 Sarwet f. Härjän sarwet,
 Lehmän sarwet.
 Satula 96, 121, 583, 588,
 682, 805, 806, 979, 991,
 1047, 1508.
 Sauwan jäljet f. Somman
 siat.
 Sauna 28, 29, 1656,
 1657.
 Saunan tiuas 636, 637,

- 892, 893, 905, 1629, 1630.
- Saunanlöyly 28, 29.
- Sawu 853, 907, 937, 1037, 1114, 1116, 1117, 1435.
- Sawu huoneessa 152, 555, 564, 1101.
- Sawu reppänässä 653.
- Seinähirsi 135, 752.
- Seinäkello 81, 90, 182, 1075, 1324, 1660, 1667—1669.
- Seinän juomu, rako, sauma 354, 828, 958, 959, 1401.
- Seiväs 671, 672.
- Seula 17, 159, 759, 767, 822, 842, 1165, 1169, 1298, 1299, 1590.
- Seulonta 130, 246, 248, 254, 759, 765.
- Seurakunta 384.
- Sieni 320, 565, 573, 574.
- Siera f. Rowasit.
- Siivilä, siivinpuu, 651, 928, 929, 1052, 1339, 1340, 1652.
- Sifa 63, 74, 707, 726, 728, 813, 814, 834, 835, 1456, 1468, 1488.
- Sififonttiainen f. Sonttiainen.
- Silmäluomet, silmäripset 190, 191, 1655, 1658.
- Silmäsneula f. Neula.
- Silmät 281—284, 843, 1364, 1436, 1440.
- Silppukaikalo 825, 1347.
- Silta ja joki 1556.
- Sinikka f. Juuriska.
- Sirkka 485.
- Sirppi 375, 397, 1160.
- Sittifonttiainen f. Sonttiainen.
- Sivakka f. Sufsi.
- Sodan julistus 1076, 1243.
- Sommansiat lumesä 719, 724.
- Sonttiainen 63, 538, 576, 610, 663, 901, 902, 1319.
- Sormet 542, 843, 982, 983, 1113, 1119, 1572, 1575, 1576, 1584, 1585.
- Sormikas, sormifintas 1572, 1584, 1585, 1606, 1621, 1641.
- Sormus 186, 987, 1122, 1490, 1522, 1524, 1589.
- Sormustin 1094, 1640.
- Sorsapartti, sorsa poikineen 561.
- Sota 95, 1248, 1353, 1506, 1551, 1567.
- Soutaja f. Wene soutajansensa.
- Soutuwene f. Wene.
- Suitset 830.
- Suitsutuspihka f. Raatona.
- Suka 493, 641—643, 646, 1083, 1262.
- Suffatituf, suffawartaat 249, 969.
- Suffula 102, 150, 247, 249, 257, 258, 395, 535, 845,

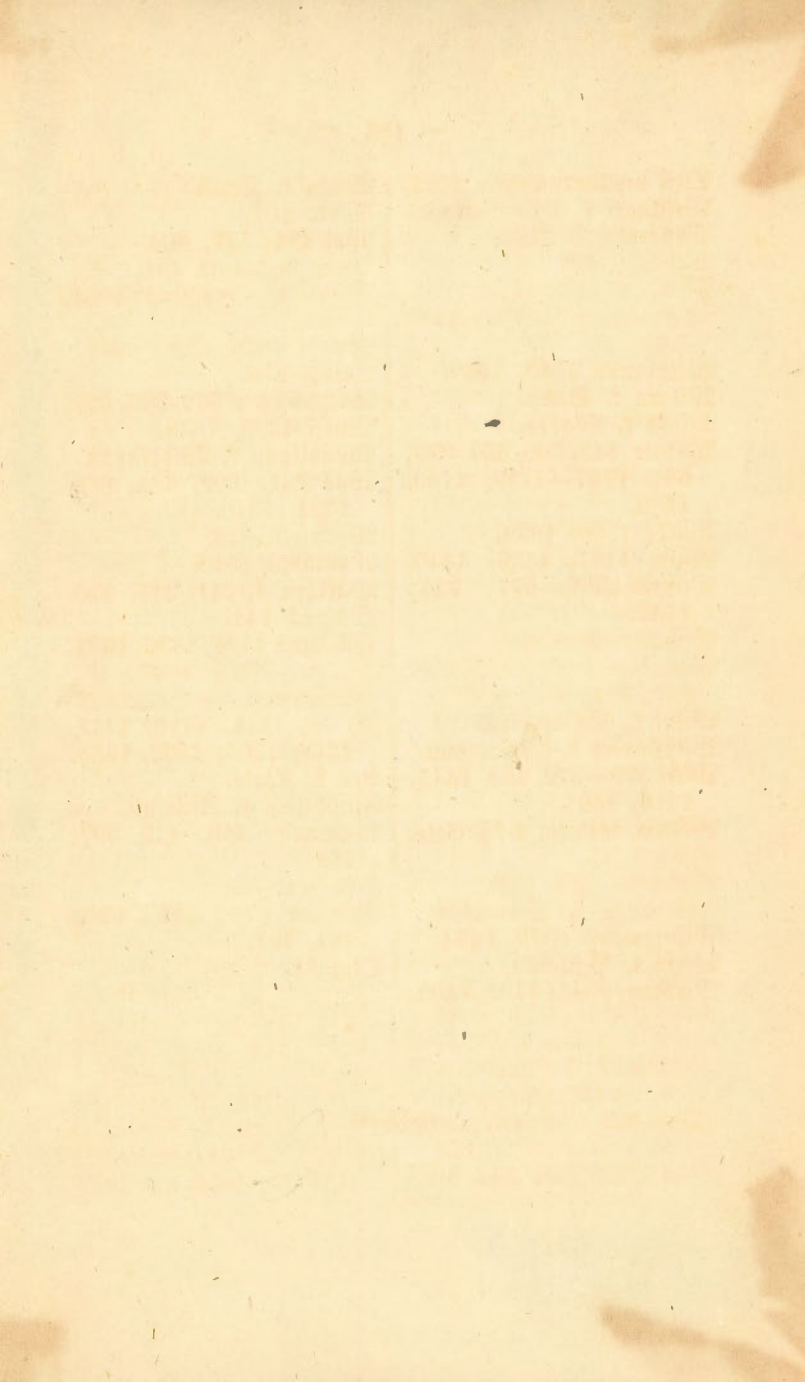
- 852, 993, 1084, 1331,
1338—1340, 1433.
Suffensauwat 1077.
Sufsi 295, 696, 1077, 1148,
1149, 1171, 1187, 1382,
1385.
Sumu f. Ušwa.
Suola 117, 1548—1550.
Suolakala 314, 582.
Suolakopsa, suolawakka 686,
796.
Suorsapartio f. Gorsapart-
ti.
Suowa, suowanteko 67, 209,
212—214, 222, 390,
1123, 1124.
Surma f. Ruolema.
Surwin f. Petkele.
Surwonta 155, 241, 759,
765, 1434.
Suu 554, 591, 1088, 1136,
1530, 1576.
Suu ja parta 161.
Suwalkko f. Luffarinpun.
Syfſy 19, 1458, 1533, 1535.
Syli f. Mitinsyli.
Syöminen, syönti 1576.
Syöpäläiset f. Kärpänen,
Paarma, Sääski.
Syöstäin, syöstävä f. Suf-
kula.
Säe, säfene f. Tulifipuna.
Sälkö f. Warsa.
Sänky f. Wuode.
Sääriwarsi ja pohkia 1288.
Sääski 134, 147, 153, 193.
Taale f. Maidonfuori.
Taaripuolikko, taaritiinu f.
Dluttymmyri.
Tahko f. Rowasin.
Taifina 179, 530, 767, 785,
810, 990, 1037, 1283.
Taifinapurtilo, pytty, tiis-
nu 446, 638, 763, 1153.
Taifinan sotku, wastuu 481,
626, 627, 632, 1247.
Taiwaanfaari 1318, 1559.
Taiwas 10, 203, 544.
Taiwas tähdistyy 1235.
Tafka f. Riwas.
Tafominen f. Taonta.
Tallukka, tallus f. Kenkä.
Talrifit f. Ruokalautaset.
Talwinuotta 832.
Tammilautaset 1242.
Taonta 1434, 1558, 1577,
1578.
Tappo f. Humalikko.
Tapuli 99, 202, 371, 372,
894, 1030, 1031, 1504.
Tarelffa f. Ruokalautanen.
Tasku f. Raffari.
Taulu 406, 408, 1217.
Tauti 1107.
Telsta f. Rankinen.
Terwa 140, 200, 1552.
Terwahauta 1452.
Terwanteko 137, 207.
Terwaschanto 200.
Tie 809, 1111, 1112, 1114,
1116, 1117.
Tien osottaja 372, 536, 1402,
1403.
Tiimafello 540, 1667—
1669.

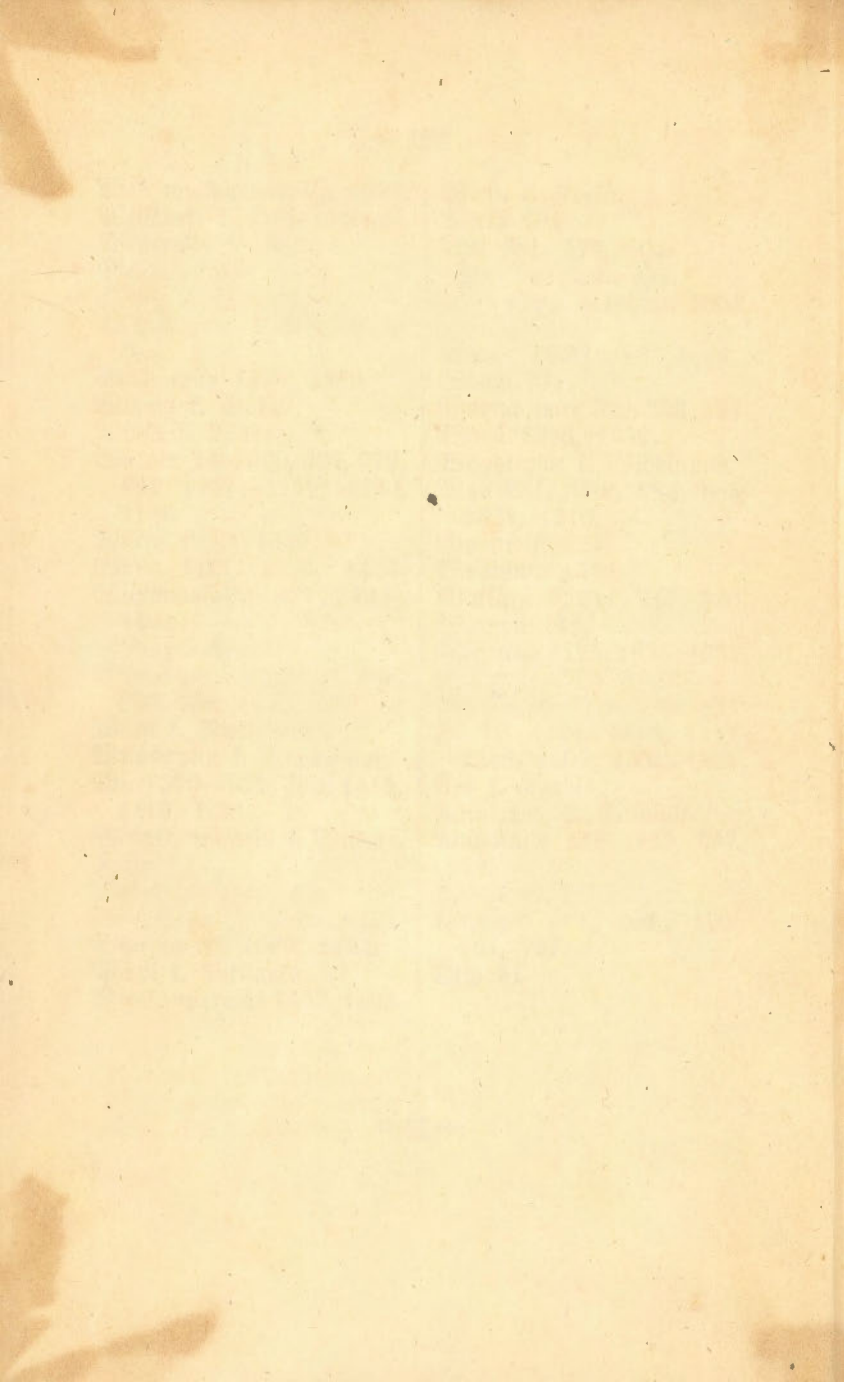
- Tiimat nuorokaudessa 1639.
 Tiine eläin 424, 940, 941,
 946, 948, 949, 952,
 1676.
 Tinaamaton kattila 939.
 Tinattu kattila 1151.
 Tiuku 108, 829, 830, 1075,
 1433, 1439.
 Toukomaan k. Pelto.
 Tukka k. Hiukset.
 Tulen iskentä 67, 209, 212—
 214, 222, 1123, 1124,
 1558, 1577, 1578.
 Tuli 239, 619—621, 623,
 1378, 1381.
 Tuli ja savu 109, 124, 176,
 750, 1033, 1054, 1388,
 1500.
 Tulipipuna 392, 1064.
 Tulirauta 406, 408, 1217.
 Tullipuuikko 879.
 Tulukset, tuluskääry 406,
 408, 1217.
 Tulusuohinen 1058.
 Tunkio 522, 523, 692, 693.
 Tuohikentä k. Kenkä.
 Tuohikontti 347, 697, 727,
 732, 735, 848, 1332.
 Tuohus k. Kynttilä.
 Tupa k. Huone, Pirtti.
 Tupakkapiippu 1192, 1204,
 1281, 1435, 1446, 1479.
 Tuppi 27.
 Tuppiuukko 1331.
 Turvako k. Rintas.
 Tutti k. Ruontalo.
 Tuuli 234, 456, 839, 1414.
 Tuuliainen, tuuliaispää 243,
 244, 463, 507, 907,
 1320.
 Tuulikuusi k. Wiiri.
 Tuulimylly 5, 211, 217, 315,
 336, 1566.
 Tykki k. Pyssy.
 Tynnyri 300, 496, 1614.
 Tynnyrin peso 626, 627,
 632, 1051.
 Tynnyrin tappi 350.
 Tyyny 968, 1608, 1612.
 Tähdet 10.
 Tähdet ja kuu 203, 544.
 Tähti 3, 400, 464, 465,
 944, 1412, 1428.
 Täi 788, 836, 844.
 Uho k. Höyry.
 Uitti, uittopuu 2, 438,
 1099.
 Uukko 763, 1206, 1207.
 Ukonen, ukosen jylinä, ukon
 ilma 97, 98, 104, 162,
 172, 173, 196, 505, 507,
 712, 1020, 1096, 1097,
 1358, 1506, 1597.
 Ukonsaari k. Taimaansaari.
 Ukirauta k. Dwenrixa.
 Uuni 679, 681, 697, 797,
 933, 934, 1114, 1116,
 1117, 1376.
 Ura k. Tie.
 Uswa 52, 129, 351, 783.
 Utaret k. Lehmän nisät.
 Uuhi, uukko k. Lammas.
 Uuni 406, 426, 782.
 Uuni hiisillä 549, 889, 1086,
 1675.

- Uuni lämpiää 65, 103, 123, 932.
- Uuniharvut f. Uuninluuta.
- Uuninkouffu 171, 406, 425, 499, 524, 740, 781, 918, 924, 1210, 1255, 1429.
- Uuninlapio f. Piaffa.
- Uuninluuta 106, 107, 425, 474, 545, 716, 737, 781, 1177, 1458.
- Uuninporras 1602, 1616, 1625, 1626.
- Uurikello 760.
- Waahiti koskessa f. Koski.
- Waapsahainen 192, 206.
- Waapsahaispesä 602.
- Waatetten peso, sotku, surwonta 483, 484.
- Waimo watsan kerä f. Kas-kas waimo.
- Waimo äitiniensä, lapsiniensä 289, 310.
- Waippa 388, 1453.
- Wafu f. Rätty.
- Walkia päreesä 619—621, 623, 1415, 1416, 1529.
- Walkia unisä 103, 109, 123, 566, 619—621, 623, 1034, 1388.
- Walkki 438.
- Wanhaneminen 872, 876.
- Wanne 299, 684, 685, 1321.
- Wannet-astia 851.
- Wanttu f. Kintas.
- Wapahtaja 1419.
- Waristen ammunta 313.
- Warjo 594, 998, 1407, 1410, 1491.
- Warpaat ja kantapäät 1582.
- Warsa 1564, 1565.
- Warsikenkä f. Kenkä.
- Warsta, wartta f. Riihi-wartta.
- Wasara 1434.
- Wasikinappi 634.
- Wasta f. Rylpymasta.
- Wati 928, 929.
- Weden ammentaminen 483, 484, 1109.
- Weisuu kirkossa 37.
- Welka 72, 238, 480, 1038.
- Wemmel 762, 829, 830.
- Wene 7, 76, 110, 174, 240, 244, 255, 265, 266, 367, 409, 429, 430, 519, 659, 665, 689, 694, 808, 851, 856, 904, 906, 1029, 1131, 1146, 1147, 1404—1406, 1473, 1540, 1541, 1545, 1546, 1553.
- Wene joella 101, 1024, 1025, 1420
- Wene soutajanensa 318, 495, 585, 587, 1382, 1418.
- Werkko 403, 404, 659, 696, 727, 732, 735, 912, 913, 1161, 1197, 1205, 1263, 1352, 1540, 1547.
- Werkkowalkki f. Walkki.
- Werkonpaikkaaja 80.
- Wertainen 60, 486, 868, 878.
- Wesi 453, 832, 837, 1418.

- West myllynruuhessa 1025.
 Westikaari f. Laiwaankaari.
 Westmylly f. Mylly.
 Westisaha 437, 1230.
 Westi f. Sanoma.
 Wihalaispesä f. Nuurahais-
 keko.
 Wihdinpuu 1563, 1568.
 Wihma f. Sade.
 Wihka f. Wašta.
 Wiikate 149, 360, 362, 379,
 661, 1157—1159, 1160,
 1186.
 Wiikko 1390, 1639.
 Wiina 1127, 1436, 1440.
 Wiinanasjaka 677, 744,
 1462.
 Wiinaputelli 890.
 Wiinapannu 644, 645, 916,
 920, 926, 935, 1068.
 Wiini f. Nuolifotero.
 Wiipssinpuu f. Wihdinpuu.
 Wiiri 370—372, 452, 1415,
 1416, 1591.
 Wiitake, wifatin f. Wiikate.
 Willa 1445.
 Willalewe 439, 579.
 Wingerpori f. Sormustin.
 Wintinwarst 1099, 1164.
 Wirpi f. Pifilanka.
 Wirstanpyslwas 1402, 1403.
 Wirsu f. Kenkä.
 Wirta 101.
 Woi 181, 577, 804.
 Woin suolaanta 451.
 Woipytty, woittinu 1004,
 1583.
 Wuode 1656, 1657, 1666.
 Wuohi 279.
 Buona imee 322, 325, 327.
 Wuosi 1390, 1639.
 Wyyhtipuu f. Wihdinpuu.
 Wyö 231, 299, 684, 685,
 1321, 1510.
 Wyönsolki 829.
 Wyötäntä 1510.
 Wäffärä 5, 211, 217, 320.
 Wälppä 141.
 Wärttinä 1125, 1636, 1637.
 Wääntiä 1226, 1227.
 Yksinäinen puuluodolla 1627.
 Yö 19, 1114, 1116, 1117,
 1458, 1505, 1533, 1535.
 Yös f. Karhi.
 Yitinhelma f. Yitinsyli.
 Yitinmaito 118, 119, 697,
 797.
 Yitinsydän 797.
 Yitinsyli 177, 589, 590,
 761, 797.
 Ylij 51.

Dr H. ak
Suomen.

SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN SEURAN KIRJASTO

106 009 8691

